

**Riksdagens
bankfullmäktiges
berättelse
2015**

Helsingfors 2016

**RIKSDAGENS
BANKFULLMÄKTIGES BERÄTTELSE
2015**

Till riksdagen

Helsingfors 2016

Riksdagens bankfullmäktiges berättelse 2015

Innehåll

Förord	4
Bankfullmäktiges sammansättning 2015.....	5
Del 1. Finlands Bank 2015.....	6
1.1 Finlands Banks uppgifter, bankfullmäktiges ställning och Finlands Banks förvaltning.....	6
Finlands Banks uppgifter och bankfullmäktiges ställning.....	6
Finlands Banks förvaltning.....	6
1.2 Europeiska centralbankens penningpolitik	7
Den makroekonomiska omvärlden	8
ECB:s penningpolitik 2015.....	10
1.3 Finlands Banks verksamhet 2015	11
Beredning och genomförande av penningpolitiken	11
Finanssystemets stabilitet och infrastruktur	12
Tillgångsförvaltning.....	13
Övrig verksamhet.....	13
Finlands Bank och den ekonomiska politiken i Finland.....	14
Sedlar och mynt.....	14
Forskning	14
Forskningsinstitutet för transitionsekonomier.....	14
Statistik	15
Internationell verksamhet.....	15
Kommunikation	16
Strategins utfall	16
1.4 Handlagda ärenden och bankfullmäktiges bedömning av dem	16
Ärenden rörande förvaltningen och direktionen	16
Finlands Banks bokslut för 2015 och revision.....	17
Fastställande av resultaträkning och balansräkning samt förslag till vinstutdelning.....	18
Finlands Banks risker	19
Andra behandlade ärenden	22
Del 2. Finansinspektionen under 2015.....	24
2.1 Finansinspektionens uppgifter, bankfullmäktiges ställning och Finansinspektionens förvaltning	24
Finansinspektionens uppgifter och bankfullmäktiges ställning.....	24
Finansinspektionens förvaltning.....	24
2.2 EU:s finansiella tillsyn och ECB som banktillsynsmyndighet.....	25
2.3 Finansinspektionens verksamhet 2015	26
Handlagda ärenden och bankfullmäktiges bedömning av dem	29
Bankfullmäktiges bedömning av föregående rapportår och Finansinspektionens observationer och åtgärder med anledning av den	29

Andra behandlade ärenden	30
Bankfullmäktiges bedömning av Finansinspektionens verksamhet 2015	30
Del 3. Särskilda teman.....	32
Artikel 1. Europeiska centralbankens viktigaste penningpolitiska åtgärder 2015.....	32
Köpprogrammet utvidgades till offentliga värdepapper	32
Inlåningsräntan blev allt mer negativ i december.....	33
Framtidsindikationer som ett led i den penningpolitiska styrningen	33
Artikel 2. Transmission av penningpolitiken till den finländska ekonomin.....	35
Nationalekonomiska synpunkter på transmissionsmekanismen	35
Från ekonomisk teori till praktik	36
I vilken mån förklaras BNP-utvecklingen av oförutsedda ränteändringar?.....	37
Artikel 3. Makrotillsynspolitik i Finland	39
Konjunkturberoende makrotillsynsverktyg	39
Strukturella makrotillsynsverktyg	39
Makrotillsynsverktyg som berör bolångivning	40
Beredningen av makrotillsynsbeslut	40
Artikel 4. Insättningsgaranti som ett element i bankunionen	42
Kommissionens meddelande om ett nytt europeiskt insättningsgarantisystem	42
Det nya insättningsgarantisystemet kräver en övergångstid.....	42
Den gemensamma insättningsgarantifonden.....	43
Artikel 5. Den gemensamma tillsynsmekanismen 2015	44
Organisering och inledande av tillsynen	44
Fortsatt utveckling av tillsynen och harmonisering av rutinerna.....	44
Betydelsen av det nationella tillsynsansvaret.....	45
Del 4. Händelser efter 2015	46
Bilaga 1. Vissa begrepp inom riskhantering	48
Bilaga 2. Finlands Banks bokslut för 2015	48

Förord

Detta är bankfullmäktiges årliga berättelse till riksdagen enligt 11 § 1 mom. 4 punkten i lagen om Finlands Bank (27.3.1998/214).

Bankfullmäktige beslutade den 20 november 2015 om en översyn av berättelsens uppbyggnad. Revideringen hade fyra mål.

- För det första skulle tyngdpunkten klarare förskjutas mot frågor som är centrala med hänsyn till bankfullmäktiges ställning och verksamhet. Strävan har därför varit att komprimera i synnerhet de delar av berättelsen som tar upp frågor som behandlas utförligare i andra källor, till exempel i Europeiska centralbankens årsredovisning, Finlands Banks årsberättelse, Finansinspektionens direktionens berättelse till bankfullmäktige eller andra rapporter och publikationer från de nämnda institutionerna. Till exempel har berättelsens avsnitt med monetära och makroekonomiska beskrivningar och grafer komprimerats avsevärt.
- För det andra har berättelsen omstrukturerats för att tillåta en smidigare behandling av aktuella och särskilt viktiga frågor. I berättelsen ingår därför en ny del kallad *Särskilda teman*.
- För det tredje har ambitionen varit att möjliggöra elektronisk distribution. Därför har berättelsen fått en layout som lämpar sig bättre för elektronisk distribution.
- För det fjärde syftade översynen till ökad flexibilitet i fråga om tidsplanen för den tekniska bearbetningen av berättelsen. Målsättningen var att säkerställa att berättelsen kan behandlas av riksdagen under vårsessionen.

Bankfullmäktiges berättelse till riksdagen för 2015 innehåller en del om Finlands Banks verksamhet och förvaltning (del 1) och en del om Finansinspektionens verksamhet och förvaltning (del 2) under årets lopp. Del 3 i berättelsen innehåller fem avsnitt om särskilda teman. I berättelsens sista del (del 4) beskrivs i korthet vissa händelser som har ägt rum efter 2015.

Berättelsen bygger delvis på upptagna ämnen och presenterade fakta i Finlands Banks och Finansinspektionens årsrapporter (*Finlands Banks årsberättelse 2015* och *Finansinspektionens verksamhetsberättelse 2015*) och den rapport som Finansinspektionens direktion lämnar bankfullmäktige (*Direktionens berättelse till bankfullmäktige om Finansinspektionens verksamhet 2015*).

Siffrorna i berättelsen baserar sig på de uppgifter som fanns tillgängliga i mars 2016.

Bankfullmäktiges sammansättning 2015

Vid ingången av 2015 bestod bankfullmäktige av följande personer:

- *Backman, Jouni*, studerande i samhällsvetenskaper
- *Kalli, Timo*, jordbrukare
- *Matikainen-Kallström, Marjo*, diplomingenjör
- *Mäkipää, Lea*, merkonom
- *Ruohonen-Lerner, Pirkko*, redaktör, vice notarie
- *Satonen, Arto*, magister i samhällsvetenskaper
- *Sipilä, Juha*, diplomingenjör
- *Urpilainen, Jutta*, pedagogie magister
- *Zyskowicz, Ben*, juris kandidat.

Ordförande var *Ben Zyskowicz* och vice ordförande *Pirkko Ruohonen-Lerner*. Tredje medlem i arbetsdelegationen var *Timo Kalli* och extraordinarie medlem *Jouni Backman*.

Riksdagen förrättade den 9 juni val av bankfullmäktige och valde följande ledamöter till medlemmar:

- *Ala-Nissilä, Olavi*, ekonomie magister
- *Kääriäinen, Seppo*, politices doktor
- *Oinonen, Pentti*, verkstadsmekaniker
- *Rinne, Antti*, juris kandidat
- *Satonen, Arto*, magister i samhällsvetenskaper
- *Vanhanen, Matti*, politices magister
- *Viitanen, Pia*, magister i förvaltningsvetenskaper
- *Vähämäki, Ville*, diplomingenjör
- *Zyskowicz, Ben*, juris kandidat.

Bankfullmäktige konstituerade sig på sitt sammanträde den 10 juni och utsåg bankfullmäktigeledamot *Matti Vanhanen* till ordförande och bankfullmäktigeledamot *Pentti Oinonen* till vice ordförande. Till tredje medlem i arbetsdelegationen valdes bankfullmäktigeledamot *Ben Zyskowicz* och till extraordinarie medlem bankfullmäktigeledamot *Antti Rinne*. Sedan *Antti Rinne* avgått från sitt uppdrag den 26 juni 2015 valdes pedagogie magister *Jutta Urpilainen* till ny bankfullmäktigeledamot vid fyllnadsval som förrättades av riksdagen den 29 juni. Bankfullmäktige utsåg den 25 augusti *Urpilainen* till extraordinarie medlem i arbetsdelegationen i stället för *Rinne*.

Vicehäradshövding *Anton Mäkelä* tjänstgjorde som bankfullmäktiges sekreterare och ekonomie doktor *Ari Hyytinen* som rådgivare.

Del 1. Finlands Bank 2015

I den här delen återges huvuddragen i Finlands Banks verksamhet samt penningpolitiken i euroområdet under 2015. Fokus ligger på bankfullmäktiges verksamhet och frågor som är centrala ur dess perspektiv. Finlands Banks verksamhet under året beskrivs i större detalj i *Finlands Banks årsberättelse 2015*.¹

Det finns åtskilliga andra publikationer och rapporter om den penningpolitiska omvärlden i euroområdet och om de penningpolitiska åtgärderna. Till exempel publicerar Finlands Bank två gånger om året – i juni och december – en rapport över och en prognos för Finlands ekonomi. (På finska och engelska: Talouden näkymät/Economic outlook.) I mars och september publicerar centralbanken en översikt över det internationella ekonomiska läget och aktuella artiklar om penningpolitiken. Översikterna och artiklarna behandlar de aktuella penningpolitiska åtgärderna och den rådande omvärldsmiljön. Finlands Bank publicerar dessutom i maj varje år ett specialnummer om finanssystemets tillstånd och stabilitet. Artiklar och annat material finns på finska och engelska på Finlands Banks webbplats, adress www.eurojatalous.fi.

Vidare analyseras den ekonomiska utvecklingen i euroområdet och förklaras ECB:s penningpolitik i ECB-publikationen *Ekonomisk rapport*. Rapportens nummer för mars, juni, september och december översätts till alla euroländers språk. De finskspråkiga rapporterna finns på Finlands Banks webbplats.² De ger detaljerad information om penningpolitiken och om aktuella händelser. ECB:s årsrapport publiceras normalt under slutet av våren och innehåller detaljerad information om euroområdets ekonomi, ECB:s penningpolitik och läget i den europeiska finanssektorn.³

1.1 Finlands Banks uppgifter, bankfullmäktiges ställning och Finlands Banks förvaltning

Finlands Banks uppgifter och bankfullmäktiges ställning

Finlands Bank är en offentligrättslig inrättning som står under riksdagens garanti och vård. Finlands Banks ställning definieras i Finlands grundlag. Bankens verksamhet regleras av stadgan för Europeiska centralbankssystemet samt lagen om Finlands Bank.

Som nationell centralbank och som en del av Europeiska centralbankssystemet (ECBS) är Finlands Banks primära mål att upprätthålla prisstabilitet. Den ska medverka i den penningpolitiska beredningen och genomföra den penningpolitik som fastställts av Europeiska centralbankens (ECB) råd. Finlands Bank ska också främja ett stabilt och effektivt betalnings- och finanssystem samt skapa förutsättningar för stabil ekonomisk tillväxt och sysselsättning. Till uppgifterna hör också operativa centralbanksuppgifter som att ha hand om bankernas betalningssystem och borgen för tillgång och säkerhet i kontantförsörjningen. Dessutom ska banken sörja för att det sammanställs och offentliggörs statistik som behövs för ECB:s verksamhet.

Finlands Bank övervakas av bankfullmäktige, som består av nio riksdagsvalda ledamöter. Bankfullmäktiges uppgifter indelas i tre delområden: övervakning, centrala förvaltningsuppdrag och andra uppgifter. Bankfullmäktige lämnar årligen en berättelse till riksdagen om Finlands Banks verksamhet och förvaltning och om de viktigaste ärenden som bankfullmäktige har behandlat. Dessutom kan bankfullmäktige vid behov lämna riksdagen berättelser om genomförandet av den monetära politiken och Finlands Banks övriga verksamhet.

Finlands Banks förvaltning

Verksamheten styrs utifrån verksamhetsidé, värderingar, vision och strategi. En viktig del av ledningssystemet är också arbetsfördelningen mellan direktionsmedlemmarna och definitionerna av avdelningarnas och kärnprocessernas uppgifter. Andra centrala verktyg för verksamhetsstyrningen är

¹ Se <http://www.suomenpankki.fi/sv/julkaisut/vuosikertomus/Pages/default.aspx>.

² Se http://www.suomenpankki.fi/sv/julkaisut/ekp_julkaisuja/talousskatsaus/Pages/default.aspx.

³ Se http://www.suomenpankki.fi/sv/julkaisut/ekp_julkaisuja/vuosikertomus/Pages/default.aspx.

mål- och resultatstyrning, verksamhetsplanering, personal- och budgetramar och samlad riskbedömning.

Det gjordes under 2015 inga ändringar i Finlands Banks verksamhetsidé, värderingar eller vision eller i de strategiska riktlinjerna. Enligt strategin bygger Finlands Banks inflytande på kompetens, integritet och högklassig forskning.

Finlands Bank leds av en direktion som består av dess ordförande, dvs. bankens chefdirektör, och högst fem andra medlemmar. Direktionen har hand om skötseln av Finlands Banks uppgifter och förvaltning om annat inte föreskrivs i lag.

Direktionens ordförande är Finlands Banks chefdirektör *Erkki Liikanen* och vice ordförande bankdirektör *Pentti Hakkarainen*. Tredje medlem är bankdirektör *Seppo Honkapohja*. Direktionens sekreterare är chefen för sekretariatet *Mika Pösö*.

Följande arbetsfördelning fastslogs av direktionen den 1 december 2014:

Direktionens ordförande Erkki Liikanen

- penningpolitisk beredning
- finansmarknadsfrågor
- den ekonomiska politiken i Finland
- extern kommunikation
- beredning inför direktionens, ECB-rådets, ECB:s allmänna råds och Europeiska systemrisknämndens möten
- direkt chef för avdelningen för finansiell stabilitet och statistik och dess chef, avdelningen för penningpolitik och forskning och dess chef samt avdelningschefen för internrevision

Direktionens vice ordförande Pentti Hakkarainen

- penningpolitiska operationer
- förvaltning av finansiella tillgångar
- förvaltning, internationella ärenden och juridiska ärenden
- makrostabilitetspolitik och Finansinspektionens verksamhet
- direkt chef för förvaltningsavdelningens och ledningssekretariatets chefer.

Direktionsmedlem Seppo Honkapohja

- vetenskaplig forskning
- kontantförsörjning
- betalningsrörelsen och marknadsoperationer
- personalfrågor
- tillsyn över placeringsverksamheten, de penningpolitiska operationerna och de samlade riskerna
- direkt chef för bankavdelningens och kontantförsörjningsavdelningens chefer.

Seppo Honkapohja är ordförande i ledningsgruppen för Finlands Banks pensionsfond och ges fullmakt att i vederbörlig ordning fatta pensionsbeslut som rör personalen.

Finlands Bank är indelad i avdelningar enligt följande: avdelningen för penningpolitik och forskning, avdelningen för finansiell stabilitet och statistik, bankavdelningen, kontantförsörjningsavdelningen, ledningssekretariatet, administrativa avdelningen samt intern revision. Som komplement till organisationsstrukturen tillämpas processtyrning över avdelningsgränserna på fyra kärnprocesser: den penningpolitiska beredningen, genomförandet av penningpolitiken, det inhemska ekonomisk-politiska inflytandet och stabiliseringspolitiken.

1.2 Europeiska centralbankens penningpolitik

Huvudmålet för Europeiska centralbanken är att upprätthålla prisstabilitet. Enligt ECB-rådets definition innebär detta mål i praktiken att den årliga konsumentprisökningen ska ligga under, men nära, 2 % på

medellång sikt. ECB kan också verka för att stödja en god sysselsättning och en hållbar ekonomisk tillväxt under förutsättning att åtgärderna inte äventyrar prisstabilitetsmålet.

ECB-rådet är det högsta beslutande organet i Eurosystemet. Det består av ECB:s alla direktionsmedlemmar och centralbankscheferna i de länder som har infört euron.

ECB:s penningpolitiska åtgärder kan indelas i ordinära åtgärder, som vidtas för att reglera den penningpolitiska hållningen, och extraordinära åtgärder. Centralbanken försöker normalt påverka realräntan i ekonomin – alltså skillnaden mellan den nominella räntan och den förväntade inflationen – genom att ändra sina styrräntor. Orsaken är att ändringar i realräntan anses inverka på företagens investeringsbeslut och hushållens konsumtionsbeslut. De penningpolitiska åtgärderna kan också försvaga valutakursen, vilket indirekt stimulerar ekonomin. Syftet med den extraordinära penningpolitik som införts temporärt till följd av finansmarknadskrisen och den europeiska skuldskrisen har varit att trygga motparternas tillgång till likviditet, säkerställa den penningpolitiska transmissionsmekanismens funktion och garantera finansiell stabilitet.

Eurosystemet genomför ECB-rådets penningpolitik med hjälp av ett operativt styrsystem. De viktigaste komponenterna i systemet är marknadsoperationerna, de stående faciliteterna och kassakravssystemet. Med hjälp av styrsystemet påverkas likviditeten i banksystemet och nivån på de korta marknadsräntorna. Normalt erbjuder Eurosystemet bankerna refinansiering i form av lån med olika löptid mot säkerheter. Vid likvidiserande marknadsoperationer kan motpartsbankerna anhålla om kredit, medan de vid likviditetsindragande transaktioner kan låna in sitt likviditetsöverskott i centralbanken. Kassakravet skapar för sin del ett strukturellt likviditetsbehov för bankerna. Att den stående faciliteten ger möjlighet till inlåning över natten och kredit till påföljande dag ger bankerna möjlighet att utjämna kortvariga fluktuationer i likviditeten t.ex. genom (tillfällig) inlåning över natten.

De säkerheter mot vilka bankerna lånar pengar av centralbanken är också viktiga för genomförandet av penningpolitiken och riskhanteringen. För säkerheterna gäller särskilda godtagbarhetskriterier och riskhanteringsmetoder såsom daglig marknadsprissättning och värderingsavdrag, och säkerheterna ska trygga Eurosystemets ställning som kreditgivare.

Den makroekonomiska omvärlden

I början av 2015 var återhämtningen i euroområdet långsam och osäker. Totalproduktionen utvecklades svagt och inflationen var fortsatt låg. Inflationen bromsades upp särskilt av prisfallet på olja och andra råvaror. Tillväxtutsikterna i euroområdet stärktes däremot något under årets gång. Under hösten kunde det konstateras att återhämtningen fortsatte i området. Mot slutet av året dämpades inflationsförväntningarna återigen, bland annat till följd av de tynande utsikterna för den globala ekonomin, den ökande osäkerheten och det sjunkande oljepriset.

Diagrammen 1–10 sammanfattar den makroekonomiska och penningpolitiska utvecklingen i euroområdet, i vissa euroländer och i Finland. Diagram 1 visar totalproduktionens utveckling i Finland och euroområdet 1999–2015. Av diagram 2 framgår den låga utvecklingstakten för konsumentpris- och kärninflationen under de senaste åren. Kärninflationen beskriver prisutvecklingen exklusive bland annat mat- och energipriser. Diagram 3 visar att ECB:s penningpolitiska räntor är exceptionellt låga. Diagram 4 återger utvecklingen för räntorna på statsobligationer och särskilt att de vände nedåt mot slutet av 2015. Diagram 5 visar hur bostadspriserna utvecklats under och efter finanskrisen. Av diagrammet framgår bland annat den avvikande utvecklingen för bostadspriserna i huvudstadsregionen. Enligt diagram 6 ökade bostadslånen i Finland under 2015 i samma takt som i euroområdet i genomsnitt. Diagram 7 åskådliggör utvecklingen för den effektiva räntan på bostadslån. Av diagram 8 framgår den årliga ökningen av bankernas utlåning till företag, medan diagrammen 9 och 10 visar hur räntorna på lån till företag utvecklats i euroområdet och i Finland. Diagram 10 visar till exempel att räntorna på mindre företagslån (under 1 miljon euro) i Finland, såsom i euroområdet i övrigt, har stigit något under 2014 och 2015. I fråga om större lån (över 1 miljon euro) har utvecklingen varit den motsatta.

Diagram 1. Totalproduktion

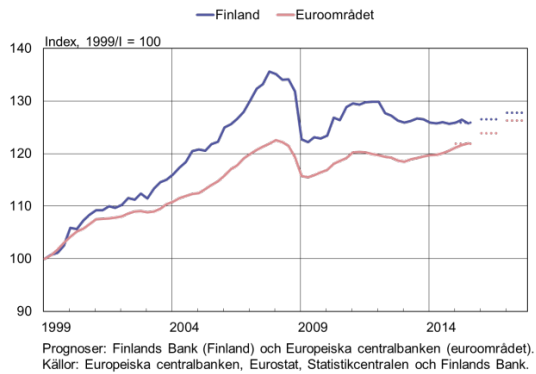

Diagram 2. Inflation

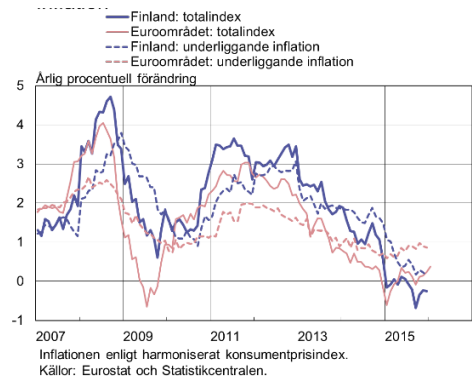

Diagram 3. Penningpolitiska räntor

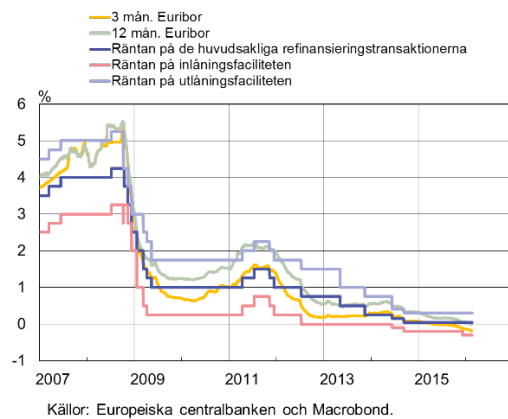

Diagram 4. Statsobligationsräntor

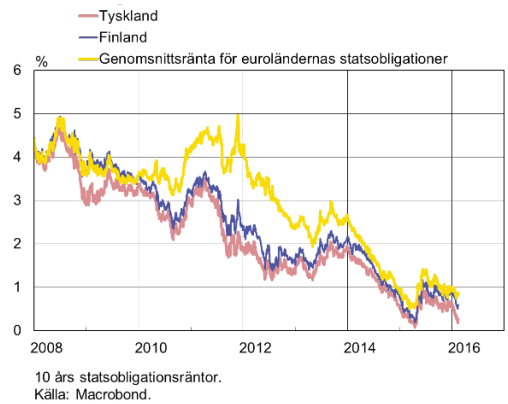

Diagram 5. Bostadspriser

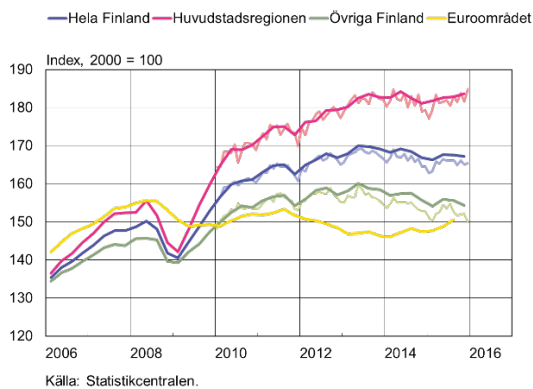

Diagram 6. Bostadslåneutvecklingen

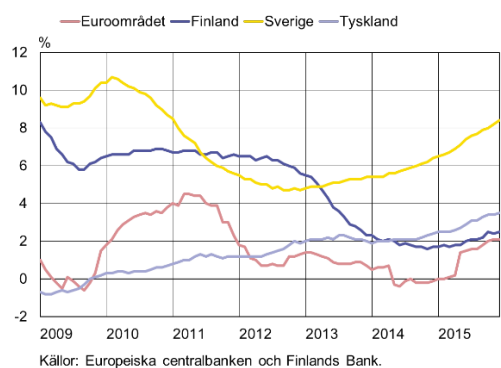
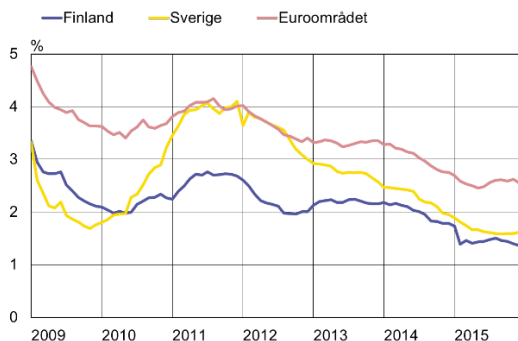
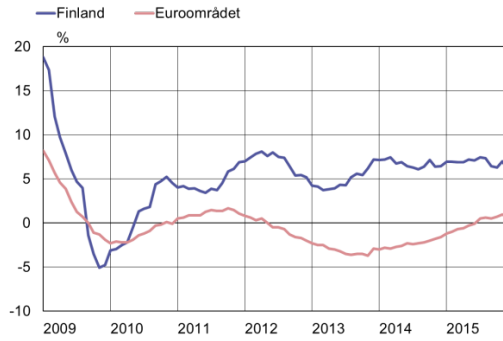

Diagram 7. Räntor på bostadslån

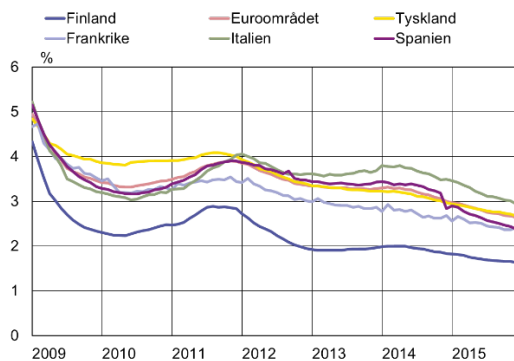
Källor: Europeiska centralbanken och Finlands Bank.
Anm. Uppgifterna för Finland för feb.-aug. 2015 speglar effekterna av amorteringsfria perioder.
Anm. Finland och euroområdet: utlåning i euro, Sverige: utlåning i kronor.

Diagram 8. Företagslåneutvecklingen

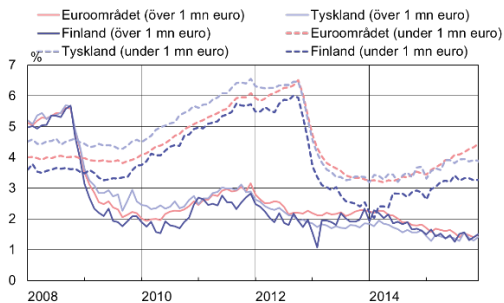
Utlåning i euro till företag och bostadsföretag i euroområdet.
Källor: Europeiska centralbanken och Finlands Bank.

Diagram 9. Räntor på lån till företag (lånestock)

Källa: Europeiska centralbanken.

Diagram 10. Räntor på nya lån till företag

Nybeviljade lån i euro till företag och bostadsföretag i euroområdet, räntebindningstiden upp till 1 år.
Källor: Europeiska centralbanken och Finlands Bank.

ECB:s penningpolitik 2015

Penningpolitiken i euroområdet fortsatte att vara expansiv under 2015. De viktigaste penningpolitiska åtgärderna under 2015 var att starta ett utökat program för köp av tillgångar, ytterligare sänka de redan negativa inlåningsräntorna och ge framtidsindikationer om den penningpolitiska hållningen.

I januari 2015 beslutades om ett utökat köpprogram. Programmet inleddes i mars. ECB-rådets beslut innebar att ECB:s direkta värdepappersköp också omfattar euroländernas statsobligationer och obligationer emitterade av statsbundna och gemensamma europeiska institutioner. Genom det nya köpprogrammet gjorde Eurosystemet direkta köp på marknaden för statsobligationer, säkerställda obligationer och värdepapper med bakomliggande tillgångar. Eurosystemet fortsatte även med de traditionella penningpolitiska transaktionerna, dvs. refinansieringstransaktioner med olika löptid och mot bakomliggande säkerheter.

I december lättade ECB-rådet ytterligare på penningpolitiken genom att den negativa inlåningsräntan sänktes ytterligare och det utökade programmet för köp av värdepapper förlängdes. Som det konstateras i *Finlands Banks årsberättelse 2015* sänktes inlåningsräntan då till -0,30 procent, medan såväl räntan på huvudsakliga refinansieringstransaktioner (0,05 %) och räntan på utlåningsfaciliteten (0,30 %) kvarstod oförändrade. Huvudsakliga refinansieringstransaktioner och refinansieringstransaktioner på mer än tre månader görs åtminstone fram till utgången av 2017 till fast ränta efter auktion

där anbuderna godkänns till fullt belopp. Det utökade köpprogrammet förlängdes och dess tillämpningsområde utvidgades. De månatliga köpen på 60 miljarder euro förlängdes med sex månader åtminstone till mars 2017. Köpvolymer ökar därmed till åtminstone 1 500 miljarder euro. Dessutom utsträcktes köpprogrammet så att det också omfattar omsättningsbara värdepapper emitterade av regional och lokal förvaltning. Köpvolymer kommer också att öka till följd av ett beslut om återinvestering av det kapital som återbetalas vid förfall av värdepapper som köpts inom ramen för programmen. Det bidrar till att den expansiva penningpolitiska hållningen kan upprätthållas längre.

Läs mer om ECB:s penningpolitik under året till exempel i *Finlands Banks årsberättelse 2015* eller i artikeln *Viktiga penningpolitiska åtgärder från Europeiska centralbanken 2015* i föreliggande berättelses tredje del med särskilda teman.

1.3 Finlands Banks verksamhet 2015

Beredning och genomförande av penningpolitiken

Som medlem av ECB-rådet deltog Finlands Banks chefsdirektör också 2015 i de penningpolitiska besluten. Experter från banken medverkade i beredningen av de penningpolitiska besluten och det övriga bakgrundsarbetet och ingick i Eurosystemets penningpolitiska kommitté och kommittén för marknadsoperationer.

Finlands Bank svarar för det nationella genomförandet av Eurosystemets gemensamma penningpolitik. Kreditinstituten i Finland har centralbankskonton i Finlands Bank och deltar i de penningpolitiska transaktionerna genom Finlands Banks förmedling.

I Finlands Banks årsberättelse för 2015 konstateras att bankens motparter i de penningpolitiska refinansierings- och inlåningstransaktionerna utgörs av 16 kreditinstitut belägna i Finland, som är kassakravspliktiga och föremål för finanstillsyn och som uppfyller de övriga godtagbarhetskriterierna för motparter. Behovet av centralbankslikviditet hos motparterna var litet. Eurosystemet preciserade 2015 sina krav på rapporterad tillsynsinformation om kapitalrelationer, bruttosoliditet och likviditetsgrad för bedömningen av motparternas finansiella soliditet. Kraven reviderades för att bättre motsvara lagstiftningen om den europeiska bankregleringen. Revideringen påverkade inte sammansättningen i gruppen av Finlands Banks motparter. I likhet med tidigare år var Finlands Banks motparter inlåning i centralbanken ansevärd på grund av deras rikliga tillgång på likviditet. På all inlåning som överstiger kassakravet betalas negativ inlåningsränta oberoende av om bankerna omallokerar sina överskottsmedel till inlåningsfaciliteten eller lämnar kvar dem på sina vanliga centralbankskonton. I Finland uppgick det genomsnittliga kassakravsöverskottet under 2015 till 27 miljarder euro. Relativt sett höjde det växande likviditetsöverskottet i banksystemet centralbankssaldona mer i andra euroländer än i Finland. Finlands andel av inlåningen i hela Eurosystemet minskade därför under 2015.

Finlands Banks motparter behövde av centralbanksfinansiering, inkl. Eurosystemets riktade refinansieringstransaktioner, var 2015 mycket litet liksom under tidigare år. Det genomsnittliga beloppet av utestående penningpolitiska krediter i Finland var 670 miljoner euro, mot drygt 700 miljoner euro året före. Under hela året deltog endast tre banker i refinansieringstransaktionerna. Beloppet av säkerheter som motparterna lämnat till Finlands Bank var ansevärt (21,6 miljarder euro) i förhållande till refinansieringstransaktionerna, även om totalbeloppet minskade under året. Av detta belopp utgjorde i genomsnitt endast 3 procent säkerheter för penningpolitiska krediter, 70 procent behövdes för att täcka den limit för intradagskredit som bankerna upprätthåller för hantering av betalningsrörelsen och resterande 27 procent utgjorde ett säkerhetsöverskott. De säkerställda bankobligationernas genomsnittliga andel av samtliga säkerheter var 43 procent.

Finlands Bank genomför dessutom sin egen andel av Eurosystemets direkta köp av värdepapper. Som vid de tidigare penningpolitiska köpprogrammen deltog Finlands Bank också i genomförandet av de köpprogram som ECB inledde 2015. Finlands Bank deltog i det utökade programmet för köp av värdepapper genom att genomföra köp inom ramen för programmet för köp av offentliga värdepapper och programmet för köp av säkerställda obligationer. Finlands Bank genomför inga köp inom programmet för köp av värdepapper med bakomliggande tillgångar, men deltar i köpbesluten.

Finlands Banks roll i beredningen och genomförandet av ECB:s penningpolitik beskrivs i närmare detalj i Finlands Banks årsberättelse 2015. Där finns bland annat mer detaljerad information om Finlands Banks genomförande av ECB:s köpprogram. I denna berättelse beskrivs köpprogrammen också i korthet under rubriken *Finlands Banks risker*.

Finanssystemets stabilitet och infrastruktur

Stabiliteten i euroområdet finanssystem ökade i och med att ekonomin i området gradvis återhämtade sig under årets lopp. Ett tecken på det är att kapitaltäckningen hos bankerna stärktes under 2015. I Finland var lönsamheten och kapitaltäckningstalen fortsatt goda, även om utvecklingen var svag på det samhällsekonomiska planet. På grund av den låga räntenivån har den relativa betydelsen av finansnettot i bankernas inkomststruktur minskat.

Risker som uppstår inom finanssystemet eller som förstärks av själva systemet kallas systemrisker om de i förekommande fall äventyrar hela finanssystemets funktion och försvagar samhällsekonomins förutsättningar. Med makrotillsynsverktyg avses åtgärder och metoder genom vilka myndigheterna försöker påverka riskerna för stabiliteten i finanssystemet som helhet. Syftet med makrotillsynspolitikerna är att förebygga bubblor eller kriser i det finansiella systemet. Makrotillsynsverktygen kompletterar den ordinarie regleringen och tillsynen av kapitaltäckning och likviditet på kreditinstitutsnivå.

Finlands Bank bidrar till finansiell stabilitet genom att bedöma systemrisker som hotar stabiliteten och främja åtgärder genom vilka sådana risker motverkas på både nationell och europeisk nivå. Chefdirektören för Finlands Bank deltar som beslutsfattare i Europeiska systemrisknämnden, som är ett EU-organ inom det europeiska systemet för finansiell tillsyn. Nämnden analyserar riskerna i finanssystemet i EU och utfärdar varningar och rekommendationer om stabilitetsfrämjande åtgärder till de nationella myndigheterna. Frågor som gäller den finansiella stabiliteten tas också upp i ECB-rådet. Finlands Banks experter deltar i beredningen av dessa sakområden och i annat arbete i kommittéer och arbetsgrupper. Detta arbete utförs i samarbete med Finansinspektionen. Vid övervakningen av stabiliteten i Finland samverkar Finlands Bank med andra tillsyns- och regleringsmyndigheter, bland annat Finansinspektionen. I Finland har Finansinspektionens direktion fattat makrotillsynsbeslut kvartalsvis sedan ingången av 2015.

Finlands Bank publicerar dessutom varje år en rapport om läget och stabiliteten i det finansiella systemet.

Finlands Bank deltar i att utveckla den finansiella infrastrukturen och i att se till att den fungerar tillförlitligt och effektivt. Med finansiell infrastruktur avses betalningssystem och system för handel, clearing och avveckling av värdepapper.

Den finansiella infrastrukturen i Finland är i stor utsträckning integrerad med internationella system. Finlands Bank sköter sin tillsynsuppgift i fråga om infrastrukturen genom att bevaka systemens funktion och göra bedömningar av dem. Bedömningarna görs enligt enhetliga övervakningsprinciper inom euroområdet.

Som det sågs i Finlands Banks årsberättelse 2015 tillhandahåller Finlands Bank betalssystemtjänster via delsystemet TARGET2-Suomen Pankki. TARGET2 (Trans European Automated Realtime Gross settlement Express Transfer system) är ett system för bruttoavveckling av bankernas betalningar i realtid och har redan länge bildat hörnstenen i dessa tjänster. Systemet ägs och drivs av Eurosystemet. Via TARGET2-systemet genomförs också Eurosystemets penningpolitiska transaktioner, och viktiga betalnings- och clearingsystem överför sina eurobetalningar via systemet.

Under året registrerades i TARGET2-systemet i genomsnitt 344 000 betalningar per dag till ett sammanlagt värde av ca 1 900 miljarder euro. Betalningarna minskade något i antal från året innan, men värdet av dem låg på samma nivå. I december 2015 hade TARGET2 cirka 1 000 direkta deltagare som hade anslutit sig till systemet via 24 centralbankers delsystem. Antalet betalningar som registrerades i Finlands Banks delsystem var i stort sett oförändrat, men det sammanlagda värdet av betalningarna sjönk något. I delsystemet registrerades i genomsnitt 1 600 betalningar per dag. Deras

sammanlagda värde var cirka 38 miljarder euro. Vid slutet av året hade Finlands Banks delsystem 23 deltagare, varav tre var anslutna system.

Mer information om händelser i anknytning till finanssystemets stabilitet, finanssystempolitiken och betalningssystemen och om Finlands Banks verksamhet på dessa områden finns i Finlands Banks årsberättelse 2015.

Makrotillsynen behandlas dessutom i föreliggande berättelses del 2 om Finansinspektionen och under rubriken "*Makrotillsynspolitik i Finland*" i del 3.

Tillgångsförvaltning

Finlands Bank förvaltar tillgångar till ett värde av totalt 18 560 miljoner euro. Vid slutet av 2015 bestod de förvaltade tillgångarna av Finlands Banks finansiella tillgångar (16 883 miljoner euro), tillgångarna i Finlands Banks pensionsfond (632 miljoner euro) och en del av Europeiska centralbankens (ECB) valutareserv (1 045 miljoner euro). Europeiska centralbankens valutareserv förvaltas av de nationella centralbankerna i Eurosystemet i proportion till deras andelar enligt kapitalfördelningsnyckeln. Andelen av ECB:s valutareserv förvaltas i samarbete med Estlands centralbank.

Finlands Banks finansiella tillgångar bestod vid utgången av 2015 av valutareserven (6 193 miljoner euro), finansiella tillgångar i euro (9 023 miljoner euro), guld (1 534 miljoner euro) och aktier (132 miljoner euro). Valutareserven utgjordes av investeringstillgångar (4 338 miljoner euro), likvida tillgångar (1 474 miljoner euro) och Internationella valutafondens (International Monetary Fund, IMF) särskilda dragningsrätter (Special Drawing Rights, SDR, 381 miljoner euro).

Målet för Finlands Banks investeringsverksamhet är att säkerställa värdet av de finansiella tillgångarna och förmågan att svara för framtida skyldigheter som centralbank. Finlands Banks likviditetsportfölj ska säkerställa förmågan att vid behov stödja banksystemets kapitaltäckning och tillhandahålla likviditet för akuta penningpolitiska behov.

Finlands Banks finansiella tillgångar gav 2015 en total avkastning på 4,25 procent, dvs. cirka 610,9 miljoner euro. Avkastningen utgjordes av räntor (57,5 miljoner euro), aktieutdelningar (2,1 miljoner euro) och omvärderingsjusteringar på grund av växelkursförändringar (551,2 miljoner euro). Valutakurseffekten var positiv eftersom euron försvagades bland annat mot den amerikanska dollarn.

Avkastningen på investeringsportföljerna jämförs mot offentliga index; indexen har dock skräddarsytt för centralbanksverksamheten. Jämfört med dessa skräddarsydda index gav investeringarna 2015 en meravkastning på 0,01 procent (1,3 miljoner euro).

Finlands Banks tillgångar har investerats i statsobligationer, obligationer utgivna av statsbundna institutioner, säkerställda obligationer, företagsobligationer och aktier. Aktieportföljen utökades försiktigt och inom ramen för centralbankens mandat. Under året minskades såväl ränte- som kreditrisken i investeringarna.

Placeringsriskerna och hanteringen av dem behandlas separat i avsnittet om Finlands Banks risker.⁴

Övrig verksamhet

Finlands Banks verksamhet 2015 beskrivs i större detalj i bankens årsberättelse, så nedan lyfter bankfullmäktige endast fram vissa aspekter.

⁴ Finlands Banks pensionsfond förvaltar tillgångarna för täckning av pensionsåtagandet enligt allmänna principer för förvaltning av pensionsmedel. Dessa principer kan skilja sig från principerna för förvaltning av centralbankens egna finansiella tillgångar. Pensionsfondens tillgångar gav 2015 en total avkastning på 6,0 procent. Mer information om tillgångsförvaltningen finns i pensionsfondens egen årsredovisning.

Finlands Bank och den ekonomiska politiken i Finland

Under året tog Finlands Bank fram analyser av både den inhemska och den internationella ekonomiska utvecklingen och deltog på många olika sätt i den inhemska ekonomisk-politiska debatten. Direktionsmedlemmarna och bankens experter hördes flera gånger av riksdagen och yttrade sig också på andra nationella forum. Finlands Bank gav under året ut två makroekonomiska prognoser för den finländska ekonomin: den första i juni och den andra i december.

I likhet med tidigare år bedömde Finlands Bank att det krävs åtgärder inom tre områden för att övervinna Finlands ekonomiska problem. För det första behövs strukturreformer som ökar förutsättningarna för ekonomisk tillväxt och hållbarheten i de offentliga finanserna på lång sikt. För det andra krävs anpassningsåtgärder för att bromsa upp den offentliga skuldsättningen. För det tredje behövs åtgärder för att stärka kostnadskonkurrenskraften. Finlands Bank framhöll vikten av betydande framsteg inom alla tre sektorer av den ekonomiska politiken för att bana väg för en gynnsam ekonomisk utveckling. Viktiga steg på vägen har redan tagits i och med pensionsreformen samt löneuppgörelsen hösten 2013, som dämpade löneökningstakten. Vidare har åtgärder för konsolidering av de offentliga finanserna inletts. Dessa åtgärder var dock ännu inte tillräckliga.

Sedlar och mynt

Det är Finlands Banks uppgift att sörja för att kvaliteten och utbudet av de fysiska betalningsmedlen, dvs. sedlar och mynt, är tillfredsställande. Inom kontanthanteringen fungerar Finlands Bank som kontantgrossist, medan kontanthanteringsföretagen svarar för distributionen av kontanter till allmänheten. Som en del av Eurosystemet svarar Finlands Bank för att det råder ett starkt förtroende för sedlarnas och myntens äkthet.

Den utelöpande stocken av sedlar utgivna av Finlands Bank fortsatte att växa förhållandevis kraftigt under 2015. Det berodde nästan enbart på en ökning av antalet 50-eurosedlar. Ökningen förklaras huvudsakligen av 50-eurosedlens popularitet som resevaluta. Kontantanvändningen har minskat till följd av de lättillgängliga och snabba elektroniska betalningssätten och det ökade antalet trådlösa betalkort. Minskningen speglar också den försämrade tillgången på kontanter via bankernas kontor och uttagsautomater under året.

I februari 2015 offentliggjordes den nya 20-eurosedlens utformning och sedeln sattes i omlopp den 25 november 2015.

Forskning

Den ekonomiska forskningen stöder Finlands Banks penningpolitiska beredning, utvecklingen av bankens egen verksamhet och bankens externa inflytande. Målet är att uppnå internationell toppnivå inom vissa för centralbanken viktiga forskningsområden. På så sätt kan Finlands Bank aktivt delta i debatten om den monetära politiken och den finansiella utvecklingen både i Finland och internationellt.

Viktiga teman inom den ekonomiska forskningen under 2015 var avmattningen i ekonomin på lång sikt, de makroekonomiska effekterna av befolkningsstrukturen och den åldrande befolkningen, den nedre gränsen för den nominella räntan, avkastningskurvan och jämviktsrealräntan, de globala obalanserna och växelkurskrigen i likviditetsfällan samt föreställningarnas och informationsproduktionens betydelse för konjunktursvängningarna och framför allt för den pågående ekonomiska recessionen.

Forskningsinstitutet för transitionsekonomier

Finlands Banks forskningsinstitut för transitionsekonomier (BOFIT) fokuserar främst på tillämpad forskning med tonvikt på monetära och valutapolitiska frågor och finanssystemets funktion.

I samband med Finlands Banks prognos för den internationella ekonomin i mars och september publicerade forskningsinstitutet särskilda prognoser för de ekonomiska utsikterna i Ryssland och Kina för de närmaste åren. Den fortsatt svåra situationen i Ryssland och återverkningar av den avtagande till-

växten i Kina har för sin del ökat efterfrågan på forskningsinstitutets analyser både i Finland och utanför landets gränser.

Statistik

Finlands Bank svarar för sammanställningen av Finlands bidrag till finansstatistiken över euroområdet för Europeiska centralbanken (ECB). Lagstadgad statistik för Europeiska centralbankssystemet (ECBS) togs under 2015 fram i behövlig omfattning och enligt fastställda tidtabeller.

Statistiken för ECBS utvecklades med fokus på samordning av datainsamling och dataproduktion. Behoven av information för banktillsynen och makrotillsynen har ökat kraftigt vid sidan av de traditionella statistikbehoven inom penningpolitiken. Samarbetet och arbetsfördelningen mellan ECBS och det europeiska statistiksystemet diskuterades livligt på gemensamma samarbetsforum. I Finland har samarbetet mellan centralbanken och Statistikcentralen stabiliserats och fungerar väl.

Internationell verksamhet

Finlands Bank deltar i Europeiska centralbankssystemets arbete och beslutsfattande. Banken svarar också enligt lag för Finlands kontakter med Internationella valutafonden (International Monetary Fund, IMF) och är aktieägare i Internationella regleringsbanken (Bank for International Settlements, BIS).

Europeiska centralbankens råd (ECB-rådet) är högsta beslutande organ i Eurosystemet. Det består av ECB:s alla direktionsmedlemmar och centralbankscheferna i de länder som har infört euron. Vid början av 2015 övergick ECB-rådet till ett rotationssystem för rösträtter i sitt beslutsfattande, då euroländerna blev 19 till antalet i och med Lettlands medlemskap.

Finlands Banks chefdirektör Erkki Liikanen är medlem av ECB-rådet. Direktionens vice ordförande Pentti Hakkarainen är hans personliga suppleant. ECB-rådet sammanträder i Frankfurt cirka två gånger i månaden. Sedan januari 2015 har de penningpolitiska sammanträdena hållits med sex veckors mellanrum. Vid de övriga sammanträdena behandlades ECB:s och Eurosystemets andra uppdrag och ansvarsområden.

Finlands Bank deltar tillsammans med Finansinspektionen på många plan i den gemensamma tillsynsmekanismens (Single Supervisory Mechanism, SSM) verksamhet. ECB-rådet fattar tillsynsbeslut angående bankerna i euroområdet utgående från förslag som utarbetats av tillsynsnämnden (Supervisory Board). Finansinspektionen deltar i tillsynsnämndens arbete i egenskap av behörig myndighet och Finlands Bank har i sin tur en representant i nämnden.

Finlands Banks chefdirektör Erkki Liikanen är Finlands representant i Internationella valutafondens styrelse, som är valutafondens högsta beslutande organ. Vice ordföranden i Finlands Banks direktion Pentti Hakkarainen är hans suppleant. Valutafondens rådgivande internationella monetära och finansiella kommitté (International Monetary and Financial Committee, IMFC) sammanträdde två gånger. Vid båda sammanträdena diskuterades läget och utsikterna för världsekonomin, den finansiella stabiliteten och nödvändiga policyåtgärder. För valutafondens verksamhet svarar en direktion med 24 ledamöter, som representerar 188 medlemsländer, och verkställande direktör Christine Lagarde, som är ordförande för direktionen. De nordiska och baltiska länderna har en gemensam representation i valutafondens direktion.

På grund av den stora utlåningen till medlemsländerna var valutafonden 2015 tvungen att öka sitt insatskapital bestående av medlemsandelar genom ett så kallat NAB-lånearrangemang (New Arrangements to Borrow). Den extra finansieringen via detta arrangemang är av central betydelse då IMF:s förvaltningsreform har försenats. Finland deltog i arrangemanget och har förbundit sig till bilaterala lånearrangemang med valutafonden, men arrangemanget har tills vidare inte aktiverats.

Finlands Banks chefdirektör deltog i Internationella regleringsbankens regelbundna centralbankschefsmöten. På mötena diskuterades aktuella frågor inom världsekonomi och finansmarknad. Bland annat behandlades oljeprisfallet och valutakursförändringarnas inverkan på det globala ekonomiska läget och penningpolitiken.

Samarbetet mellan de nordiska centralbankerna var intensivt 2015. Centralbankscheferna med experter diskuterade den utdragna långsamma ekonomiska tillväxten, den demografiska utvecklingen och de offentliga finanserna samt de låga räntorna och stora skulderna.

På EU-planet samarbetade Finlands Bank med Europeiska systemrisknämnden (European Systemic Risk Board, ESRB), som ingår i det europeiska systemet för finansiell tillsyn. EU:s ekonomiska och finansiella kommitté (Economic and Financial Committee, EFC) har till uppgift att bereda sammanträdena i Ekofinrådet, som består av EU-ländernas ekonomi- och finansministrar. Finlands Bank deltar också i samarbetet i EU:s kommitté för ekonomisk politik (Economic Policy Committee). Statistikfrågor behandlas i Kommittén för valuta-, finans- och betalningsbalansstatistik (Committee on Monetary, Financial and Balance of Payments Statistics) och på det europeiska statistikforumet (European Statistical Forum). Dessutom medverkar Finlands Bank i Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD) och i Europeiska bankmyndighetens (European Banking Authority, EBA) tillsynsstyrelse.

Finlands Banks utbildningssamarbete med den ryska centralbanken fortsatte under 2015 på expertnivå i form av en kurs på Finlands Bank och en i den ryska centralbanken. Som föreläsare på kurserna medverkade också experter från Finansinspektionen.

Kommunikation

Finlands Bank syftar till att öka allmänhetens kunskap om centralbankens verksamhet som nationell monetär myndighet och medlem av Eurosystemet. Kommunikationen förmedlar information om bland annat penningpolitik, finansiell stabilitet och betalningsmedel.

Under 2015 fokuserade Finlands Bank i sin kommunikation särskilt på att belysa kvantitativa lättnader i ECB:s penningpolitik, den gemensamma valutans betydelse för Finland, det svåra ekonomiska läget och konkurrensproblem.

I Finlands Banks årsberättelse beskrivs närmare hur omvälvningen i medievärlden har förändrat kommunikationen och hur Finlands Bank och dess experter hållit kontakt med de olika berörda grupperna under 2015.

Finlands Bank har successivt helt övergått från tryckta publikationer till webbpublikationer.

Strategins utfall

Analys av digitaliseringens effekter för ekonomin och finanssystemet och utnyttjande av digitalisering i Finlands Banks verksamhet hörde till de viktigaste temana för strategiarbetet 2015. Målet är att reformera och anpassa verksamheten till en allt mer digitaliserad omvärld och öka expertarbetets genomslagskraft och produktivitet.

Strategiarbetet tog också upp EU:s integration, bland annat utvecklingstrenderna inom EMU, och utformningen av bank- och kapitalmarknadsunionen. Finlands Bank bidrog kraftfullt till att klarlägga kostnaderna för den gemensamma banktillsynen i euroområdet. Detta arbete fortsätter 2016. Målet är att skapa ett mer enhetligt system av banktillsynsavgifter i hela området. Strategins genomslag behandlas närmare i Finlands Banks årsberättelse.

1.4 Handlagda ärenden och bankfullmäktiges bedömning av dem

Ärenden rörande förvaltningen och direktionen

Vid utgången av 2015 innehade direktionsmedlemmarna följande medlemskap i anknytning till tjänsteutövningen:

Direktionens ordförande *Erkki Liikanen*

- ECB-rådet och allmänna rådet, medlem
- Europeiska systemrisknämnden (ESRB), styrelsemedlem
- Europeiska centralbankens revisionskommitté, ordförande
- Internationella valutafonden, styrelsemedlem.

Direktionens vice ordförande Pentti Hakkarainen

- ECB-rådet och allmänna rådet, suppleant för chefdirektören
- Finansinspektionens direktion, ordförande
- EU:s ekonomiska och finansiella kommitté (EFC), ledamot
- Internationella valutafonden, suppleant i styrelsen
- Europeiska centralbankens budgetkommitté (BUCOM), ordförande
- Utredningsgruppen för banktillsynsavgifter (tillsatt av ECB), ordförande.

Direktionsmedlem Seppo Honkapohja

- Eurosystemets grupp för betalnings- och avvecklingssystem, medlem.

Dessutom hade direktionsmedlemmarna andra bisysslor och förtroendeuppdrag som bankfullmäktige godkänt med stöd av 17 § i lagen om Finlands Bank (214/1998).

Finlands Banks bokslut för 2015 och revision

Finlands Bank följer de ekonomibaserade bokföringsprinciper och tekniker som har godkänts av ECB-rådet, och boksluten utarbetas enligt dessa harmoniserade principer. Bankfullmäktige fastställer enligt 11 § i lagen om Finlands Bank grunderna för bankens bokslut på framställning av direktionen.

Finlands Banks balansomslutning för 2015 är 57 452 miljoner euro och räkenskapsårets resultat är 146 miljoner euro. Räkenskapsårets bokslut presenteras i detalj (balansräkning, resultaträkning, bokslutsprinciper samt bilagor till balansräkningen och resultaträkningen) i en bilaga till denna berättelse.

Finlands Banks revisorer

Riksdagen förrättade den 16 juni 2015 val av revisorer för Finlands Bank och suppleanter för dem. Följande personer valdes till revisorer:

- *Kiviranta, Esko*, riksdagsledamot
- *Lauslahti, Sanna*, riksdagsledamot (ordf.)
- *Urpilainen, Jutta*, riksdagsledamot
- *Koskela, Markku*, CGR
- *Sandell, Tom*, CGR.

Revisorssuppleanter:

- *Tölli, Tapani*, riksdagsledamot
- *Eestilä, Markku*, riksdagsledamot
- *Ihalainen, Lauri*, riksdagsledamot
- *Riipi, Hannu*, CGR
- *Vahtera, Pauli*, CGR.

Efter att revisor Jutta Urpilainen begärt avsked från posten valde riksdagen vid fyllnadsval den 29 juni riksdagsledamot Antti Rinne till revisor för Finlands Bank.

På sitt konstituerande möte den 9 september valde revisorerna riksdagsledamot *Sanna Lauslahti* till ordförande och professor, ekonomie doktor, CGR *Markku Koskela* till sekreterare.

Revision 2014

Revisorerna, dvs. riksdagsledamot *Esko Kiviranta*, riksdagsledamot *Jukka Kopra*, riksdagsledamot *Kauko Tuupainen*, ekonomie magister, CGR, OFR *Eero Prepula*, ekonomie magister, CGR *Osmo Immonen* och professor, ekonomie doktor, CGR *Markku Koskela* granskade den 10–13 mars 2015 Finlands Banks bokslut, bokföring och förvaltning för 2014.

CGR-samfundet PricewaterhouseCoopers Oy granskade bankens räkenskaper och bokslut i enlighet med artikel 27 i stadgan för Europeiska centralbankssystemet och revisorerna tog del av rapporten över granskningen.

De riksdagsvalda revisorerna framhöll i sammanfattningen till sin revisionsrapport för 2014 att det är viktigt att genomföra de åtgärder som behövs för att utveckla kontrollen av användarbehörighet i datasyttemen och hanteringen av ändringar.

Revision 2015

Revisorerna, dvs. riksdagsledamot *Sanna Lauslahti*, riksdagsledamot *Esko Kiviranta*, riksdagsledamot *Antti Rinne*, ekonom, CGR, OFR *Tom Sandell* och professor, ekonomie doktor, CGR *Markku Koskela* granskade den 29 februari–3 mars 2016 Finlands Banks bokslut, bokföring och förvaltning för 2015.

CGR-samfundet PricewaterhouseCoopers Oy granskade bankens räkenskaper och bokslut i enlighet med artikel 27 i stadgan för Europeiska centralbankssystemet och revisorerna tog del av rapporten över granskningen.

De riksdagsvalda revisorerna framhöll i sammanfattningen till sin revisionsrapport för 2015 att eftersom Nordea Bank Finland ombildas till en filial till svenska Nordea måste Finansinspektionens resurser under kontrollerade former anpassas på ett sätt som garanterar den tillsyn och det oberoende som lagstiftningen kräver. Vidare konstaterade revisorerna att Finlands Banks investerings- och utläggningsprocesser i tillräcklig grad måste beakta lönsamhets- och effektfaktorerna i beslutsfattandet och uppföljningen och att banken i sina värdepappersinvesteringar måste bedöma de etiska aspekterna och ansvarsfrågorna tillräckligt ingående.

Fastställande av resultaträkning och balansräkning samt förslag till vinstutdelning

Enligt 21 § i lagen om Finlands Bank ska hälften av Finlands Banks vinst överföras till reservfonden, medan återstoden av vinsten ska reserveras för statens behov. Bankfullmäktige kan enligt lagen besluta att vinsten ska användas på något annat sätt, om detta är motiverat med hänsyn till bankens ekonomiska ställning eller reservfondens storlek.

Fastställande av resultaträkning och balansräkning för 2014 samt förslag till vinstutdelning

Bankfullmäktige fastställde den 20 mars 2015 bankens resultaträkning och balansräkning för 2014 enligt revisorernas utlåtande.

Direktionens förslag till vinstutdelning för 2014 byggde på bestämmelserna om bokslut, monetära inkomster och vinstanvändning i lagen om Finlands Bank (214/1998) såväl som på bankens strategi och riktlinjerna i bankens balansräkningspolicy. Målen är enligt dem att riskhanteringen och kostnadseffektiviteten ska ge möjlighet till en stabil och i relation till eget kapital skälig vinstutdelning samt

att en stabil vinstutdelning ska vara möjlig utan att bankens soliditet äventyras. Enligt 21 § i lagen om Finlands Bank kan bankfullmäktige besluta att vinsten ska användas på något annat sätt än enligt huvudregeln ($\frac{1}{2}$ – $\frac{1}{2}$), om detta är motiverat med hänsyn till bankens ekonomiska ställning eller reservfondens storlek. Vid sitt möte den 20 mars 2015 beslutade bankfullmäktige med stöd av 11 § 1 mom. 3 punkten och 21 § 2 mom. i lagen om Finlands Bank att vinsten för 2014, som uppgick till 150 miljoner euro, skulle disponeras så att ungefär 13 miljoner euro överförs till bankens reservfond och 138 miljoner euro reserveras för statens behov.

Fastställande av resultaträkning och balansräkning för 2015 samt förslag till vinstutdelning

Bankfullmäktige beslutade den 11 mars 2016 att Finlands Banks vinst för 2015, dvs. 146 103 443,39 euro, ska disponeras på följande sätt:

Med stöd av 21 § 2 mom. i lagen om Finlands Bank överförs 48 103 443,39 euro till reservfonden, medan återstoden 98 000 000,00 euro reserveras för statens behov.

Finlands Banks risker

Det innebär risker för Finlands Bank att investera sina egna finansiella tillgångar och genomföra penningpolitiken. Genomförandet av penningpolitiken och tryggheten i finanssystemet hör till centralbankens kärnuppgifter och kan leda till förluster. Banken hanterar och bygger beredskap för riskerna genom att sörja för en stark balansräkning, dvs. genom att öka avsättningar och eget kapital som fungerar som riskbuffertar.

Den operativa verksamheten är också förknippad med risker. Till exempel finns det risker som är förknippade med personalen och datasystemen. Finlands Bank strävar efter att identifiera de operativa riskerna redan i samband med planeringen av verksamhet och hantera riskerna till exempel genom reservsystem och dokumenterade arbetsprocesser och anvisningar.⁵

Finansiella tillgångar och därmed förknippade risker

Finlands Banks finansiella tillgångar uppgår till ca 16,9 miljarder euro och består av valutareserven, guld och tillgångar i euro. I och med investeringen av sina finansiella tillgångar exponeras Finlands Bank för såväl marknadsrisker (valutakursrisk, ränterisk och volatilitetsrisk i guldpriset och aktiekurserna) som kreditrisker och likviditetsrisker.

Direktionen för Finlands Bank fattar de avgörande besluten i fråga om investeringsriskerna. Dessa gäller inte bara de finansiella tillgångarnas storlek, den strategiska allokeringen och valutareserven utan också likviditetsportföljens storlek. Under 2015 ändrade direktionen varken likviditetsportföljens eller de finansiella tillgångarnas storlek. Direktionen fattar beslut om storleken av bankens finansiella tillgångar i enlighet med det ömsesidiga avtal som centralbankerna i Eurosystemet har slutit om finansiella nettotillgångar (Agreement on Net Financial Assets, ANFA).

Valutakursrisken hör till de viktigaste riskerna i Finlands Banks investeringsverksamhet. Orsaken till det är den valutareserv som Finlands Bank upprätthåller för att kunna sköta sina centralbanksuppgifter. Finlands Bank sprider valutarisken t.ex. genom att inte bara investera i amerikanska dollar utan också i brittiska pund och japanska yen. Målnivån och valutafördelningen i valutareserven ses över i Finlands Bank vart tredje år. En ny bedömning genomförs i början av 2016. Banken skyddar normalt inte sina investeringar och fordringar i utländsk valuta mot valutakursrisker.

I Finlands Banks investeringsportfölj ingår tillgångar både i utländsk valuta och euro. De finansiella tillgångarna investeras huvudsakligen i räntebärande instrument, men i Finlands Banks finansiella tillgångar ingår också aktier och guld. Merparten av de finansiella tillgångarna har investerats i korta obligationer med fast ränta, vars genomsnittliga löptid var 1,7 år i slutet av 2015.

⁵ I bilaga 2 förklaras vissa centrala begrepp inom riskhanteringen.

Banken försöker dessutom hantera ränterisken i investeringarna i räntebärande instrument genom att sprida investeringarna på obligationer med olika löptid. Under 2015 minskades räntekänsligheten för eurotillgångarna. I hanteringen av ränterisken använder sig Finlands Bank i första hand av s.k. modifierad duration. Den modifierade durationen för bankens ränteinvesteringar var cirka 1,7 vid slutet av året. Det betyder att om räntorna stiger med 1 procent, sjunker ränteinvesteringarnas värde med 1,7 procent.

Kredit- och likviditetsriskerna hanteras och mäts på ett flertal sätt. Kreditrisken i de finansiella tillgångarna hanteras med kreditbetygskrav och limiter. Finlands Bank har bland annat fastställt kriterier för de motparter som banken anlitar och för emittenterna av de värdepapper som banken investerar i för att säkerställa att motparternas och emittenternas kreditvärdighet är tillräcklig. I kreditvärderingen utnyttjas bland annat offentliga kreditbetyg från kreditvärderingsinstituten och marknadsbaserade indikatorer. Kreditrisken i investeringarna hanteras dessutom genom spridning av investeringarna på flera emittenter och motparter enligt fastställda limiter. Den aggregerade kreditrisken i investeringarna mäts och övervakas med hjälp av en separat VaR-modell för kreditrisk. Likviditetsrisken hanteras å sin sida genom att bankens andel av enskilda emissioner eller av en emittents totala skulder begränsas. Begränsningar har också fastställts på löptiderna för vissa instrument.

Guldrisken värderas separat, eftersom värderingskontot för guld är dimensionerat för att täcka en mycket stor värdeminskning.

Investeringarna på den internationella aktiemarknaden görs i syfte att sprida riskerna i de finansiella tillgångarna. De genomförs som indirekta investeringar via aktiefonder och fördelas på flera marknader och företag.

Penningpolitiska transaktioner och därmed förknippade risker

Eurosystemets penningpolitiska transaktioner genomförs decentraliserat, men riskerna i och intäkterna av de penningpolitiska transaktionerna fördelas till stor del gemensamt. Varje lands andel fastställs utgående från dess kapitalfördelningsnyckel.

Refinansieringstransaktionerna genomförs med solida motparter mot tillräckliga säkerheter. Riskerna i transaktionerna hanteras med hjälp av värderingsavdrag som ska tillämpas på säkerheterna och med hjälp av daglig värdering.

I Finlands Banks årsberättelse 2015 beskrivs de penningpolitiska transaktionerna på följande sätt:

- Refinansieringstransaktionerna minskade under 2015 och uppgick till sammanlagt 559 miljarder euro vid årets slut. Av detta var cirka 89 miljarder euro huvudsakliga refinansieringstransaktioner och cirka 470 miljarder euro långfristiga refinansieringstransaktioner. De riktade långfristiga refinansieringstransaktionerna (TLTRO) motsvarar till sin kreditrisk vanliga refinansieringstransaktioner, men de löper med fast ränta.
- Inom ramen för programmen för köp av säkerställda obligationer (covered bond purchase programmes, CBPP) köps värdepapper emitterade av banker med säkerheter främst i fastigheter och offentlig sektor. Volymen för de redan avslutade köpprogrammen (CBPP1 och CBPP2) var vid slutet av året cirka 30 miljarder euro, vilket var ca 27 procent mindre än vid årets början.
- Eurosystemet har köpt grekiska, irländska, italienska, portugisiska och spanska statsobligationer inom ramen för värdepappersmarknadsprogrammet (Securities Markets Programme, SMP). Köpprogrammet avslutades hösten 2012 och programmet minskade ytterligare i storlek med cirka 15 procent till följd av förfall. Bokföringsvärdena av Finlands Banks andelar av programmet enligt kapitalfördelningsnyckeln var följande: Grekland 240 miljarder euro, Irland 167 miljarder euro, Italien 1 104 miljarder euro, Portugal 215 miljarder euro och Spanien 469 miljarder euro.

- Det utökade programmet för köp av värdepapper (expanded asset purchase programme, EAPP) omfattar det tredje programmet för köp av säkerställda obligationer (CBPP3) och programmet för köp av värdepapper med bakomliggande tillgångar (asset-backed securities purchase programme, ABSPP), vilka inleddes hösten 2014, och programmet för köp av offentliga värdepapper (public sector purchase programme, PSPP) som inleddes i mars 2015. I det utökade programmet för köp av värdepapper köper Eurosystemet värdepapper för cirka 60 miljarder euro per månad åtminstone fram till mars 2017.
- Av köpen inom ramen för programmet för köp av offentliga värdepapper genomförs 80 procent så att de nationella centralbankerna ansvarar för riskerna. Till denna andel hör statsobligationer och obligationer utgivna av statsbundna institutioner. Finlands Bank köper framför allt finska statsobligationer inom ramen för programmet. Av programmet är 12 procent av köpen föremål för förlustdelning, och hit hör obligationer utgivna av gemensamma europeiska institutioner. ECB:s andel av programmet är 8 procent. Programmet för köp av offentliga värdepapper uppgick till 491 miljarder euro i slutet av 2015. Av värdepappersköpen redovisades finska statsobligationer och obligationer utgivna av statsbundna institutioner till ett värde av cirka 7,3 miljarder euro i Finlands Banks balansräkning vid årets slut.

Den totala volymen av Eurosystemets penningpolitiska transaktioner ökade under 2015 med cirka 515 miljarder euro (tabell 1). Refinansieringstransaktionerna minskade med cirka 71 miljarder euro medan de penningpolitiska köpprogrammen ökade med cirka 586 miljarder euro.

Tabell 1. Storleken av de penningpolitiska transaktionerna i slutet av året och Finlands Banks beräknade andel av dem

Miljoner euro	Eurosystemet	Finlands Banks beräknade andel*
Refinansieringstransaktioner	558 989	9 978
Programmet för köp av säkerställda obligationer	173 646	3 100
Värdepappersmarknadsprogrammet	122 952	2 195
Programmet för köp av värdepapper med bakomliggande tillgångar	15 322	273
Programmet för köp av offentliga värdepapper	491 215	8 768

*Beräknad andel (1,785 %) av hela Eurosystemets (inkl. ECB) transaktioner.

Källa: Finlands Bank.

Totala risker i balansräkningen

I bedömningen av den samlade risken utnyttjar Finlands Bank bland annat VaR-metoden och beräknar såväl VaR-värdet som ES-värdet (expected shortfall) med konfidensgraden 99 procent för den samlade finansieringsrisken. Värdet för ES med konfidensgraden 99 procent är den genomsnittliga (förväntade) förlustens storlek, om det sämsta procenttalet av alternativen utfaller (dvs. om värdet för Var 99 % överskrids).

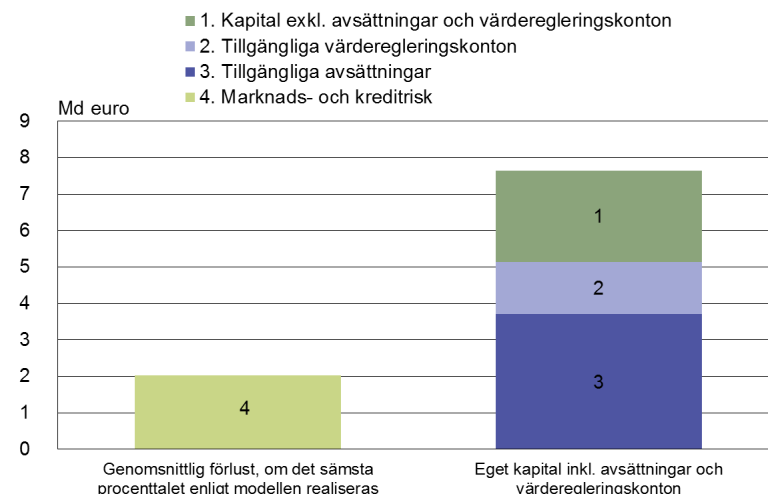
De totala riskerna i de finansiella tillgångarna och penningpolitiska transaktionerna beräknades på årsnivå uppgå till 2,0 miljarder euro (exkl. guldrisken) vid slutet av 2015 (diagram 11). Jämfört med

året innan var förändringen i risknivån marginell. Diagram 11 visar det egna kapitalet exklusive värderingskontot för guld.

Eftersom värderingskontot för guld täcker över hälften av guldvärdet, har guldrisken beräknats separat. Guldrisken var 0,7 miljarder euro och värderingskontot för guld balanserade på 1,1 miljarder euro.

Vid slutet av 2015 var beloppet av eget kapital inklusive värderingskontot för guld totalt 9,0 miljarder euro. Av detta uppgick grund- och reservfonden till 2,5 miljarder euro, avsättningarna (exklusive pensionsavsättningen) till 3,7 miljarder euro och värderingskontona till 2,8 miljarder euro. Finlands Banks riskbuffertar stärktes under året.

Diagram 11. Finlands Banks samlade finansiella risker och eget kapital 2015

Källa: Finlands Bank.

Eftersom statistiska modeller inte ger en fullständig bild av riskerna, kompletteras riskbedömningen med scenarieräkningar och stresstester, som används för att bedöma förlusterna till följd av osannolika men tänkbara scenarier.

Läs mer om Finlands Banks riskhantering, mätning av den totala marknadsrisken, risktal och fördelningar för bankens investeringar 2015 i Finlands Banks årsberättelse.

Andra behandlade ärenden

Till bankfullmäktiges viktigaste arbetsformer hör att föra diskussioner med Finlands Banks direktion om den ekonomiska utvecklingen globalt, i euroområdet och i Finland och om ECB:s monetära politik och finanssystemet i euroområdet.

På bankfullmäktiges möten hölls under året anföranden med påföljande debatt om många olika teman. På mötena behandlades bland annat penning- och ekonomipolitiken globalt och särskilt inom euroområdet, stabilitetsläget på finansmarknaden, utvecklingen av makrotillsynen, betydelsen av ECB:s åtgärder på finansmarknaden för den ekonomiska tillväxten, den fortsatta osäkerheten i den europeiska ekonomin, utvecklingen i Grekland i samband med saneringsprogrammet, relationen mellan inkomstfördelning och ekonomisk tillväxt i ljuset av den empiriska forskningen, den utdragna ekonomiska nedgången, de makroekonomiska effekterna av oljeprisfallet och dess inverkan på pen-

ningmarknaden, omvälvningarna i de utvecklade ekonomierna, tillväxtekonomiernas stärkta roll, EU-domstolens avgörande om programmet för direkta monetära transaktioner (OMT), ECB:s ställning, grunderna för den och tillsynen över banken, riskbedömningar i fråga om makrostabiliteten, den kinesiska finansmarknaden, den ryska ekonomin och behovet av utveckling av den ekonomiska och monetära unionen.

Den inhemska ekonomiska politiken jämte relevanta händelser togs också upp på bankfullmäktiges möten. Aktuella teman var bland annat det ekonomiska läget i Finland, Finlands kostnadskonkurrenskraft och effekterna av åtgärder för att höja den, regeringens planer på nedsänkningar, den allt smalare industriella basen, åldersstrukturen och finansieringen av pensionerna, vikten av strukturella förändringar, invandringen och dess effekter på arbetsmarknaden, bostadsmarknaden i Finland, makrotillsynsverktygen och makrotillsynspolitikerna, makrotillsynen i Finland och banktillsynen i Europa.

Del 2. Finansinspektionen under 2015

I den här delen återges huvuddragen i Finansinspektionens (FI) verksamhet och EU:s finansiella tillsyn under 2015. Fokus ligger på bankfullmäktiges verksamhet och frågor som är centrala ur dess perspektiv. Finansinspektionens verksamhet behandlas i större detalj i såväl *Finansinspektionens verksamhetsberättelse 2015* som i Finansinspektionens direktionens berättelse till bankfullmäktige (*Direktionens berättelse till bankfullmäktige om Finansinspektionens verksamhet 2015*). Berättelserna finns tillgängliga på Finansinspektionens webbplats.^{6, 7}

Det finns åtskilliga andra publikationer och rapporter om Finansinspektionens verksamhet och om världsmiljön.

Till exempel ger Finansinspektionen två gånger om året (vanligtvis i april och slutet av september) ut en rapport om den finansiella ställningen och riskerna i företagen under tillsyn (på finska). Finansinspektionen ger likaså två gånger om året (i juni och månadsskiftet november–december) ut en rapport om kapitaltäckning och solvens i bank- och försäkringssektorerna (på finska). Rapporterna redogör för finanssektorns ställning under året. I de flesta publikationerna ges också aktuell information om händelser efter rapportåret. Rapporterna finns tillgängliga på Finansinspektionens webbplats.⁸

Finlands Bank publicerar dessutom i maj varje år ett specialnummer om finanssystemets tillstånd och stabilitet (www.eurojatalous.fi).⁹

2.1 Finansinspektionens uppgifter, bankfullmäktiges ställning och Finansinspektionens förvaltning

Finansinspektionens uppgifter och bankfullmäktiges ställning

Finansinspektionen är administrativt knuten till Finlands Bank, men är oberoende i sina beslut. Syftet med Finansinspektionens verksamhet är att se till att kreditinstituten, försäkrings- och pensionsanstalterna och andra tillsynsobjekt bedriver en stabil verksamhet, vilket är en förutsättning för finansmarknadens stabilitet. Vidare ska Finansinspektionen se till att de försäkrade förmånerna tryggas och att det allmänna förtroendet för finansmarknadens funktionssätt upprätthålls (se lagen om Finansinspektionen, 1 §).

Bankfullmäktige övervakar den allmänna ändamålsenligheten och effektiviteten i Finansinspektionens verksamhet. I sin tillsyn över ändamålsenligheten utvärderar bankfullmäktige hur det lagfästa målet har nåtts. Bankfullmäktige övervakar den allmänna effektiviteten framför allt utifrån hur personalstyrkan och budgeten generellt sett utvecklas i förhållande till arbetsuppgifterna, marknadsutvecklingen och förändringarna i lagstiftningen.

Bankfullmäktige utnämner Finansinspektionens direktionsmedlemmar och, på framställning av direktionen, även direktören.

Enligt 10 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008) ska direktionen minst en gång per år lämna bankfullmäktige en berättelse över målsättningarna för Finansinspektionens verksamhet och måluppfyllelsen.

Finansinspektionens förvaltning

Finansinspektionen leds av en direktion. Direktionen ska lägga upp de särskilda målen och besluta om riktlinjerna för Finansinspektionens verksamhet. Den ska också styra och övervaka hur målen

⁶ Se <http://www.finanssivalvonta.fi/se/Publicerat/Berattelser/Pages/Default.aspx>

⁷ Se http://www.finanssivalvonta.fi/se/Publicerat/berattelse_bankfullmaktige/Pages/Default.aspx

⁸ Se http://www.finanssivalvonta.fi/se/Publicerat/Analyser_studier/Pages/Default.aspx

⁹ ECB publicerar två gånger om året en stabilitetsrapport om finanssektorn och finansmarknaden i euroområdet. Rapporterna (Financial Stability Review) är offentliga och finns på ECB:s webbplats på adressen <https://www.ecb.europa.eu/pub/fsr/html/index.en.html>.

uppfylls och riktlinjerna iakttas. Dessutom ska direktionen bland annat behandla Finansinspektionens årliga budget och underställa den Finlands Banks direktion för fastställelse.

Ordförande i direktionen för Finansinspektionen var vice ordförande i direktionen för Finlands Bank *Pentti Hakkarainen*, med avdelningschef *Kimmo Virolainen* som suppleant fram till 15.12.2015, då han efterträddes av avdelningschef *Katja Taipalus*. Vice ordförande var statssekreteraren, kanslichef *Martti Hetemäki* vid finansministeriet, med lagstiftningsrådet, enhetschef *Tuija Taos* som suppleant fram till 1.5.2015. Taos efterträddes 11.9.2015 av konsultativ tjänsteman *Jaakko Weuro*. Övriga direktionsmedlemmar var *Outi Antila* vid social- och hälsovårdsministeriet, med övermatematiker *Mikko Kuusela* som suppleant, samt vicehäradshövding *Pirkko Juntti* och politices doktor *Vesa Vihriälä*.

Direktör för Finansinspektionen var vicehäradshövding, ekonom *Anneli Tuominen*.

Sekreterare i direktionen var Finansinspektionens chefsjurist *Pirjo Kyyrönen*.

2.2 EU:s finansiella tillsyn och ECB som banktillsynsmyndighet

EU:s bankunion utgörs av tre så kallade pelare:¹⁰

- den gemensamma tillsynsmekanismen
- den gemensamma resolutionsmekanismen
- ett gemensamt europeiskt insättningsgarantisystem.

Till grund för både tillsynsmekanismen och resolutionsmekanismen ligger en gemensam s.k. regelbok, som alla EU-länderna följer. Målet är en enhetlig reglering, tillsyn och resolution.

Bankunionens första pelare – den gemensamma tillsynsmekanismen: År 2015 var den gemensamma tillsynsmekanismens första år. Europeiska centralbanken utövar direkt tillsyn över alla betydande kreditinstitut i euroområdet. I Finland hade ECB direkt tillsyn över Nordea Bank Finland, OP Gruppen och Danske Bank under 2015.¹¹ Finansinspektionen deltar i tillsynen av landets betydande kreditinstitut och i beslutsfattandet inom tillsynsmekanismen och svarar för den direkta tillsynen av mindre betydande banker.

Tillsynsnämnden (Supervisory Board) i den gemensamma tillsynsmekanismen bereder beslutsförslagen, som överlämnas till ECB-rådet för godkännande.¹² I tillsynsnämnden deltar från Finland Finansinspektionens direktör, en representant som särskilt utsetts av ECB och en representant för Finlands Bank.

När bankunionen bildades tilldelades ECB också makrotillsynsbefogenheter i länderna inom bankunionen. ECB har rätt att skärpa användningen av makrotillsynsverktygen i EU:s kapitaltäckningsförordning och kapitaltäckningsdirektiv. Makrotillsynsbesluten fattas av ECB-rådet. Svagheter i det finansiella systemet och systemets motståndskraft mot störningar analyseras gemensamt av ECB och de nationella centralbankerna inom ECBS kommitté för finansiell stabilitet. Finlands Bank och Finansinspektionen förbereder tillsammans samarbetet med ECB inom makrotillsynsområdet. ECB-rådet och tillsynsnämnden samlas också regelbundet till ett makrostabilitetsforum för att diskutera angelägna frågor ur ett samlat banktillsyns- och makrotillsynsperspektiv.

Bankunionens andra pelare – den gemensamma resolutionsmekanismen: Den gemensamma resolutionsmekanismen bildar bankunionens andra pelare och består av EU:s gemensamma resolutionsnämnd, den gemensamma resolutionsfonden och de nationella resolutionsmyndigheterna. Resolutionsmekanismen inledde sin verksamhet i full omfattning genast efter utgången av rapportåret, dvs. i

¹⁰ Se *Finlands Banks årsberättelse 2015*, ruta 4, Bankunionens institutioner i Finland, som också detta underkapitel bygger på: <http://www.suomenpankki.fi/sv/julkaisut/vuosikertomus/Pages/default.aspx>.

¹¹ Från och med 2016 omfattas också Kommunfinans av ECB:s direkta tillsyn.

¹² Om inte ECB-rådet inom utsatt tid motsätter sig beslutsförslaget, anses det ha godkänts.

början av januari 2016. Den gemensamma resolutionsfonden byggs successivt upp med stabilitetsavgifter som samlas in av bankerna så att fondens tillgångar uppgår till cirka 55 miljarder euro 2024. Enligt en överenskommelse mellan bankunionens medlemsländer kommer varje medlemsland under en övergångsperiod att skjuta till medel till resolutionsfonden om det uppstår en krissituation som fonden inte klarar av att hantera med tillgängligt kapital.

Resolutionsmekanismen möjliggör resolution av banker och värdepappersföretag i ett läge då de skulle drabbas av allvarliga ekonomiska svårigheter trots den gemensamma banktillsynen. Den centrala principen är att problemdrabbade bankers skuldbörda primärt axlas av bankens ägare och borgenärer.

Finlands nya resolutionsmyndighet, Verket för finansiell stabilitet, inledde sin verksamhet sommaren 2015. Finansministeriet svarar för resultatstyrning och övervakning av verksamheten. Verket har en delegation med uppgift att sörja för ett välfungerande samarbete och informationsutbyte mellan myndigheterna i ärenden som hör till verkets ansvarsområde. Delegationen består av representanter utsedda av Verket för finansiell stabilitet, finansministeriet, Finlands Bank och Finansinspektionen. Verket för finansiell stabilitet verkar i anslutning till Finansinspektionen och Finlands Bank. Verket deltar i verksamheten i EU:s resolutionsmekanism inom den gemensamma resolutionsnämnden och i resolutionskollegier. Det sköter också insättningsgarantiuppgifter och administrerar Insättningsgarantifonden.

Bankunionens tredje pelare – det gemensamma insättningsgarantisystemet: Europeiska kommissionen lade i november 2015 fram ett förslag till ett nytt europeiskt insättningsgarantisystem, som ska genomföras i tre steg före 2024. Förslaget innehåller flera mekanismer för att begränsa den gemensamma insättningsgarantifondens risker till dess att förutsättningarna för det eftersträvade helt gemensamma insättningsgarantisystemet har uppfyllts. I likhet med de övriga delarna i bankunionen ökar insättningsgarantisystemet – när det väl har satts i funktion – det finansiella systemets motståndskraft mot kriser och försvagar de negativa kopplingarna mellan banker och stater.

Ytterligare information om finanstillsynen finns till exempel i följande publikationer: *Finlands Banks årsberättelse 2015*, *Finansinspektionens verksamhetsberättelse 2015* och *Direktionens berättelse till bankfullmäktige om Finansinspektionens verksamhet 2015*.

EU:s finanstillsyn och bankunionens verksamhet tangeras också i den här berättelsens del med särskilda teman (del 3); se avsnitten *Makrostabilitetspolitiken i Finland*, *Insättningsgarantin som ett element i bankunionen* och *lakttagelser om den gemensamma banktillsynen 2015*.

2.3 Finansinspektionens verksamhet 2015

Syftet med Finansinspektionens verksamhet är att se till att kreditinstituten, försäkrings- och pensionsanstalterna och andra tillsynsobjekt bedriver en stabil verksamhet, vilket är en förutsättning för finansmarknadens stabilitet. Vidare ska Finansinspektionen se till att det allmänna förtroendet för finansmarknadens funktionssätt upprätthålls (se 1 § i lagen om Finansinspektionen).

Finansinspektionens direktion har lämnat en berättelse till bankfullmäktige om Finansinspektionens verksamhet 2015 (*Direktionens berättelse till bankfullmäktige om Finansinspektionens verksamhet 2015*). I berättelsen 1) beskrivs tillståndet på finansmarknaden och Finansinspektionens strategi, 2) redogörs för hur Finansinspektionen beaktat bankfullmäktiges berättelse för 2014, 3) ges ett sammandrag över Finansinspektionens verksamhet 2015 och hur målen för året utfallit, 4) redogörs för den årliga diskussionen med aktörerna på finansmarknaden och 5) ges en uppskattning av hur tillsynen och tillsynsavgifterna kommer att förändras 2016.

Direktionens berättelse till bankfullmäktige redogör närmare för bland annat banktillsynen under ECB:s ledning, makrotillsynen som ny uppgift, slutförandet av solvensregleringen (Solvens II), granskningen av arbetspensionsbolagens arbetshälsoarbete, Finansinspektionens ingripanden i fråga om serviceutbudet, antalet inspektioner och utvecklingen av rapporteringssystemet samt uppdateringen av prioriteringarna inom det europeiska tillsynssamarbetet.

I direktionens berättelse sägs att den finländska finansmarknaden var fortsatt stabil trots det svåra ekonomiska läget i landet. Direktionen konstaterar bland annat följande:

- "Bankernas resultatutveckling och lönsamhet förbättrades från året innan. Kreditstockens långsamma tillväxt och den låga räntenivån försvagade bankernas räntemarginaler. De värdepappersrelaterade intäkternas andel av de totala intäkterna ökade. Intäktsstrukturen blev känsligare för risker än tidigare. Resultatet förbättrades tack vare effektivisering av verksamheten och minskade kostnader. De oreglerade krediternas andel förblev låg, såsom även nedskrivningar av krediter. De balanserade vinstmedlen och andra öknings av egna tillgångar ökade solvenskapitalen märkbart. De riskviktade tillgångarna minskade särskilt tack vare de s.k. Interna riskmodellerna. Därigenom förbättrades kapitaltäckningsgraden ytterligare."
- "Pensionsbolagens samt liv- och skadeförsäkringsbolagens resultatutveckling pendlade. I början av året gav de viktigaste tillgångskategorierna en utmärkt avkastning när aktierna steg och räntorna föll. Därefter försvagades placeringsavkastningar, först till följd av problemen i Grekland och sedan på grund av det osäkra läget i Kina. Under det sista kvartalet var marknadsutvecklingen dock så bra att pensions- och försäkringssektorns placeringsavkastningar för hela året ändå blev klart positiva."
- "I liv- och skadeförsäkringssektorn finns skillnader mellan bolagen i såväl avkastningskravet som den uppnådda avkastningen. En del bolag har fortsatt att förbereda sig på en lägre avkastningsnivå och sänkt avkastningskravet med kompletteringar av ansvarsskulden. Fluktueringarna på aktiemarknaden ledde också till variationer i pensions- och försäkringssektorns solvens. Den genomsnittliga avkastningen inom arbetspensionssektorn stannade under avkastningskravet."

Direktionens berättelse till bankfullmäktige finns i sin helhet på Finansinspektionens webbplats.¹³

Den allmänna ändamålsenligheten och effektiviteten i Finansinspektionens verksamhet enligt direktionens berättelse

I det följande granskas, utgående från direktionens berättelse, den allmänna ändamålsenligheten och effektiviteten i Finansinspektionens verksamhet.

Under året följde Finansinspektionen den uppdaterade strategin för 2015–2017. De största förändringarna jämfört med den tidigare strategin var att Finansinspektionens roll preciseras i fråga om euroområdet gemensamma banktillsyn, att det riskbaserade angreppssättet accentuerades och att samarbetet mellan myndigheterna fick klarare former.

Finansinspektionen hade följande strategiska mål: 1) att effektivt förebygga problem som hotar den finansiella stabiliteten och förtroendet för finansmarknaden, 2) att ha stark expertis i det europeiska tillsynssystemet, 3) att vara bland de främsta europeiska myndigheterna i fråga om kvalitet och bland de främsta nordiska myndigheterna i fråga om effektivitet, 4) att tillhandahålla en rätt avpassad och jämlik reglering och tillsyn samt 5) att sörja för att finansiella tjänster och produkter tillhandahålls ansvarsfullt på finansmarknaden i Finland.

Finansinspektionens strategiska val för 2015 var å sin sida följande: 1) riskbaserad tillsyn och reglering och effektiv verksamhet, 2) god riskhanteringsförmåga och intern styrning i företagen samt 3) högklassigt kund- och investerarskydd.

Enligt direktionen för Finansinspektionen uppnåddes de strategiska målen i huvudsak planenligt. Det var enligt direktionen viktigt att de uppställda målen nåddes i fråga om Europeiska tillsynsmyndighetens kollegiala utvärderingar, tillsynsobjektens respons om inspektionerna och i fråga om personalenkäten. När det gäller utvecklingen av rapporteringssystemen uppger Finansinspektionen att målen

¹³ Se http://www.finanssivalvonta.fi/se/Publicerat/berattelse_bankfullmaktige/Pages/Default.aspx.

inte nåddes. Behandlingstiderna för sanktioner är fortfarande längre än den målsatta maxtiden, men var kortare än året innan.

I direktionens berättelse redogörs närmare för utfallet i fråga om följande mål: god riskhanteringsförmåga och intern styrning i företagen, högklassigt kund- och investerarskydd, resultatintriktat tillsyns- och annat myndighetssamarbete samt effektivisering och utveckling av verksamheten.

I direktionens berättelse till bankfullmäktige (avsnittet om utfallet av Finansinspektionens mål för 2015) konstateras bland annat följande om den allmänna ändamålsenligheten i verksamheten och om målpuppfyllelsen:

"I sin planering av verksamheten strävar Finansinspektionen efter att förutse kommande förändringar i regleringen och sektorns strukturer. I ett långtidsperspektiv har det visat sig att sammanslagningen av Finansinspektionen och Försäkringsinspektionen 2009, varigenom det bildades en enda myndighet för tillsynen över finanssektorn, var lyckad. [...]

Finansinspektionen har med hjälp av alternativa scenarier och utifrån dem uppgjorda beräkningar byggt upp beredskap för förändringar som rör alla tillsynsobjekt inom finanssektorn. Förändringarna beaktas i verksamhetsplanen, budgeteringen och rekryteringen. I och med att den finansiella basen ändras gäller det dock att omvärdera huruvida dessa åtgärder är tillräckliga.

Det omfattande ansvaret har tillåtit en flexiblare organisering av tillsynen över finanssektorn. Finansinspektionen har gjort satsningar på försäkringssektorn, och sommaren 2014 genomfördes en omorganisering. De sektorspecifika föreskrifterna och anvisningarna och den ökande dialogen med branschaktörerna har lett till förbättrad tillsyn över arbetspensionsförsäkringssektorn och även över liv- och skadeförsäkringssektorn.

I tillsynen över värdepappersmarknaden utnyttjar Finansinspektionen den kompetens som byggts upp inom tillsynen över bank- och försäkringssektorn.

I november 2014 infördes gemensam banktillsyn i euroområdet. Starten löpte smidigt för Finlands del, eftersom Finansinspektionen varit starkt involverat i planeringen av tillsynen. Finansinspektionens representanter hade en konstruktiv inställning till planeringsarbetet och fick därför gehör för sina uppfattningar."

I berättelsen sägs följande om den allmänna effektiviteten i verksamheten:

Antalet anställda vid Finansinspektionen har under dessa år varit i stort sett oförändrat och till och med sjunkit något trots de många nya uppgifterna. Tillsynen har effektiviserats dels genom sam användning av administrativa tjänster, personal- och ekonomitjänster samt interna tjänster, dels genom ett nära myndighetssamarbete med framför allt Finlands Bank. Ett färskt exempel på samarbetet är den makrotillsyn som inleddes 2015."

I fråga om effektivitetsmålet ("Effektivisering och utveckling av verksamheten") säger direktionen följande: "Finansinspektionen startade en preliminär utredning om elektroniska ärendehanteringstjänster och strävade efter att effektivisera rapporteringen och analysverksamheten genom att utveckla datasystemen. De interna processerna för förberedelser i anslutning till beslutsfattandet inom den gemensamma banktillsynen, för beredningen av sanktioner och för underhållet av Finansinspektionens föreskrifts- och anvisningssamling förtydligades och effektiviserades. Personalens kompetens inventerades och en innovationstävling – den första i sitt slag – för de anställda ordnades. Målsättningen för effektiviseringen och utvecklingen av verksamheten är att Finansinspektionen i fråga om kvalitet ska höra till de bästa tillsynsmyndigheterna i Europa och i fråga om effektiviteten till de bästa i Norden."

Strukturförändringarna på finansmarknaden

I juli 2015 meddelade Nordea om sin avsikt att ändra koncernstrukturen så att de dotterbolag som är verksamma i Finland, Danmark och Norge blir filialer. Enligt uppgift från banken ska besluten fattas i

mars 2016 och omorganisationen genomföras inom ett år. Direktionen för Finansinspektionen noterar i sin berättelse följande om Nordeas avsikter:

- "Effekterna av förändringen på tillsynsarbetet bedömdes av Finansinspektionen, även i samarbete med ECB och andra nordiska myndigheter."
- "Finansinspektionen har redan i flera år gjort upp olika scenarier och kalkyler med tanke på kommande förändringar och tagit hänsyn till dessa i verksamhetsplanerna, budgeteringen och rekryteringen."
- "Nordea Finlands tillsynsavgifter skulle sjunka betydligt, eftersom tillsynsavgiften för en filial enligt gällande lagstiftning är endast en tredjedel av avgiften för ett dotterbolag."

Vidare konstaterar direktionen följande: "Euroområdet gemensamma banktillsyn och de strukturella förändringarna på finansmarknaden skapar ett tryck på anpassning av Finansinspektionens verksamhet, och förändringarna kan leda till minskande tillsynsavgifter. Det bör dessutom beaktas att också euroområdets gemensamma banktillsyn tar ut tillsynsavgifter för att täcka kostnaderna för tillsynen."

Vid finansministeriet pågår ett lagstiftningsprojekt där man bedömer behovet av ändringar i lagstiftningen om tillsynen över finansmarknaden och finansieringen av Finansinspektionen.

Handlagda ärenden och bankfullmäktiges bedömning av dem

Bankfullmäktiges bedömning av föregående rapportår och Finansinspektionens observationer och åtgärder med anledning av den

I sin allmänna ändamålsenlighetsbedömning menade bankfullmäktige i sin berättelse för 2014 att Finansinspektionen nått de mål som ställs på den i lag. Bankfullmäktige ansåg att Finansinspektionen med hänsyn till den allmänna genomslagskraften hade skött sitt ständigt skiftande verksamhetsområde effektivt och med en adekvat kostnadsutveckling.

I sin berättelse för 2014 uppmanade bankfullmäktige Finansinspektionen att göra följande¹⁴:

- 1) fortsätta utveckla och etablera den gemensamma tillsynsmekanismen under ledning av ECB.

Finansinspektionens observationer och åtgärder:

- 2) De finländska banker som står under ECB:s direkta tillsyn övervakades genom Finansinspektionen under ledning av ECB och utgående från ECB:s metoder och processer. Direktören för Finansinspektionen deltog i ECB:s tillsynsnämnds tillsynsbeslut om bankerna i euroländerna och i nämndens arbete med att ta fram riktlinjer för den gemensamma banktillsynen. Finansinspektionens centrala mål i samband med utvecklingen av den gemensamma banktillsynen är att tillsynspraxisen ska vara enhetlig i alla länder. Satsa på samarbete med Verket för finansiell stabilitet som ska inrättas 2015.

Finansinspektionens observationer och åtgärder:

- Samarbetet inleddes genom ett intensivt informationsutbyte och gemensamma möten. Verket för finansiell stabilitet fick lokaler i samma byggnad som Finansinspektionen.
- 3) Fästa uppmärksamhet vid användningen av makrotillsynsverktyg och utvecklingen av makrotillsynsprocessen.

Finansinspektionens observationer och åtgärder:

¹⁴ Se *Direktionens berättelse till bankfullmäktige om Finansinspektionens verksamhet 2015*.

- Processen för beredning och beslut i fråga om makrotillsynen etablerades under året. Makrotillsynsrapporten utvecklades utifrån den respons som kom in. Det första makrotillsynsbeslutet fattades i mars, varefter beslut fattades varje kvartal. Bland nya verktyg infördes solvensbuffertar för nationellt betydande kreditinstitut, och i december beslutade direktionen för Finansinspektionen om att inleda förberedelserna för en höjning av de riskvikter för bostads-lån som bankerna använder i sin kapitaltäckningsanalys.
- 4) Bereda sig på ett ökat tillsynsarbete när det gäller analys av försäkringsbolagens solvens och beräkning av avsättningar.

Finansinspektionens observationer och åtgärder:

- I den utsträckning de tillgängliga resurserna tillät det effektiviserades verksamheten, prioriterades uppgifterna och förbättrades kvaliteten i tillsynen. Ansvariga utsågs för de olika delområdena inom Solvens II-regleringen och kompetensen stärktes genom utbildning. En effektiv studiemetod var studiecirkel som behandlade centrala frågor i anslutning till tillsynen under ledning av t.ex. en expert som deltagit i Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndighetens (Eiopa) arbetsgruppsarbete.
- 5) För egen del beakta ekonomiutskottets kommentarer i ekonomiutskottets betänkande [EkUB 12/2014 rd] om ändamålsenlig organisation och resursfördelning inom Finansinspektionens verksamhet.

Finansinspektionens observationer och åtgärder:

- Finansinspektionen bevakar fortgående hur organisationen fungerar och beaktar då såväl de krav som ställs av den gemensamma banktillsynen som förändringarna på finansmarknaden.
- De nationella tillsynsorganen utför fortfarande merparten av det arbete som hör till den gemensamma banktillsynen, trots att den behöriga tillsynsmyndigheten i euroområdet är ECB. Denna förändring har höjt intensiteten i tillsynen, eftersom ECB förutsätter ytterligare ansträngningar av de nationella tillsynsorganen. Nya uppgifter har föreskrivits för Finansinspektionen: uppgiftsinsamling, säkerställande av uppgifternas kvalitet och deltagande i tillsynsnämndens beslutsfattande.

Andra behandlade ärenden

Utifrån de aktuella översikterna om Finansinspektionens ansvarsområde diskuterade bankfullmäktige under året bland annat de största riskerna inom den europeiska finanssektorn, makrotillsynspolitikerna och dess aktörer, utvecklingen av makrotillsynen, de makrotillsynsverktyg som tillämpas i Finland, den gemensamma tillsynsmekanismen (SSM) och dess effekter för Finansinspektionens verksamhet, läget för Finansinspektionens tillsynsobjekten i Finland och översynen av lagstiftningen om försäkringssektorn. Vidare diskuterades Finansinspektionens uppgifter och organisation samt samarbetet mellan Finlands Bank och Finansinspektionen. Bankfullmäktige behandlade också bostadsmarknaden och tillgången på och prissättningen av grundläggande banktjänster samt ombildningen av Nordeas dotterbolag Nordea Bank Finland till en filial till det svenska moderbolaget.

Bankfullmäktiges bedömning av Finansinspektionens verksamhet 2015

Ledningen för Finansinspektionen har lämnat sin berättelse om Finansinspektionens verksamhet 2015 till bankfullmäktige och publicerat Finansinspektionens verksamhetsberättelse. Utifrån de här berättelserna, diskussionerna på bankfullmäktiges sammanträden och annan information vill bankfullmäktige framföra följande:

Allmän ändamålsenlighet i Finansinspektionens verksamhet

I sin allmänna ändamålsenlighetsbedömning av Finansinspektionen menar bankfullmäktige att myndigheten nått de mål som ställs på den i lag.

Bankfullmäktige menar att de strategiska mål och val som Finansinspektionen uppställt är ändamåls-enliga.

Allmän effektivitet i Finansinspektionens verksamhet

Bankfullmäktige ansåg att Finansinspektionen med hänsyn till den allmänna genomslagskraften hade skött sitt ständigt skiftande verksamhetsområde effektivt och med en adekvat kostnadsutveckling.

Uppmaningar

Bankfullmäktige uppmanar Finansinspektionen att

- fortsätta utveckla och etablera den gemensamma tillsynsmekanismen under ledning av ECB,
- utveckla och etablera makrotillsynen tillsammans med Finlands Bank och finansministeriet,
- I samråd med andra myndigheter fortsätta satsningarna på analys och krishantering och fortsatt ha beredskap för olika störningar,
- bedöma och i verksamheten beakta hur euroområdet gemensam tillsynsmekanism (SSM) och strukturförändringarna på finansmarknaden påverkar Finansinspektionen,
- bevaka och säkerställa att tillgången på grundläggande banktjänster inte äventyras till följd av strukturförändringarna och de förändrade handlingsmodellerna inom banksektorn.

Bankfullmäktige förväntar sig att tillsynen över finansmarknaden och en ändamålsenlig finansiering av Finansinspektionen säkras genom det lagstiftningsprojekt som inletts vid finansministeriet. Det är angeläget att varje aktör inom finanssektorn bidrar med en rättvis andel av kostnaderna för den tillsyn som aktörens verksamhet fordrar.

Del 3. Särskilda teman

Artiklarna i den här delen har skrivits i samarbete med Finlands Bank (1–4) och experter på Finansinspektionen (5).

Artikel 1. Europeiska centralbankens viktigaste penningpolitiska åtgärder 2015

Bland de viktigaste penningpolitiska åtgärderna som Europeiska centralbankens (ECB) råd vidtog 2015 fanns att starta ett utökat köpprogram för värdepapper, ytterligare sänka de redan negativa inlåningsräntorna och ge framtidsindikationer om den penningpolitiska hållningen¹.

Under 2014 hade den ekonomiska utvecklingen i euroområdet försämrats, inflationen avtagit och inflationsförväntningarna dämpats. Risken för en utdragen period med långsam inflation och rentav deflation, alltså ett omfattande prisfall, ökade. Därför beslutade ECB-rådet i januari 2015 att öka den penningpolitiska stimulansen genom att bredda köpprogrammet för värdepapper så att det också skulle gälla offentliga värdepapper. Den positiva konjunkturvändningen i euroområdet blev starkare under årets lopp, men den osäkerhet som rått sedan sommaren dämpade, i samverkan med oljepris-fallet och de försämrade globala utsikterna, inflationsförväntningarna på nytt. I december 2015 fattade ECB-rådet därför beslut om ytterligare penningpolitiska lättnader. Inlåningsräntan blev ännu mera negativ och det utökade köpprogrammet för värdepapper förlängdes.

Köpprogrammet utvidgades till offentliga värdepapper

ECB-rådet hade redan i oktober–november 2014 startat ett antal köpprogram för värdepapper. Programmen inkluderade köp av värdepapper med bakomliggande tillgångar och köp av säkerställda obligationer. I januari 2015 beslutade rådet utöka köpen till att omfatta också euroländernas statsobligationer och obligationer utgivna av statsbundna och gemensamma europeiska institutioner². Rådet beslutade om förvärv av värdepapper utgivna av den offentliga och den privata sektorn för sammanlagt 60 miljarder euro månatligen från och med mars 2015. Förvärven uppgavs fortgå åtminstone till september 2016 och ännu längre om det behövs, vilket höjde den sammanlagda summan av köpen till minst 1 140 miljarder euro.

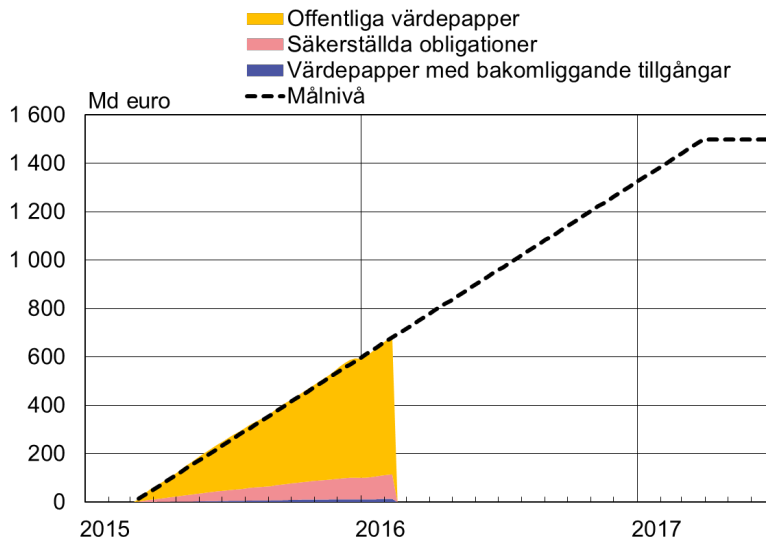
Statsobligationer köps på andrahandsmarknaden enligt den så kallade kapitalfördelningsnyckeln, alltså i förhållande till medlemsländernas ekonomi. De nationella centralbankerna köper huvudsakligen sitt eget lands statsobligationer. Köpen inriktas på solida emittenters värdepapper i euro med kreditbetyget investment grade och löptiden 2–30 år. Vidare begränsades Eurosystemets innehav till högst 25 procent av en enskild emittents obligationer och till högst 33 procent av varje enskild emission. På sammanträdet i september höjdes den övre gränsen för andelen av enskilda emissioner från 25 procent till 33 procent, med undantag för situationer där Eurosystemet kunde utöva ett blocke-rande minoritetsinflytande som hindrade tillämpningen av klausuler om kollektivt agerande.

I december 2015 beslutade ECB-rådet att förlänga det utökade köpprogrammet. De månatliga köpen på 60 miljarder euro förlängdes med sex månader åtminstone till mars 2017. Det innebär en ökning av köpvolymen till åtminstone 1 500 miljarder euro (diagram 1). Dessutom utvidgades köpprogrammet så att det också skulle omfatta omsättningsbara värdepapper emitterade av regional och lokal förvaltning, vilket betydde att typerna av värdepapper som kunde köpas ökade ytterligare. Köpvoly-men kommer också att öka till följd av ett beslut om återinvestering av det kapital som återbetalas vid förfall av värdepapper som köpts inom ramen för programmet. Eftersom köpprogrammet inte upphör samtidigt som förvärven, utan det kapital som förfallit återinvesteras, kommer det att bidra till att den lätta penningpolitiska hållningen och det gynnsamma likviditetsläget upprätthålls längre.

¹ Läs mer om extraordinära penningpolitiska verktyg i artikeln (2015) av Jarmo Kontulainen och Tuomas Välimäki på webbplatsen Euro & talous: <http://www.eurojatalous.fi/fi/2015/1/finanssikriisi-muuttirahapolitiikan-valineita-mutta-ei-tavoitteita/>.

² Läs mer om det utökade köpprogrammet i ECB:s ekonomiska bulletin 1/2015 (på engelska): <http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/ecbu/eb201501.en.pdf>.

Diagram 1. Det utökade köpprogrammet, prognostiserad tillväxt fram till slutet av mars 2017

Källor: Europeiska centralbanken och Macrobond.

Inlåningsräntan blev allt mer negativ i december

Inlåningsräntan hade sänkts under noll, alltså till -0,20 procent, för första gången i september 2014. I december 2015 sänktes den ytterligare, till -0,30 procent. Både refinansräntan (0,05 %) och räntan på utlåningsfaciliteten (0,30 %) förblev i december desamma som tidigare. Sedan början av krisen har bankernas inlåning i de nationella centralbankerna i euroområdet varit betydligt större än kassakravet. Därför har refinansräntan, alltså den ränta som läggs på de lån som ECB beviljar bankerna för att de ska kunna uppfylla kassakravet, praktiskt taget förlorat sin ställning som styrränta. Den del av bankernas inlåning som överstiger kassakravet finns på centralbankskonton som inlåning över natten. ECB betalar inlåningsränta på de här insättningarna och den räntan är alltså för närvarande negativ. Inlåningsräntan fungerar därför i dag som styrränta ur ECB:s synvinkel, eftersom den sänker interbankräntorna och således också de kortaste marknadsräntorna och dessutom får återverkningar på de längre penningmarknadsräntorna.

Den negativa inlåningsräntan sänker avkastningen på åtaganden med kort löptid samtidigt som det utökade köpprogrammet så långt möjligt ska minska avkastningen på värdepapper med längre löptid. Den låga nominella räntenivån sänker realräntan, alltså differensen mellan inlåningsräntan och inflationen, och får på det sättet den ekonomiska aktiviteten att öka. Eftersom räntan på interbankmarknaden är lite större än inlåningsräntan blir den negativa inlåningsräntan samtidigt ett incitament för banker med överskott att låna ut likviditet till banker med underskott i stället för att göra insättningar i centralbanken.

Framtidsindikationer som ett led i den penningpolitiska styrningen

Ett centralt inslag i de penningpolitiska besluten i januari bildade framtidsindikationerna om penningpolitiken, som kopplade köpprogrammet till ECB:s inflationsmål. ECB-rådet meddelade att köpen av värdepapper kommer att fortsätta till dess att rådet anser att inflationstakten varaktigt stiger tillbaka till en nivå i linje med prisstabilitetsmålet, alltså till nära, men mindre än, 2 procent på medellång sikt. Dessutom gick rådet flera gånger under året ut med budskapet att man inom ramen för ECB-mandatet kommer att göra allt som krävs för att styra in inflationen och den ekonomiska utvecklingen på rätt spår. Här framhävdes alltid flexibiliteten i det utökade köpprogrammet: köpvolymer, inriktningen och längden kan ändras vid behov.

Insynen i rådets penningpolitiska sammanträden ökade från och med januari 2015, då man började offentliggöra redogörelser. De sammanfattar de penningpolitiska diskussioner som förts av rådets medlemmar vid sammanträdena. Syftet är att klarlägga bakgrunden till besluten och ge en mer heltäckande bild av hur rådet bedömer den rådande och framtida ekonomiska utvecklingen.

Artikel 2. Transmission av penningpolitiken till den finländska ekonomin

Med transmissionsmekanism avses i bred bemärkelse de ekonomiska mekanismer som möjliggör transmission av penningpolitiken till den makroekonomiska utvecklingen: Varför och hur mycket förändras låneräntorna, inflationen och den ekonomiska aktiviteten till följd av penningpolitiska åtgärder?

Ändringar i de centrala penningpolitiska styrräntorna hör till de viktigaste penningpolitiska åtgärderna. ECB-rådet beslutar om de centrala styrräntorna med 6 veckors mellanrum. Styrräntorna påverkar de korta och långa penningmarknadsräntorna, priset på bankernas upplåning och i sista hand också räntorna på hushållens och företagens insättningar och lån. Sedan andra halvåret 2008, då finanskrisen spred sig till den reala ekonomin och inflationen avtog betydligt, har centralbankerna sänkt styrräntorna till närapå noll och rentav under noll. Nu när de nominella räntorna närmar sig nollgränsen har centralbankerna fått tillgång till ett större urval penningpolitiska instrument och penningpolitiken har blivit allt mer extraordinär. Till de extraordinära åtgärderna hör omfattande köpprogram för värdepapper, långfristig refinansieringstransaktioner och framtidsindikationer.

Här analyseras den normala transmissionsmekanismen, alltså hur de ändringar som ECB gör i räntorna återspeglas i den finländska makroekonomin. Transmissionen av den extraordinära penningpolitiken analyseras i en artikel i tidskriften Euro & talous 3/2015 om hur Finland drar nytta av förvärv av värdepapper i Eurosystemet (www.eurojatalous.fi).

Nationalekonomiska synpunkter på transmissionsmekanismen

I moderna vetenskapliga penningpolitiska modeller förmedlas ränteändringar till makroekonomin via en så kallad intertemporal kanal¹. Här ingår två olika aspekter. För det första sparar hushållen mer och tar mindre lån när räntan stiger. Den vägen avtar konsumtionsökningen. För det andra ökar företagens finansieringskostnader och minskar de privata investeringarna när räntan stiger. Det väsentliga i den här transmissionsmekanismen är hur snabbt ändringar i styrräntan återspeglas i hushållens och företagens låneräntor. I Finland har genomslaget av ränteändringar varit rätt snabbt, eftersom största delen av hushållens och företagens lån har rörliga räntor. En annan viktig faktor i transmissionen av penningpolitiken är hur kraftigt hushållen och företagen reagerar på ränteändringar överlag.

Utöver via den intertemporal kanal förmedlas ränteändringar till makroekonomin också indirekt genom den allmänna jämviktseffekten. Räntehöjningar minskar den inhemska efterfrågan, vilket gör att både efterfrågan på arbete i den privata sektorn och hushållens inkomster från avlönat arbete sjunker. Då minskar också konsumtionen ytterligare.

I de vanligaste penningpolitiska modellerna ses den intertemporal kanal som viktigast. Nyare litteratur uppmärksammar i större utsträckning också den indirekta jämviktseffekten². Ju mer hushållen innehar icke-likvida finansiella tillgångar, till exempel bostäder, eller ju större andel av hushållen har finansiella begränsningar, desto större betydelse verkar den indirekta kanalen få. Konsumtionen i den här typen av hushåll reagerar inte så kraftigt på små ränteändringar via den intertemporal kanal, även om den kan variera mycket efter inkomsterna.³ Om ränteändringarna får tillräckligt kraftiga återverkningar på efterfrågan på arbete och inkomstelasticiteten är tillräckligt stor innebär det att ränteändringarna också tydligt återspeglas i den inhemska efterfrågan.

I en öppen ekonomi som Finland inverkar ränteändringar på den ekonomiska utvecklingen också via en annan indirekt kanal. När Eurosystemets styrränta stiger dämpas den totala efterfrågan i hela euroområdet, vilket i sin tur leder till minskad efterfrågan på finländska exportprodukter. När exportef-

¹ Se t.ex. Christiano, L. – Eichenbaum, M. – Evans, C. L. (2005) Nominal Rigidities and the Dynamic Effects of a Shock to Monetary Policy. *Journal of Political Economy*, vol. 113(1), s. 1–45.

² Se t.ex. Kaplan, G. – Moll, B. – Violante, G. (2016) Monetary Policy According to HANK. Mimeo, Princeton University.

³ Estimat av konsumtionsfunktioner på finländska data tyder på att hushållens ekonomiska spelrum är utslagsgivande för hur konsumtionen reagerar när inkomsterna förändras. Se Kilponen, J. – Mäki-Fränti, P. – Kinnunen, H. (2015) Suomi harmaantuu – heikkeneeko rahapolitiikan teho? Se <http://www.eurojatalous.fi/fi/2015/5/suomi-harmaantuu-heikkeneeko-rahapolitiikan-teko/>.

terfrågan minskar försvagas exporten, investeringarna och sysselsättningen. Till följd av den svagare inkomstutvecklingen återspeglas detta i sista hand också på den inhemska konsumtionen, i synnerhet om den indirekta kanalen för penningpolitiken är betydande.

I och med avtagande tillväxt får stigande räntor också återverkningar på prisutvecklingen, alltså inflationen. I moderna makromodeller visas sambandet mellan tillväxt och inflation med hjälp av Phillipskurvan kompletterad med rationella förväntningar.⁴ Kurvan beskriver förhållandet mellan inflationen och den totala efterfrågan. Det finns en positiv avhängighet mellan inflation och total efterfrågan.

När den totala efterfrågan dämpas av en ränteökning avtar också inflationen temporärt utifrån den här relationen.

Från ekonomisk teori till praktik

Hur den penningpolitiska räntekanalerna fungerar och hur penningpolitiken förmedlas till makroekonomin kan studeras med hjälp av strukturella dynamiska jämviktsmodeller. Ett annat alternativ är så kallade vektorautoregressiva modeller. Båda infallsvinklarna har sina starka och svaga sidor. De strukturella jämviktsmodellerna möjliggör teoretisk beskrivning av transmissionsmekanismen, medan de empiriska vektorautoregressiva modellerna är lite mer flexibla eftersom de inte kräver detaljerad beskrivning av mekanismen. Båda alternativen drar i hög grad nytta av makroekonomiska tidsserier när modellerna anpassas till empiriska observationer.

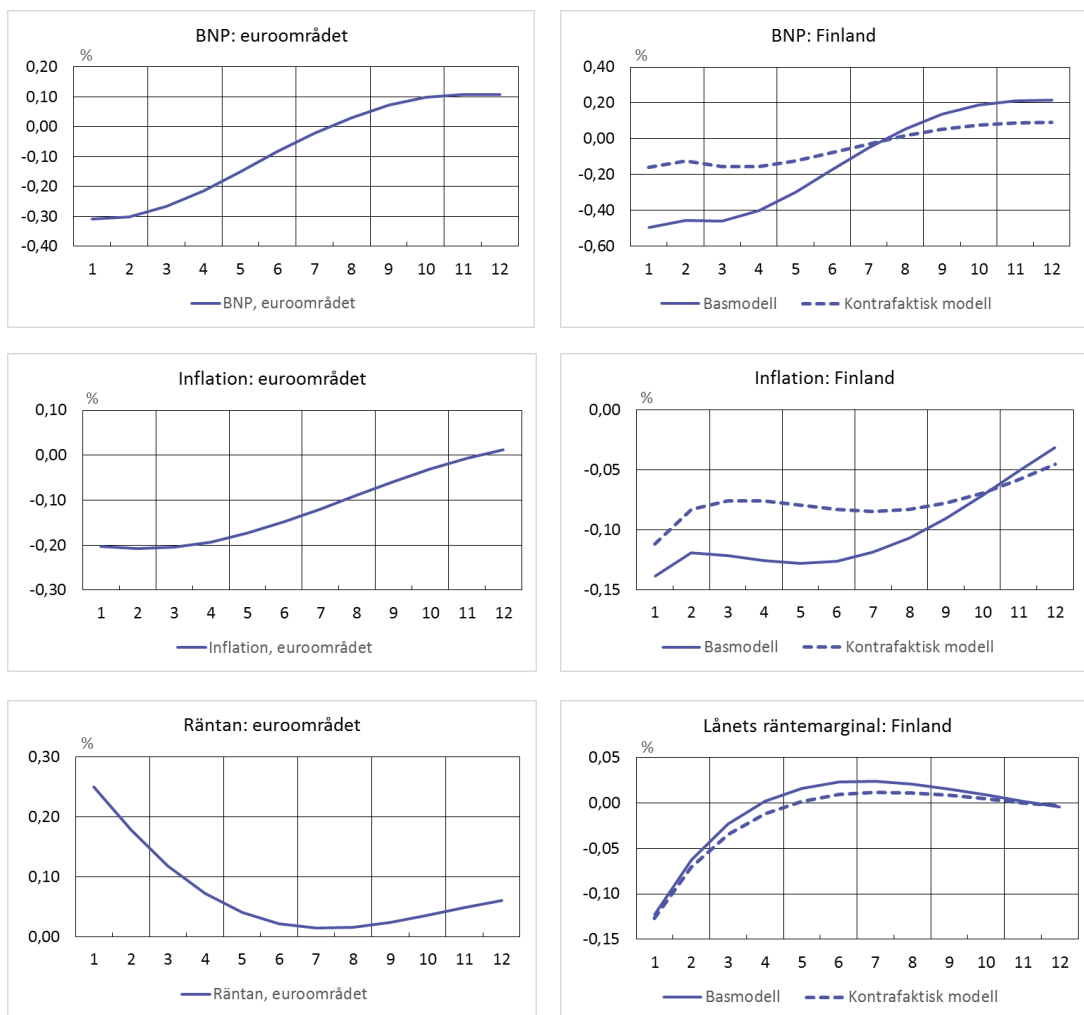
Hur transmitteras då penningpolitiken i Finlands ekonomi? Nedan redogörs för resultat som tagits fram med hjälp av en empirisk vektorautoregressiv modell. Själva modellen beskrivs inte närmare här, men den består av en liten modell för ekonomin i euroområdet och en modell för den finländska ekonomin⁵.

Med hjälp av så kallade impulsresponser kan man granska hur en höjning av den korta räntan i euroområdet påverkar ekonomin i euroområdet och i Finland (diagram 1). Diagrammet har tagits fram med hjälp av en estimerad vektorautoregressiv modell med antagandet att 3-månaders euriborräntan stiger med 25 baspunkter, alltså 0,25 procentenheter. Av diagrammet framgår att räntehöjningar har lite större effekt på bruttonationalprodukten i Finland än i euroområdet. Om de korta räntorna stiger med 0,25 procentenheter i enlighet med antagandet kommer BNP-tillväxten att avta med ungefär 0,5 procentenheter i Finland. Däremot reagerar inflationen i Finland betydligt måttligare. Av en räntehöjning i euroområdet förmedlas ungefär hälften så gott som genast till företagets och hushållens låneräntor, medan resten av effekten realiserar på ungefär ett år. Det här visar sig i hur räntemarginalen – differensen mellan låneräntan och den korta marknadsräntan – reagerar.

⁴ Vid Finlands Bank har särskilt Maritta Paloviita utnyttjat Phillipskurvan i sin forskning. Se t.ex. Paloviita, M. (2006) Inflation dynamics in the euro area and the role of expectations. *Empirical Economics*, Volume 31, Number 4, 847–860, och Paloviita, M. (2008) Comparing alternative Phillips curve specifications: European results with survey-based expectations. *Applied Economics*, Volume 40, Issue 17, 2259–2270. Se även Oinonen, S. – Paloviita, M. (2014) Updating the euro area Phillips curve: the slope has increased. Bank of Finland Discussion Paper No. 31.

⁵ Som förebild har analysen en modell som presenteras i en artikel av Gulán, A. – Haavio, M. – Kilponen, J. (2014) Kiss Me Deadly: From Finnish Great Depression to Great Recession. Bank of Finland Discussion Papers 24/2014. Artikeln går närmare in på den metodologi som modellen tillämpar för estimering.

Diagram 1. Effekter av räntechock i euroområdet och Finland

Källa: Finlands Banks beräkningar.

Resultaten visar också att förändringar i penningpolitiken i euroområdet förmedlas till den finländska ekonomin både via den direkta räntekanalen och indirekt via den realekonomiska utvecklingen i euroområdet. Den grå streckade linjen ("kontrafaktisk modell") beskriver den finländska ekonomins reaktion på en höjning med 0,25 räntepunkter ("räntechock") i ett fall där effekten på den finländska ekonomin via BNP i euroområdet har avskilts.

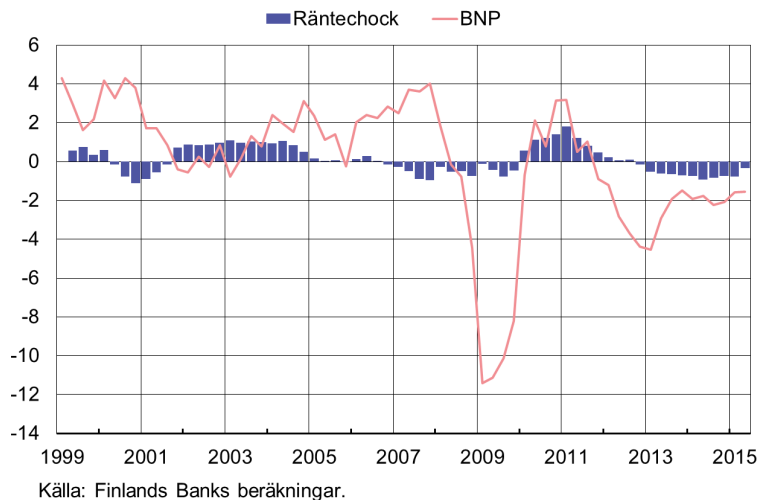
Utan effekten av euroområdets BNP inverkar en räntehöjning inte lika mycket på vår ekonomi. Detta medför i sin tur att inflationen inte heller avtar lika mycket. Resultatet är inte överraskande, eftersom Finland är en öppen ekonomi och beroende av efterfrågan i euroområdet.

I vilken mån förklaras BNP-utvecklingen av oförutsedda ränteändringar?

En intressant fråga är i vilken mån oförutsedda ränteändringar (räntechocker) har påverkat Finlands BNP-tillväxt tidigare år. Här kan man ta kalkyler för kontribution av räntechocker till hjälp.

I diagram 2 visas hur oförutsedda ränteändringar (de blå staplarna) har påverkat BNP-tillväxten i Finland under perioden 1999:Q2–2015:Q2. Effekterna av räntechocker har beräknats med hjälp av en estimerad strukturell vektorautoregressiv modell som har tillämpats på statistiskt material för perioden 1999:Q2–2015:Q2.

Diagram 2. Effekt av oförutsedda ränteändringar på BNP-tillväxt i Finland

Utifrån diagrammet kan man säga att oförutsedda ränteändringar förklarar en ganska liten del av fluktuationerna i BNP-tillväxten i Finland. Det tyder på att andra internationella och finländska störningar i efterfrågan och utbud förklarar största delen av fluktuationerna. Under finanskrisen och efter den upprepade recessionen har oförutsedda ränteändringar påverkat tillväxten negativt. Det kan vara ett tecken på att räntorna i ljuset av historisk ränteutveckling och ekonomisk utveckling borde ha sjunkit ännu mer än vad de verkligen gjorde. I det här avseendet återspeglar den negativa effekten av oförutsedda ränteändringar i slutet av samplet räntornas nollgräns.

Modellen är inte avsedd att mäta effekterna av en extraordinär penningpolitik, så det går inte att utifrån diagrammet analysera både räntepolitikens och den extraordinära penningpolitikens samlade effekter på tillväxten. Som sagt bedömdes köpprogrammet för värdepapper ha fått förändringen i Finlands BNP att stiga med 0,2 procentenheter 2015.

Sammantaget sett kan man dra slutsatsen att en betydande del av de ränteändringar som hänger samman med den normala penningpolitiken förmedlas till den finländska ekonomin via den indirekta kanalen. För Finlands del betyder det att räntehöjningar kringskär den totala efterfrågan nationellt men också i euroområdet. De samlade effekterna av ränteändringarna kan rentav vara större för Finlands BNP än för euroområdets BNP och analogt är effekterna på inflationen i Finland något mindre än i euroområdet. I ett historiskt perspektiv har oförutsedda ränteändringar haft måttlig inverkan på BNP-utvecklingen i Finland.

Artikel 3. Makrotillsynspolitiken i Finland

Med makrotillsynspolitik avses användning av verktyg för finansiell reglering där det främsta och uttalade syftet är att minska sannolikheten för finanskriser och andra allvarliga störningar i finanssystemet och att stärka kreditinstitutens och det övriga finanssystemets kristållighet i fråga om störningar av den typen. Efter den globala finanskrisen 2007–2009 har myndigheterna i hela världen fått ökade befogenheter och nya metoder, så kallade makrotillsynsverktyg, för att genomföra makrotillsynspolitiken.

Det är främst de nationella myndigheterna som svarar för makrotillsynspolitiken. Den myndighet som svarar för användningen av makrotillsynsverktyg i Finland – Finansinspektionen – fattade sina första beslut om användningen av verktyg under det första kvartalet 2015.¹ Därefter har direktionen för Finansinspektionen kvartalsvis beslutat om användningen av verktyg.

I de EU-länder som hör till bankunionen och den gemensamma tillsynsmekanismen ska den nationella makrotillsynsmyndigheten höra Europeiska centralbanken (ECB) om den har för avsikt att använda makrotillsynsverktyg som bygger på den gemensamma EU-lagstiftningen. Med undantag av den maximala belåningsgraden är Finansinspektionens samtliga makrotillsynsverktyg av den här typen. Den nationella myndigheten ska väga in ECB:s synpunkter när den fattar beslut om att använda makrotillsynsverktyg. Efter den globala finanskrisen inrättade EU dessutom ett nytt organ, Europeiska systemrisknämnden, som kan komma med rekommendationer och varningar till medlemsländerna och de nationella makrotillsynsmyndigheterna.

Makrotillsynsverktygen kan klassificeras på olika sätt. Ett sätt är att dela in dem i konjunkturberoende och strukturella verktyg. Vissa makrotillsynsverktyg, till exempel åtgärder som berör bolån, placerar sig visserligen någonstans mitt emellan dessa beroende på situation och syften.

Konjunkturberoende makrotillsynsverktyg

Syftet med konjunkturberoende makrotillsynsverktyg är att bromsa upp konjunkturrelaterade företeelser som ofta lett till finanskriser, till exempel exceptionellt kraftig ökning av kreditgivning och skuldsättning eller överdriven prishöjning på bostäder och annan förmögenhet, och deras följder. Ur global synvinkel är konjunkturberoende buffertkrav det viktigaste konjunkturberoende makrotillsynsverktyget. Om makrotillsynsmyndigheten bedömer att kreditgivningen till den privata sektorn med anknytande risker ökar exceptionellt kraftigt kan den påföra kreditinstitutet i Finland ett buffertkrav på högst 2,5 procent (i relation till kreditinstitutets riskvägda fordringar) för att skydda kreditinstitutet och hela finanssystemet mot risker som beror på överdriven kreditgivning. När de cykliska riskerna med ökad kreditgivning minskar kan det konjunkturberoende buffertkravet upphöra.

EU:s kapitaltäckningsdirektiv kräver att de nationella makrotillsynsmyndigheterna i medlemsländerna kvartalsvis beslutar om storleken på det konjunkturberoende buffertkravet. Direktionen för Finansinspektionen höll år 2015 kvar buffertkravet på 0 procent. I motiveringen till beslutet noterade Finansinspektionen att den samlade bedömningen och de viktigaste nyckeltalen vid analysen av systemrisker med anknytning till kreditgivning sammantaget inte visade att systemriskerna med anknytning till kreditkonjunkturer hade ökat på ett sätt som hade krävt att buffertkravet aktiverades.

Strukturella makrotillsynsverktyg

Sannolikheten för en finanskris och krisens svårighetsgrad är beroende dels av de cykliska faktorerna, dels av de nationella bank- och finanssystemens strukturella egenskaper, däribland finansinstitutens inbördes kopplingar och hur stora de största enskilda finansinstitutet eller hela banksektorn är i förhållande till den sammantagna ekonomin. De så kallade strukturella makrotillsynsverktygen syftar särskilt till att säkerställa att de systemviktiga kreditinstitutet har så stora kapitalbuffertar att de – och hela finanssystemet – klarar en kris.

¹Läs mer om de tillgängliga makrotillsynsverktygen på <http://www.finanssivalvonta.fi/se/Tillsyn/makrotillsyn/makrotillsynsverktyg/Pages/Default.aspx>.

Finansinspektionen bedömer varje år vilka finländska finansinstitut som är systemviktiga. I juli 2015 fastställde Finansinspektionen att fyra finansinstitut – Nordea Bank Finland, OP Gruppen, Danske Bank och Kommunfinans – är särskilt viktiga för stabiliteten i det finska finanssystemet, och påförde dem i enlighet med EU-lagstiftningen därför ett buffertkrav på 0,5–2 procent. Syftet med buffertkravet var att säkerställa att kreditinstitut som är viktiga för stabiliteten i det finländska finanssystemet har extra starka kapitalbuffertar som skyddar dem mot kreditrisker och förhindrar att allvarliga problem i dessa kreditinstitut sprider sig till hela finanssystemet (s.k. smittorisik).

Makrotillsynsverktyg som berör bolångivning

Finansinspektionen har också tillgång till makrotillsynsverktyg för bolånemarknaden. De kan vid behov användas som antingen cykliska eller strukturella instrument.

Finansinspektionens direktion meddelade i december 2015 att man tänker inleda förberedelser för att höja riskvikterna för finländska bankers bostadslån. Riskvikternas storlek påverkar kraven på bankernas kapitaltäckning. Riskvikterna för bostadslån som beviljas av banker som tillämpar den interna riskklassificeringsmetoden är beroende av bankernas kreditriskmodeller och kreditförlusthistoria. Finansinspektionen bedömde i ett meddelande från december 2015 att de riskvikter som bankerna tillämpar på bostadslån är låga sett ur ett makrotillsynsperspektiv.

Den 1 juli 2016 inför Finland en bindande maximal belåningsgrad för bostäder (ett "lånetak"). Kravet begränsar bostadslånets maxbelopp i förhållande till lånesäkerheterna. Den maximala belåningsgraden kommer normalt att vara 90 procent av värdet på lånesäkerheterna vid tidpunkten för beviljandet av lånet (95 % vid köp av första bostad). Finansinspektionens direktion har rätt att sänka den maximala belåningsgraden med högst 10 procentenheter och vid behov rätt att införa begränsningar för användning av annan säkerhet än realsäkerhet.

Beredningen av makrotillsynsbeslut

Beredningen av makrotillsynsbeslut sker i Finland i samarbete mellan flera myndigheter. Utöver den gemensamma myndighetsberedningen hör Finansinspektionen Finlands Bank, finansministeriet och social- och hälsovårdsministeriet innan makrotillsynsbesluten fattas. Finansinspektionens direktions kvartalsbeslut, direktörens beslutsförslag och myndigheternas yttranden över beslutsförslagen publiceras i sin helhet på Finansinspektionens webbplats.²

Till stöd för besluten gör Finlands Bank, Finansinspektionen och finansministeriet en makrostabilitetsanalys. En del av analysen redovisas i Finlands Banks och Finansinspektionens gemensamma makrostabilitetsrapport (på finska), som publiceras på Finlands Banks webbplats två gånger om året.³ Under 2015 publicerades de två första rapporterna, den första i juni och den andra i december. Dessutom publicerade Finlands Bank de viktigaste nyckeltalen för fastställandet av det kontracykliska buffertkravet. De finns i Diagrambanken, som är en samling diagram med aktuell statistik över ekonomin och finansmarknaden i Finland. En gång om året ger Finlands Bank ut en bredare analys av stabiliteten i det finländska finanssystemet (på finska och engelska). Den finns på webbplatsen Euro & talous.⁴

Makrostabilitetsanalysen utvecklas på bred bas i arbetsgrupper som lyder under Europeiska centralbankssystemet och Europeiska systemrisknämnden. Finlands Banks och Finansinspektionens experter har varit aktiva i arbetsgrupperna.

De nordiska och de baltiska ländernas finanssystem är starkt integrerade och sammankopplade. På en integrerad marknad kan problem i finanssystemet snabbt sprida sig över gränserna. Finlands Bank och Finansinspektionen har medverkat i de nordiska och baltiska ländernas centralbankers och tillsynsmyndigheters samarbetsgrupp Nordic Baltic Macroprudential Forum, där deltagarna bland annat

² Se <http://www.finanssivalvonta.fi/se/Tillsyn/makrotillsyn/bslutsfattande/Pages/Default.aspx>.

³ Se

http://www.suomenpankki.fi/fi/julkaisut/selvitykset_ja_raportit/makrovakausraportti/Pages/default.aspx.

⁴ Se <http://www.eurojatalous.fi/fi/rahoitusvakaus/>.

utbyter åsikter om hur hoten mot stabiliteten utvecklas och om hur makrotillsynsverktygen har fungerat.

Artikel 4. Insättningsgaranti som ett element i bankunionen

Det europeiska insättningsgarantisystemet är en av bankunionens tre pelare. I det första steget infördes en gemensam banktillsynsmekanism i anslutning till Europeiska centralbanken och Europeiska stabilitetsmekanismen gavs möjlighet att bevilja finansiellt stöd direkt till banker som råkat i svårigheter. Den gemensamma tillsynsmekanismen utgörs av de medverkande medlemsstaternas nationella tillsynsmyndigheter och Europeiska centralbanken. Europeiska centralbanken utövar direkt tillsyn över alla betydande kreditinstitut i euroområdet. De nationella tillsynsmyndigheterna övervakar de banker som inte står under ECB:s direkta tillsyn och svarar också för den praktiska tillsynen över de systemviktiga bankerna. Den gemensamma tillsynsmekanismen infördes i november 2014.

I det andra steget inrättades en gemensam resolutionsmekanism, som innebär att resolutionsbeslut som gäller banker som står under ECB:s tillsyn och gränsöverskridande banker överfördes till ett nytt EU-organ, den gemensamma resolutionsnämnden. Kostnaderna för resolution av banker ska täckas ur en gemensam resolutionsfond.¹ Den gemensamma resolutionsmekanismen kompletterar den gemensamma tillsynsmekanismen. Genom resolutionsmekanismen säkerställs att resolutionen av krisbanker kan skötas effektivt och med minsta möjliga kostnad för skattebetalarna och realekonomin.

Det tredje steget är att införa ett europeiskt insättningsgarantisystem som är avsett att utgöra bankunionens tredje pelare.

Kommissionens meddelande om ett nytt europeiskt insättningsgarantisystem

I november 2015 presenterade Europeiska kommissionen planerna för ett nytt europeiskt insättningsgarantisystem (European Deposit Insurance Scheme, EDIS).²

Det nya insättningsgarantisystemet ska enligt planerna införas genom ett tillägg till förordningen om resolutionsmekanismen. Systemet avses träda i kraft genom förordningen och kräver ingen ytterligare lagstiftningsprocess på nationell nivå.

Enligt kommissionen vore en övergång till en gemensam insättningsgaranti en effektivare helhetslösning än det nuvarande systemet med nationellt organiserad insättningsgaranti. Målet är en situation där bankens hemstat inte har någon betydelse för insättaren. Ett annat viktigt mål är att bryta kopplingen mellan insättningsgarantin och hemstatens budgetrisk. De risker som hänför sig till insättningsgarantin fördelas också på en större grupp aktörer. Den gemensamma insättningsgarantin kan därför anses ligga närmare den traditionella försäkringsverksamheten.

Det nya insättningsgarantisystemet kräver en övergångstid

Enligt kommissionens förslag ska det gemensamma insättningsgarantisystemet inleda sin verksamhet vid ingången av 2017. Kommissionen föreslår en övergångsperiod på åtta år. Ansvaret för insättningarna ska alltså stegvis övergå från den nationella nivån till det europeiska insättningsgarantisystemet så att systemet är helt genomfört 2024. Det nya systemet gäller endast bankunionens medlemsstater. EU-länder som står utanför bankunionen kan ansluta sig till det gemensamma insättningsgarantisystemet endast genom att gå med i bankunionen.

Enligt planerna ska övergången till det europeiska insättningsgarantisystemet ske i tre steg, dvs. genom ett återförsäkringssystem, ett koassuranssystem och ett fullständigt försäkringssystem.

Under återförsäkringsperioden får de nationella insättningsgarantisystem som ställs inför en utbetalningshändelse eller resolution begära finansiering från den gemensamma insättningsgarantifonden på upp till 20 procent av deras likviditetsbrist. Finansiering får dock begäras först när den nationella fondens egna tillgångar har uttömts. Den nationella fonden måste dessutom påvisa att den följt de krav som direktivet ställer om tidsfristerna för insamling av bidrag. Återförsäkringsperioden ska börja vid ingången av 2017 och vara i tre år.

¹ Resolutionsfonden förvaltas av den gemensamma resolutionsnämnden.

² Se [http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-15-6153 en.htm?locale=en](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-6153_en.htm?locale=en).

Koassuransperioden inleds efter återförsäkringsperioden och varar fyra år. Under koassuransperioden får de nationella insättningsgarantisystemen begära finansiering för en del av kostnaderna så att den gemensamma insättningsgarantifondens täckningsandel ökar med 20 procentenheter om året. Utbetalningar från den gemensamma fonden kräver fortsatt att den nationella fonden uppfyllt direktivets krav på insamling av bidrag till insättningsgarantin. Det krävs dock inte att den nationella fonden använder samtliga egna tillgångar innan den vänder sig till den gemensamma fonden.

Perioden med fullständig försäkring inleds efter koassuransperioden, dvs. 2024 enligt kommissionens förslag. Vid fullständig försäkring täcker den gemensamma insättningsgarantifonden fullt ut de deltagande insättningsgarantisystemens likviditetsbehov samt förluster till följd av en utbetalningshändelse eller resolution.

Den gemensamma insättningsgarantifonden

Det europeiska insättningsgarantisystemet omfattar också en gemensam insättningsgarantifond. Fonden ska fyllas av bidrag från kreditinstitut. Enligt kommissionens förslag ska det 2024 finnas medel motsvarande 0,8 procent av de täckta insättningarna, dvs. cirka 44 miljarder euro.³ Fondens slutliga storlek bestäms av beloppet av de täckta insättningarna 2024.

De nationella insättningsgarantisystemen ska fakturera kreditinstituten bidragen för resolutionsnämndens räkning och kreditinstituten ska betala bidragen direkt till den gemensamma fonden. Arrangemangen avviker från det förfarande som föreskrivs i fråga om den gemensamma resolutionsmekanismen, där de nationella resolutionsmyndigheterna samlar in de stabilitetsavgifter som fastställs med stöd av förordningen hos kreditinstituten och överför dem till den gemensamma resolutionsfonden med stöd av ett separat mellanstatligt avtal.

I direktivet om insättningsgaranti föreskrivs om en övergångsperiod under vilken de nationella insättningsgarantisystemen ska uppnå en målnivå som motsvarar 0,8 procent av det totala beloppet för de täckta insättningarna. I förordningen föreskrivs om den finansieringsbana som de deltagande insättningsgarantisystemen ska följa för att kunna omfattas av den gemensamma insättningsgarantifondens försäkringsskydd under de olika perioderna. Kommissionen får efter samråd med resolutionsnämnden godkänna tillfälliga undantag från finansieringsbanan.⁴

I praktiken är arrangemanget med bidrag kostnadsneutralt för bankerna, eftersom deras bidrag till den gemensamma fonden kan dras av från avgifterna till den nationella insättningsgarantifonden. I Finland har insättningsgarantifonden redan i dag finansiella medel som överskrider den i direktivet fastställda gränsen på 0,8 procent, så bidragen till den gemensamma insättningsgarantifonden medför inga ytterligare kostnader för bankerna.

Om det efter återförsäkringsperioden visar sig att den gemensamma insättningsgarantifondens disponibla finansiella medel inte täcker de belopp som behövs i samband med en utbetalningshändelse, ska extraordinära efterhandsbidrag samlas in från kreditinstituten. Den gemensamma insättningsgarantifonden ska också vara behörig att begära lån från eller bevilja lån till insättningsgarantisystem i medlemsstater som inte deltar i bankunionen. Dessutom ska den gemensamma insättningsgarantifonden vara behörig att begära lån även från andra, alternativa finansieringskällor. Bestämmelserna om alternativa finansieringskällor motsvarar bestämmelserna om inlåning till den gemensamma resolutionsfonden. Med stöd av dessa bestämmelser har man i EKOFIN-rådet avtalat om medlemsstaternas nationella limit för lån till den gemensamma resolutionsfonden. Även förslagen om den offentliga säkerhetsmekanismen för den gemensamma resolutionsfonden baserar sig på dessa bestämmelser.

³ Siffran 44 miljarder euro har beräknats utifrån situationen 2011.

⁴ Motiveringen till ett undantag kan sammanhånga med konjunkturen i respektive medlemsstat, den cykliska inverkan som bidrag kan ha eller en utbetalningshändelse på nationell nivå.

Artikel 5. Den gemensamma tillsynsmekanismen 2015

Det första steget för euroområdet bankunion, den gemensamma tillsynsmekanismen (Single Supervisory Mechanism), togs den 4 november 2014. Den gemensamma tillsynsmekanismen utgörs av Europeiska centralbankens banktillsyn och euroländernas nationella tillsynsmyndigheter. Euroområdets största och viktigaste banker – cirka 130 bankkoncerner – står under direkt tillsyn av ECB, medan de mindre bankerna övervakas av de nationella tillsynsmyndigheterna, dock under ECB:s ledning.

Syftet med den gemensamma banktillsynen är att främja och stödja stabiliteten i euroområdet, skapa en gemensam reglerings- och tillsynsmiljö för bankerna i euroområdet och förebygga regleringsarbitrage. Den gemensamma tillsynen ska säkerställa god risktäckningskapacitet hos euroområdets banksektor och därigenom stärka förtroendet för sektorn. ECB har definierat sin tillsynsstrategi som påträngande, effektiv, framåtblickande, riskbaserad, proportionell, oberoende och ansvarstagande.

Organisering och inledande av tillsynen

Tillsynsuppgifterna inleddes i de gemensamma tillsynsgrupper (Joint Supervisory Team, JST) som inrättats för varje bank som står under direkt tillsyn av ECB. Tillsynsgrupperna leds av samordnare från ECB, men de nationella tillsynsmyndigheternas arbetsinsats är avsevärd, eftersom ungefär tre fjärdedelar av tillsynen sköts av dem. För att harmonisera den praktiska tillsynen har Europeiska bankmyndigheten i samråd med de nationella tillsynsmyndigheterna tagit fram en tillsynshandbok. Handboken innehåller enhetliga tillsynsrutiner för olika delområden inom den fortlöpande tillsynen. Kontrollen av bankerna inleddes utifrån ECB:s standarder. Det ledde till förändringar i många nationella tillsynsmyndigheters processer. En del av kontrollerna utfördes av multinationella team med experter från ECB och nationella tillsynsmyndigheter.

Vid behandlingen av ansökningar som kräver tillstånd av tillsynsmyndigheten (t.ex. ägarkontroll och bedömning av bankledningens lämplighet) har det noterats att ECB kräver mer omfattande och detaljerade utredningar till exempel om bakgrunden och motiveringen till ägararrangemangen. ECB:s tillsynsnämnd sammanträdde 38 gånger. Utanför de egentliga sammanträdena fattade nämnden dessutom närmare tusen beslut genom skriftligt förfarande. Till följd av bristande möjligheter till delegering utgjorde behandlingen av så många ärenden en krävande uppgift. Utifrån de praktiska erfarenheterna började tillsynsnämnden se över möjligheterna att avgöra mindre viktiga frågor genom så kallade paraplybeslut.

Den samlade kapitalbedömningen av viktiga banker (s.k. SREP-beslut) grundade sig 2014 i stor utsträckning på den omfattande utvärdering av bankernas balansräkningar som gjorts innan den gemensamma banktillsynen införts. Kapitalbedömningarna 2015 och anslutande beslut om bankernas buffertkrav (beslut enligt den andra pelaren) följde gemensamma metoder och anvisningar utfärdade av Europeiska bankmyndigheten (EBA). Metoderna och processerna vidareutvecklas som bäst utifrån de erfarenheter som inhämtats och kommer utnyttjas vid bedömningarna 2016.

Fortsatt utveckling av tillsynen och harmonisering av rutinerna

Euroområdets gemensamma banktillsyn visade tydligt att etableringen av bankunionens enhetliga regelverk (Single Rulebook) och säkrandet av jämlika villkor (level playing field) för banker i olika länder kräver mycket arbete också framgent. Tillsynsnämndens utredning identifierade över 150 nationella optioner och undantag i fråga om genomförandet av EU:s förordning och direktiv om tillsyn (CRR och CRDIV). Samsynen om tolkningen stärktes under året och i november 2015 skickades ECB:s enhetliga riktlinjer på remiss. Riktlinjerna täcker merparten av de identifierade nationella undantagen. I slutet av 2015 inleddes också en harmonisering av de interna modellerna för mätning av bankernas kredit- och marknadsrisker och för fastställande av kapitalkraven för banker. Det är en stor uppgift som väntas pågå i åtskilliga år.

Betydelsen av det nationella tillsynsansvaret

Sommaren 2015 var tillsynsmyndigheten hårt uppbunden av de grekiska bankernas svårigheter och i slutet av året aktualiserades problem i banksektorn också i vissa andra länder. Under det första året av gemensam banktillsyn har det tydligt framgått att situationen särskilt för de banker som står under nationell tillsyn varierar betydligt.

Det är därför viktigt att den gemensamma banktillsynen fortsatt går in för en grundlig kontroll av banksektorn i hela euroområdet och utreder också hur de mindre banker som står under nationell tillsyn klarar sig. För att bankunionens tredje pelare, den europeiska insättningsgarantin, verkligen ska realiseras är det av högsta vikt att tillsynsmyndigheterna får tillgång till all behövlig information och att bankerna har god risktäckningskapacitet.

Del 4. Händelser efter 2015

Här beskrivs i korthet vissa händelser inom såväl Finlands Banks som Finansinspektionens verksamhetsområde under början av 2016.

- ECB-rådet beslutade den 21 januari 2016 hålla kvar refinansieringsräntan på 0,05 procent, räntan på utlåningsfaciliteten på 0,30 procent och räntan på inlåningsfaciliteten på -0,30 procent.
- Finlands Bank informerade i januari 2016 om att det bland de sedlar som var i omlopp i Finland påträffades 1 085 förfalskade eurosedlar under 2015. Antalet förfalskningar hade ökat jämfört med utvecklingen under de föregående fyra åren. Jämfört med andra euroländer är dock få förfalskade sedlar i omlopp i Finland. I november 2015 sattes en ny 20-eurosedel i omlopp. Tack vare nya säkerhetsdetaljer är det nu ännu svårare att förfalska sedeln.
- Finlands Bank meddelade den 1 februari 2016 att den årliga ökningen av bostadslånen var 2,5 procent i december 2015 och att tillväxttakten drevs på av det omfattande utnyttjandet av amorteringsfria perioder. Under den tid kampanjen med amorteringsfrihet fördes 2015 omförhandlade hushållen bostadslån till ett värde av 12,8 miljarder euro, vilket var nästan 14 procent av bolånestocken.
- Nordea meddelade i början av februari 2016 att banken ämnar fullfölja planerna på att ombilda dotterbolagsbankerna i Finland, Danmark och Norge till filialer till det svenska moderbolaget Nordea Bank AB. Planerna godkändes av Nordeas ordinarie bolagsstämma den 17 mars 2015. Avsikten är att ändringen ska träda i kraft vid ingången av 2017.
- ECB gick den 18 februari 2016 ut med information om sitt bokslut för 2015. ECB:s nettovinst uppgick till totalt 1 082 miljarder euro. Ränteintäkterna (netto) från värdepappersprogrammet var 609 miljoner euro och ränteintäkterna (netto) från det utökade programmet för köp av värdepapper var 161 miljoner euro. Av de banker som omfattades av tillsynen togs tillsynsavgifter på 277 miljoner euro ut. Avgifterna ska täcka kostnaderna för tillsynen. Ränteintäkterna av sedlar uppgick till 42 miljoner euro. ECB:s balansomslutning uppgick till totalt 257 miljarder euro. År 2014 var motsvarande belopp 185 miljarder euro.
- ECB-rådet fattade följande penningpolitiska beslut den 10 mars 2016:
 1. Räntan på Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner sänks med 0,05 procentenheter till 0,00 procent gällande fr.o.m. den transaktion som träder i kraft den 16 mars 2016.
 2. Räntan på utlåningsfaciliteten sänks med 0,05 procentenheter till 0,25 procent, gällande från den 16 mars 2016.
 3. Räntan på inlåningsfaciliteten sänks med 0,10 procentenheter till -0,40 procent, gällande från den 16 mars 2016.
 4. De månatliga köpen inom ramen för programmet för köp av värdepapper utökas till 80 miljarder euro från och med april.
 5. Obligationer med högre kreditvärdighet (s.k. investment grader) i euro, emitterade av företag andra än banker etablerade i euroområdet kommer att tas med på listan över tillgångar som får köpas.
 6. I juni 2016 inleds en andra serie av fyra riktade långfristiga refinansieringstransaktioner. Löptiden för varje transaktion är fyra år och räntan kan som lägst vara lika låg som räntan på inlåningsfaciliteten.
- Finansinspektionen publicerade den 14 mars 2016 en rapport om tillståndet för banksektorn och arbetspensionsförsäkringssektorn. Enligt rapporten är kapitaltäckningen inom banksek-

torn god, men omvärldsriskerna är stora. Likaså är kapitaltäckningen inom arbetspensionssektorn god, men risknivån hög.

Bilaga 1. Vissa begrepp inom riskhantering

Marknadsrisk = Risken för att nettovärdet på bankens tillgångar sjunker på grund av förändringar i marknadspriserna.

Kreditrisk = Risken för ekonomisk förlust till följd av att kreditbetyget för motparten i en ekonomisk transaktion eller emittenten av värdepapper förändras eller att motparten eller emittenten blir insolvent.

Likviditetsrisk = Risken för att tillgångar inte kan tas i bruk vid behov eller omsättas i likvida medel utan extra kostnader.

Operativ risk = Risken för förluster eller extra kostnader till följd av otillräckliga eller misslyckade interna processer eller på grund av medarbetare, system eller externa faktorer.

Modifierad duration = Ett mått på ränterisk som anger hur mycket värdet på en investering eller investeringar i räntebärande instrument förändras när räntorna förändras något.

VaR-värde (vid en viss konfidensgrad) = En förlust av sådan storlek att man endast väntar sig att en större förlust realiseras efter en given tid med en sannolikhet som motsvarar den aktuella konfidensgraden. Om till exempel VaR-värdet med en dags horisont och konfidensgraden 99 % är 3 miljoner euro, betyder det att det i dag med 1 % sannolikhet realiseras ett resultat som är sämre än en förlust på 3 miljoner euro.

ES-värde (Expected Shortfall, vid en viss konfidensgrad) = Anger storleken av den förväntade förlusten då förlustnivån enligt VaR-värdet vid motsvarande konfidensgrad överskrids. Ett ES-värde på till exempel 99 % medför en genomsnittlig förlust på 1 % om en risk realiseras.

Bilaga 2. Finlands Banks bokslut för 2015

Bankfullmäktige beslutade den 11 mars 2016 att Finlands Banks vinst för 2015, dvs. 146 103 443,39 euro, ska disponeras på följande sätt:

Med stöd av 21 § 2 mom. i lagen om Finlands Bank (214/1998) överförs 48 103 443,39 euro till reservfonden, medan återstoden 98 000 000,00 euro reserveras för statens behov.

Bokslut

Balansräkning

<i>Mn euro</i>	31.12.2015	31.12.2014
TILLGÅNGAR		
1 <i>Guld och guldfordringar</i>	1 534	1 557
2 <i>Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför euroområdet</i>	7 483	7 020
<i>Fordringar på IMF</i>	1 890	1 913
<i>Banktillgodohavanden, värdepapper, lån och andra tillgångar</i>	5 592	5 106
3 <i>Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande i euroområdet</i>	417	360
4 <i>Fordringar i euro på hemmahörande utanför euroområdet</i>	1 443	1 044
5 <i>Utlåning i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterad till penningpolitiska transaktioner</i>	690	722
<i>Huvudsakliga refinansieringstransaktioner</i>	–	15
<i>Långfristiga refinansieringstransaktioner</i>	690	707
6 <i>Övriga fordringar i euro på kreditinstitut i euroområdet</i>	0	36
7 <i>Värdepapper i euro utgivna av hemmahörande i euroområdet</i>	19 662	11 316
<i>Värdepapper som innehas i penningpolitiska syften</i>	12 074	3 568
<i>Övriga värdepapper</i>	7 588	7 748
8 <i>Fordringar inom Eurosystemet</i>	25 096	24 584
<i>Andel av ECB:s kapital</i>	144	144
<i>Fordringar motsvarande överförda valutareserver</i>	728	728
<i>Nettofordringar för tilldelade eurosedlar inom Eurosystemet</i>	4 103	3 962
<i>Övriga fordringar inom Eurosystemet (netto)</i>	20 121	19 749
9 <i>Övriga tillgångar</i>	1 088	1 082
<i>Euroområdets mynt</i>	32	29
<i>Materiella och immateriella anläggningstillgångar</i>	138	143
<i>Övriga omsättningstillgångar</i>	657	698
<i>Diverse</i>	261	213
<i>Summa tillgångar</i>	57 414	47 722

På grund av avrundning stämmer inte alltid totalsummorna.

<i>Mn euro</i>	<i>31.12.2015</i>	<i>31.12.2014</i>
SKULDER		
1 Utelöpande sedlar	17 790	16 793
2 Skulder i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterade till penningpolitiska transaktioner	27 559	20 308
Löpande räkningar (inkl. kassakrausinlåning)	25 889	20 233
Inlåningsfacilitet	1 670	75
Inlåning med fast löptid (likviditetsindragande finjusterande transaktioner)	–	–
3 Skulder i euro till övriga hemmahörande i euroområdet	79	2
4 Skulder i euro till hemmahörande utanför euroområdet	676	2
5 Skulder i utländsk valuta till hemmahörande i euroområdet	–	–
6 Skulder i utländsk valuta till hemmahörande utanför euroområdet	46	58
7 Motpost till särskilda dragningsrätter som tilldelats av IMF	1 514	1 418
8 Skulder inom Eurosystemet	–	–
9 Övriga skulder	12	22
10 Värderingskonton	2 762	2 304
11 Avsättningar	4 317	4 163
12 Eget kapital	2 514	2 501
Grundfond	841	841
Reservfond	1 673	1 660
13 Årets vinst	146	150
Summa skulder	57 414	47 722

Resultaträkning

Mn euro	1.1–31.12.2015	1.1–31.12.2014
1 Ränteintäkter	313	329
2 Räntekostnader	–3	–12
3 RÄNTENETTO	310	317
4 Valutakursdifferenser	26	16
5 Prisdifferenser på värdepapper	47	38
Värderingsförluster på valutor och värdepapper	–19	–4
6 Förändring av avsättningar för valutakurs- och prISRISKEr	–54	–50
NETTORESULTAT AV FINANSIELLA TRANSAKTIONER	310	317
7 Avgifts- och provisionsnetto	–1	–0
8 Nettoandel av monetära inkomster	–38	1
9 Andel av ECB:s vinst	3	1
10 Övriga intäkter från centralbanksverksamheten	18	18
RESULTAT AV CENTRALBANKSVERKSAMHETEN	291	337
11 Övriga intäkter	31	31
Verksamhetskostnader	–76	–43
12 Personalkostnader	–49	–50
13 Avgift till pensionsfonden	17	57
14 Administrationskostnader	–30	–30
15 Avskrivningar av anläggningstillgångar	–9	–8
16 Sedelproduktionskostnader	–4	–11
17 Övriga kostnader	–0	–0
VERKSAMHETSRESULTAT	246	325
Pensionsfondens resultat	–	–
18 Pensionsfondens intäkter	52	87
19 Pensionsfondens kostnader	–52	–87
20 Förändring av avsättningar	–100	–175
21 ÅRETS RESULTAT	146	150

Direktionens förslag till vinstutdelning

Direktionen föreslår bankfullmäktige att Finlands Banks vinst,
146 103 443,39 euro, disponeras så att 48 103 443,39 euro
översförs till reservfonden enligt 21 § 2 mom. i lagen om Finlands Bank
och återstoden, 98 000 000,00 euro, reserveras för statens behov.

Helsingfors den 16 februari 2016

FINLANDS BANKS DIREKTION

Erkki Liikanen, ordförande

Pentti Hakkarainen

Seppo Honkapohja

/s. Mika Pösö

Redovisningsprinciper

1. Generella redovisningsprinciper

Finlands Bank tillämpar de redovisningsprinciper och metoder som antagits av ECB-rådet, och boksluten upprättas enligt dessa harmoniserade principer. Enligt 11 § i lagen om Finlands Bank fastställer bankfullmäktige grunderna för bankens bokslut på framställning av direktionen.

Finlands Banks resultaträkning innehåller också intäkterna och kostnaderna för Finlands Banks pensionsfond och Finansinspektionen. Pensionsfondens placeringsportfölj värderas månatligen till marknadsvärdet på månadens sista dag.

2. Värderingsprinciper för tillgångar och skulder i utländsk valuta och guld

Tillgångarna och skulderna i utländsk valuta och guld omräknas i bokslutet till euro enligt kurserna på balansdagen. Posterna värderas valuta för valuta. Värderingsdifferenser som beror på valutakurser redovisas separat från differenser som beror på prisförändringar på värdepapper. Orealiserade vinster redovisas i balansräkningen på värderingskonton. Orealiserade förluster resultatförs om de överstiger motsvarande realiserade värderingsvinster som tidigare redovisats på värderingskonton i balansräkningen. Resultatförda, realiserade förluster återförs inte under följande räkenskapsår. Differenser som beror på pris- och kursförändringar avseende guld redovisas i en post. Under räkenskapsåret realiserade valutakursvinster och -förluster redovisas till daglig nettogenomsnittskurs. Kurserna framgår av tabellen nedan.

Valuta	2015	2014
US-dollar	1,0887	1,2141
Japanska yen	131,0700	145,2300
Australiska dollar	1,4897	1,4829
Norska kronor	9,6030	9,0420
Danska kronor	7,4626	7,4453
Svenska kronor	9,1895	9,3930
Schweiziska franc	1,0835	1,2024
Brittiska pund	0,73395	0,7789
Kanadensiska dollar	1,5116	1,4063
Särskilda dragningsrätter (SDR)	0,7857	0,8386
Guld	973,2250	987,7690

3. Värderings- och periodiseringsprinciper för värdepapper

Intäkterna och kostnaderna redovisas enligt prestationsprincipen, dvs. under den period då de erhållits eller uppstår. Realiserade intäkter och kostnader resultatförs. Differensen mellan anskaffningsvärdet och det nominella värdet för värdepapperet periodiseras under löptiden. Vinster och förluster på grund av förändringar i värdepapperspriserna har redovisats enligt genomsnittskostnadsmetoden.

Orealiserade vinster redovisas i balansräkningen på värderingskonton. Orealiserade förluster resultatförs om de överstiger motsvarande realiserade värderingsvinster som tidigare redovisats på värderingskonton i balansräkningen. Resultatförda, realiserade förluster återförs inte under följande räkenskapsår. Både värdepapperen i utländsk valuta och värdepapperen i euro värderas efter värdepappersslag. Om realiserade förluster i ett värdepappersslag eller i en valuta resultatförs i bokslutet justeras genomsnittspriset för värdepappersslaget eller nettogenomsnittskursen för valutan på motsvarande sätt före ingången av följande räkenskapsår.

Återförsäljningsförbindelser avseende värdepapper, dvs. omvända repor, upptas i balansräkningen som utlåning mot säkerhet på tillgångssidan. Återköpsavtal, dvs. repor, redovisas i balansräkningen som inlåning mot säkerhet på skuldsidan. Värdepapper som sålts genom repor kvarstår i Finlands Banks balansräkning.

Pensionsfondens placeringsportföljer värderas månatligen till marknadsvärdet på månadens sista dag.

Värdepapper som innehas i penningpolitiska syften

Värdepapper som innehas i penningpolitiska syften värderas till upplupet anskaffningsvärde efter avdrag för eventuell nedskrivning oavsett syftet med innehavet.

Övriga värdepapper

Omsättbara värdepapper som inte innehas till förfallodagen och motsvarande tillgångar värderas värdepapper för värdepapper med användning av antingen marknadens mittkurs eller avkastningskurvan på balansdagen. Vid värderingen 2015 användes marknadens mittkurs den 31 december 2015.

Omsättbara värdepapper som har klassificerats som värdepapper som innehas till förfallodagen, icke omsättbara värdepapper och icke-likvida stamaktier värderas till upplupet anskaffningsvärde efter avdrag för eventuell nedskrivning.

4. Redovisningsprinciper för fordringar och skulder inom ECB

Fordringar och skulder inom Eurosystemet uppkommer huvudsakligen genom gränsöverskridande betalningar i EU som avvecklas i centralbankspengar i euro. Transaktionerna har för det mesta initierats av aktörer inom den privata sektorn. Avvecklingen sker i TARGET2-systemet, som är ett transeuropeiskt automatiserat system för bruttoavveckling av betalningar i realtid (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer). Betalningarna genererar bilaterala fordringar och skulder på TARGET2-konton som EU:s centralbanker håller för varandra. Dessa bilaterala fordringar och skulder nettoredovisas dagligen så att ECB är motpart gentemot båda parterna i transaktionen. Varje nationell centralbank har härefter endast en netto-position gentemot ECB.

Finlands Banks fordringar och skulder gentemot ECB härrörande från TARGET2-konton och övriga fordringar och skulder i euro inom Eurosystemet (såsom interimistisk vinstutdelning till de nationella centralbankerna och nettoandelen av monetära inkomster) nettoredovisas i Finlands Banks balansräkning som fordran eller skuld i posten "Övriga fordringar inom Eurosystemet (netto)". Fordringar och skulder inom ECB:s gentemot nationella centralbanker i EU-länder utanför euroområdet, som inte härrör från TARGET2-konton, redovisas i posten "Fordringar i euro på hemmahörande utanför euroområdet" eller "Skulder i euro till hemmahörande utanför euroområdet".

Fordringar inom Eurosystemet som hänför sig till Finlands Banks andel av ECB:s kapital redovisas i posten "Andel av ECB:s kapital".

Nettofordran som härrör från tilldelningen av eurosedlar inom Eurosystemet redovisas i en tillgångspost som "Nettofordringar för tilldelade eurosedlar inom Eurosystemet" (se "Utlöpande sedlar" under redovisningsprinciperna).

Fordringar inom Eurosystemet som härrör från överförda valutareserver från centralbanker inom Eurosystemet till ECB redovisas i euro i posten "Fordringar motsvarande överförda valutareserver".

5. Värderingsprinciper för anläggningstillgångar

Från och med räkenskapsåret 1999 har anläggningstillgångarna värderats till anskaffningskostnad efter avskrivningar. Linjär avskrivning tillämpas. De linjära avskrivningarna görs under den förväntade ekonomiska livslängden för anläggningstillgångarna i regel med början kalendermånaden efter förvärvet.

Motposten till byggnader och markområden som i balansräkningen för 1999 aktiverats till marknadsvärde är värderegleringskontot. Avskrivningarna på byggnaderna har redovisats mot värderegleringskontot utan resultatverkan.

De ekonomiska livslängderna är följande:

- datorer, tillhörande utrustning och program samt bilar: 4 år
- maskiner och inventarier: 10 år
- byggnader: 25 år.

Anläggningstillgångar värda under 10 000 euro kostnadsförs under anskaffningsåret.

6. Utelöpande sedlar

ECB och de 19 nationella centralbankerna i euroområdet, som tillsammans bildar Eurosystemet, ger ut eurosedlar.¹ Det totala värdet av utelöpande eurosedlar fördelas på centralbankerna den sista bankdagen i respektive månad enligt fördelningsnyckeln för sedlar.² ECB har tilldelats 8 % av det totala värdet av utelöpande eurosedlar och resterande 92 % har fördelats på de nationella centralbankerna enligt fördelningsnyckeln för sedlar. Andelen redovisas i balansräkningen i skuldposten "Utelöpande sedlar". Skillnaden mellan värdet av eurosedlar som tilldelats den nationella centralbanken enligt sedelfördelningsnyckeln och värdet av eurosedlar som centralbanken faktiskt satt i omlopp bildar en räntebärande fordran eller skuld inom Eurosystemet. Dessa räntebärande³ fordringar eller skulder redovisas i delposten "Fordringar/skulder inom Eurosystemet: nettofordran/nettoskuld för tilldelade eurosedlar inom Eurosystemet". I Finlands Bank redovisas en nettofordran.

Inkomsterna från eurosedlar fördelas i förhållande till de nationella centralbankernas inbetalda andelar av ECB:s kapital. Ränteintäkterna och räntekostnaderna på dessa poster nettas över ECB:s konton och redovisas i posten "Räntenetto". Fördelningsnyckeln för ECB:s kapital justeras med fem års mellanrum och när nya medlemsstater ansluter sig till EU.

De inkomster som ECB intjänar från sin andel på 8 % av det totala värdet av utelöpande eurosedlar fördelas i regel på de nationella centralbankerna.⁴

7. Förändringar i redovisningsprinciperna

Redovisningsprinciperna för bokslutet har inte förändrats under 2015.

8. Monetära inkomster

Inkomsterna för de nationella centralbankerna då de fullgör monetära uppgifter för Europeiska centralbankssystemet ska beräknas och fördelas i enlighet med stadgan och de beslut som fattas av Europeiska centralbankens råd.

Interimistisk vinstutdelning

ECB-rådet har beslutat att ECB:s inkomster från eurosedlar, dvs. 8 % av det totala värdet av utelöpande eurosedlar, som tilldelas ECB, och ECB:s nettointkomster från värdepapper som förvärvats inom ramen för a) programmet för värdepappersmarknaderna (Securities Markets

¹ Europeiska centralbankens beslut av den 13 december 2010 om utgivningen av eurosedlar (ECB/2010/29), EUT L 35, 9.2.2011, s. 26.

² Fördelningsnyckeln för sedlar innebär den procentsats som blir resultatet efter hänsyn tagen till ECB:s andel av det totala utgivna antalet eurosedlar och vid tillämpning av fördelningsnyckeln för teckning av kapital i enlighet med respektive nationell centralbanks andel av ECB:s totala kapital.

³ Europeiska centralbankens beslut om fördelning av de monetära inkomsterna för nationella centralbanker i medlemsstater som har euron som valuta (ECB/2010/23).

⁴ ECB:s beslut (ECB/2005/11).

Programme), b) programmet för köp av värdepapper med bakomliggande tillgångar, c) det tredje köpprogrammet för säkerställda obligationer och d) programmet för köp av offentliga värdepapper (public sector purchase programme) i sin helhet fördelas till de nationella centralbankerna under det räkenskapsår då inkomsterna uppkommit. Om inte ECB-rådet beslutar annat ska ECB fördela inkomsterna i form av interimistisk vinstutdelning i januari påföljande år.⁵ Enligt beslut av ECB-rådet får det belopp som härrör från ECB:s inkomster från utelöpande eurosedlar reduceras med ECB:s utgifter för utgivning och hantering av eurosedlar. ECB-rådet ska före utgången av året besluta huruvida ECB:s inkomster från värdepapper som förvärvats inom ovan nämnda program och, vid behov, ECB:s inkomster från utelöpande eurosedlar helt eller delvis bör hållas inne i sådan utsträckning som är nödvändig för att säkerställa att utdelningen inte överstiger ECB:s nettovinst för året.

ECB-rådet kan också besluta att ECB:s inkomster från värdepapper som förvärvats inom ramen för köpprogrammen och, vid behov, ECB:s inkomster från utelöpande eurosedlar helt eller delvis överförs till en avsättning för valutakursrisker, ränterisker, kreditrisker och risker till följd av förändringar i guldvärdet.

Fördelningsnyckeln för teckning av ECB:s kapital 1.1.2015

	<i>ECBS, kapital-fördelningsnyckel, %</i>	<i>Eurosystemet, kapital-fördelningsnyckel, %</i>
Nationale Bank van België/ Banque Nationale de Belgique	2,4778	3,52003
Deutsche Bundesbank	17,9974	25,56743
Eesti Pank	0,1928	0,27390
Central Bank of Ireland	1,1607	1,64892
Bank of Greece	2,0332	2,88842
Banco de España	8,8409	12,55961
Banque de France	14,1793	20,14334
Banca d'Italia	12,3108	17,48904
Central Bank of Cyprus	0,1513	0,21494
Latvijas Banka	0,2821	0,40076
Lietuvos bankas	0,4132	0,58700
Banque centrale du Luxembourg	0,2030	0,28839
Central Bank of Malta	0,0648	0,09206
De Nederlandsche Bank	4,0035	5,68748
Oesterreichische Nationalbank	1,9631	2,78883
Banco de Portugal	1,7434	2,47672
Banka Slovenije	0,3455	0,49083
Národná banka Slovenska	0,7725	1,09743
Finlands Bank	1,2564	1,78487
Delsumma för Eurosystemet	70,3916	100,0000
българска народна банка (Bulgarian National Bank)	0,8590	
Česká národní banka	1,6075	
Danmarks nationalbank	1,4873	
Hrvatska narodna banka	0,6023	
Magyar Nemzeti Bank	1,3798	
Narodowy Bank Polski	5,1230	
Banca Națională a României	2,6024	
Sveriges riksbank	2,2729	
Bank of England	13,6743	
Delsumma för nationella centralbanker utanför euroområdet	29,6084	
Totalt	100,0000	

⁵ ECB:s beslut av den 15 december 2014 (EU) 2015/298 om interimistisk fördelning av Europeiska centralbankens inkomster (ECB/2014/57), EUT L 53, 25.2.2015, s. 24.

9. Pensionsfond

År 2001 beslutades att Finlands Banks pensionsåtagande skulle hanteras genom en pensionsfond i bankens balansräkning. Syftet med arrangemanget, som trädde i kraft vid början av 2002, är att sörja för att tillgångarna för täckning av bankens pensionsåtagande placeras med högsta möjliga avkastning. En separat årsredovisning upprättas för pensionsfonden. Fondens tillgångar redovisas under övriga tillgångar i bankens balansräkning.

ECBS harmoniserade redovisningsprinciper gäller inte pensionsfondens bokföring. Pensionsfondens placeringar värderas till marknadsvärde och värdeförändringar resultatförs. Bokslutet upprättas enligt marknadsvärdet på årets sista dag. Fastigheterna upptas i balansräkningen till värdet vid överföringstidpunkten efter avskrivningar. Till den del byggnaderna skrivits upp i balansräkningen redovisas motsvarande avskrivningar mot återförda uppskrivningar utan resultatverkan.

10. Principer för redovisning av avsättningar

Avsättningar kan göras i bokslutet om detta är nödvändigt för att trygga realvärdet av bankens fonder eller för att utjämna sådana variationer i resultatet som orsakas av förändringar i valutakurserna eller marknadspriserna på värdepapper.

I bokslutet kan göras de avsättningar som är nödvändiga för att täcka bankens pensionsåtagande.

11. Åtaganden utanför balansräkningen

Vinster och förluster av poster utanför balansräkningen behandlas på samma sätt som vinster och förluster av poster i balansräkningen. Valutaterminerna inräknas i nettogenomsnittskostnaden för valutapositionen.

Noter till balansräkningen

Tillgångar

1. Guld och guldfordringar

Finlands Bank har 1 576 487 troy uns guld (1 troy uns = 31,103 g) som i bokslutet upptagits till marknadsvärde. Vid början av 1999 överförde Finlands Bank, i likhet med de övriga nationella centralbankerna i Eurosystemet, ca 20 % av sitt guld till ECB.

Guld

	31.12.2015	31.12.2014
Kvantitet (mn troy uns)	1,6	1,6
Pris per troy uns guld (euro)	973,2	987,8
Marknadsvärde (mn euro)	1 534,3	1 557,2
Förändring av marknadsvärde (mn euro)	-22,9	183,7

2. Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför euroområdet

I posten ingår till valutareserven hänförliga valutafordringar på hemmahörande utanför euroområdet samt innehav av särskilda dragningsrätter (SDR) som tilldelats av Internationella valutafonden (IMF).

2.1 Fordringar i utländsk valuta på IMF

Fordringar i utländsk valuta på IMF

	31.12.2015		31.12.2014	
	Mn euro	Mn SDR	Mn euro	Mn SDR
Reservposition i IMF	181,8	142,8	274,0	229,8
Särskilda dragningsrätter	1 429,8	1 123,4	1 342,8	1 126,1
Övriga fordringar på IMF	278,7	219,0	296,6	248,7
Summa	1 890,3	1 485,2	1 913,4	1 604,7

Kursen mellan euro och SDR 2014 och 2015

	2015	2014
Vid utgången av mars	0,7794	0,8923
Vid utgången av juni	0,7954	0,8833
Vid utgången av september	0,7986	0,8490
Vid utgången av december	0,7857	0,8386

Finlands medlemsandel i valutafonden är 1 263,8 miljoner SDR. Reservpositionen är den del av Finlands medlemsandel som har betalats till IMF i utländsk valuta. Den andra delen av medlemsandelen har betalats i mark. Denna del har valutafonden lånat tillbaka till Finlands Bank. Den i mark betalda medlemsandelens nettoeffekt på Finlands Banks balansräkning är noll, eftersom fordran och skulden redovisas i samma balanspost.

Finlands Banks innehav av särskilda dragningsrätter (Special Drawing Rights, SDR) uppgår till 1 429,8 miljoner euro. De utgör en valutareserv som IMF har lagt upp och fördelat på sina medlemsländer. Särskilda dragningsrätter används i valutahandeln på samma sätt som normala valutor. Postens värde förändras genom valutahandeln mellan medlemsländerna. Postens storlek påverkas också av erhållna och utbetalda räntor och vinstandelen i IMF.

Finlands Banks fordringar på Internationella valutafonden uppgår totalt till 1 890,3 miljoner euro.

ECBS redovisningskommitté beslutade sommaren 2010 om redovisning av SDR-säkringstransaktioner avvikande från den allmänna värderingsprincipen valuta för valuta. Försäljning av SDR-komponentvalutor i syfte att gardera sig mot SDR-valutakursrisken medräknas som reducerande poster vid beräkning av bokförings- och marknadsvärdet på SDR. Försäljningen minskar således inte heller komponentvalutornas belopp och påverkar inte marknadsvärderingen av valutorna.

2.2. Övriga fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför euroområdet

Här redovisas banktillgodohavanden, värdepapper och övriga fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför euroområdet.

Forordningar i utländsk valuta på hemmahörande utanför euroområdet

	31.12.2015 Mn euro	31.12.2014 Mn euro	Förändring Mn euro
Banktillgodohavanden	92,8	287,5	-194,7
Räntebärande värdepapper	4 830,2	4 682,8	147,4
Diskonteringsinstrument	628,0	111,7	516,4
Övriga fordringar	41,3	24,5	16,7
Summa	5 592,2	5 106,5	485,8

Valutafördelning av värdepapper i utländsk valuta utgivna av hemmahörande utanför euroområdet

	31.12.2015		31.12.2014	
Valuta	Mn euro	%	Mn euro	%
Brittiska pund	777,2	14,2	607,7	12,7
US-dollar	4 161,0	76,2	3 772,1	78,7
Japanska yen	520,0	9,5	414,7	8,6
Summa	5 458,2	100,0	4 794,5	100,0

Återstående löptid för värdepapper i utländsk valuta utgivna av hemmahörande utanför euroområdet

	31.12.2015		31.12.2014	
Löptid	Mn euro	%	Mn euro	%
Upp till 1 år	1 391,0	25,5	1 089,6	22,7
Över 1 år	4 067,2	74,5	3 704,9	77,3
Summa	5 458,2	100,0	4 794,5	100,0

3. Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande i euroområdet

Denna post består av banktillgodohavanden, värdepapper och övriga fordringar i utländsk valuta på hemmahörande i euroområdet.

Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande i euroområdet

	31.12.2015 Mn euro	31.12.2014 Mn euro	Förändring Mn euro
Banktillgodohavanden	–	–	–
Räntebärande värdepapper	441,0	383,5	57,5
Diskonteringsinstrument	–	–	–
Övriga fordringar	–23,7	–23,4	–0,4
Summa	417,2	360,1	57,1

Valutafördelning av värdepapper i utländsk valuta utgivna av hemmahörande i euroområdet

Valuta	31.12.2015		31.12.2014	
	Mn euro	%	Mn euro	%
Brittiska pund	127,8	29,0	108,0	28,2
US-dollar	313,1	71,0	275,5	71,8
Summa	441,0	100,0	383,5	100,0

Återstående löptid för värdepapper i utländsk valuta utgivna av hemmahörande i euroområdet

Löptid	31.12.2015		31.12.2014	
	Mn euro	%	Mn euro	%
Upp till 1 år	228,8	51,9	106,7	27,8
Över 1 år	212,1	48,1	276,8	72,2
Summa	441,0	100,0	383,5	100,0

4. Fordringar i euro på hemmahörande utanför euroområdet

Här ingår banktillgodohavanden i euro utanför euroområdet, räntebärande värdepapper och diskonteringsinstrument utgivna av hemmahörande utanför euroområdet och övriga fordringar i euro.

Fordringar i euro på hemmahörande utanför euroområdet

	31.12.2015 Mn euro	31.12.2014 Mn euro	Förändring Mn euro
Banktillgodohavanden	144,9	40,8	104,1
Räntebärande värdepapper	1 298,1	1 003,4	294,7
Diskonteringsinstrument	–	–	–
Övriga fordringar	0,2	0,0	0,1
Summa	1 443,2	1 044,2	398,9

Återstående löptid för värdepapper i euro utgivna av hemmahörande utanför euroområdet

<i>Löptid</i>	<i>31.12.2015</i>		<i>31.12.2014</i>	
	<i>Mn euro</i>	<i>%</i>	<i>Mn euro</i>	<i>%</i>
<i>Upp till 1 år</i>	566,3	43,6	119,3	11,9
<i>Över 1 år</i>	731,8	56,4	884,1	88,1
<i>Summa</i>	1 298,1	100,0	1 003,4	100,0

5. Utlåning i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterad till penningpolitiska transaktioner

Denna post består av penningpolitiska instrument som Finlands Bank använder för att genomföra den monetära politiken som en del av Eurosystemet. Posten består av räntebärande utlåning till finländska kreditinstitut och dess storlek är beroende av de finländska kreditinstitutens likviditetsbehov.

Hela Eurosystemets fordringar relaterade till penningpolitiska transaktioner uppgår till 558 989,1 miljoner euro, varav 690,3 miljoner euro redovisas över Finlands Banks balansräkning. Enligt artikel 32.4 i stadgan för ECBS och ECB ska riskerna relaterade till penningpolitiska transaktioner, om de realiserar, fördelas på de nationella centralbankerna i Eurosystemet till fullt belopp och i förhållande till centralbankernas andelar i fördelningsnyckeln för ECB:s tecknade kapital. Förlust kan uppstå endast om en motpart går i konkurs och tillräckliga medel inte erhålls när de säkerheter som motparten ställt realiserar. Risker till följd av eventuella särskilda säkerheter som diskretionärt kan godtas av de nationella centralbankerna fördelas enligt beslut av ECB-rådet inte mellan alla centralbanker.

5.1 Huvudsakliga refinansieringstransaktioner

De huvudsakliga refinansieringstransaktionerna är likvidiserande reverserade transaktioner med en löptid på en vecka som genomförs varje vecka. Normalt genomförs transaktionerna som standardiserade anbudsförfaranden, men sedan oktober 2008 har de genomförts som fast-ränteanbud. De huvudsakliga refinansieringstransaktionerna spelar en nyckelroll när det gäller att påverka räntorna, kontrollera likviditetsläget på marknaden och signalera den penningpolitiska hållningen.

5.2 Långfristiga refinansieringstransaktioner

Genom dessa transaktioner tilldelas motparterna likviditet med längre löptid. År 2015 genomfördes långfristiga refinansieringstransaktioner med löptider på en uppfyllandeperiod och 3–48 månader. Transaktionerna genomfördes som fastränteanbud med full tilldelning.

5.3 Finjusterande reverserade transaktioner

Syftet med finjusterande reverserade transaktioner är att kontrollera likviditetsläget på marknaden och påverka räntorna. De sätts in vid behov för att hantera effekterna av oväntade likviditetsfluktuationer på räntorna.

5.4 Strukturella reverserade transaktioner

Eurosystemet genomför strukturella reverserade transaktioner som standardiserade anbudsförfaranden när det vill justera sin likviditetsposition i förhållande till finanssektorn.

5.5 Utlåningsfacilitet

Genom utlåningsfaciliteten tillhandahåller de nationella centralbankerna motparterna likviditet över natten mot godtagbara säkerheter.

5.6 Utlåning avseende marginalsäkerheter

I posten ingår kontantbetalningar till motparter i situationer där marknadsvärdet av de säkerheter som motparten lämnat överskrider det fastställda gränsvärdet, dvs. behovet till följd av utestående penningpolitiska transaktioner.

Utlåning i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterad till penningpolitiska transaktioner

	31.12.2015 Mn euro	31.12.2014 Mn euro	Förändring Mn euro
Huvudsakliga refinansieringstransaktioner	–	15,0	–15,0
Långfristiga refinansieringstransaktioner	690,3	707,0	–16,7
Finjusterande reverserade transaktioner	–	–	–
Strukturella reverserade transaktioner	–	–	–
Utlåningsfacilitet	–	–	–
Utlåning avseende marginalsäkerheter	–	–	–
Summa	690,3	722,0	–31,7

6. Övriga fordringar i euro på kreditinstitut i euroområdet

Här ingår banktillgodohavanden i euro och konton i kreditinstitut i euroområdet. Posten uppgick 2015 till 0,2 miljoner euro. År 2014 var motsvarande belopp 36,7 miljoner euro.

7. Värdepapper i euro utgivna av hemmahörande i euroområdet

För att värdepapper som innehas i penningpolitiskt syfte ska kunna särredovisas har posten "Värdepapper i euro utgivna av hemmahörande i euroområdet" delats upp i "Värdepapper som innehas i penningpolitiska syften" och "Övriga värdepapper".

7.1 Värdepapper som innehas i penningpolitiska syften

I posten ingår värdepapper som Finlands Bank har förvärvat inom ramen för de tre köpprogrammen för säkerställda obligationer, programmet för värdepappersmarknaderna och programmet för köp av offentliga värdepapper.

Första köpprogrammet för säkerställda obligationer

Enligt programmet köpte de nationella centralbankerna och ECB säkerställda obligationer i euro utgivna av hemmahörande i euroområdet. Värdepappersköpen enligt programmet avslutades före slutet av juni 2010.

Andra köpprogrammet för säkerställda obligationer

Enligt programmet köpte de nationella centralbankerna och ECB säkerställda obligationer i euro utgivna av hemmahörande i euroområdet i syfte att underlätta tillgången till finansiering för finansinstitut och företag och öka incitamenten för kreditinstituten för utlåning. Programmet avslutades den 31 oktober 2012.

Programmet för värdepappersmarknaderna

Enligt programmet för värdepappersmarknaderna som lanserades i maj 2010 köpte de nationella centralbankerna och ECB räntebärande värdepapper utgivna av den offentliga och privata sektorn i euroområdet. Syftet var att återställa handlingsförmågan inom vissa sektorer av värdepappersmarknaden i euroområdet och återupprätta funktionen i den penningpolitiska transmissionsmekanismen. Rådet beslutade att avsluta köpprogrammet i september 2012.

Tredje köpprogrammet för säkerställda obligationer och programmet för köp av värdepapper med bakomliggande tillgångar

Den 2 oktober 2014 tillkännagav ECB-rådet tekniska detaljer om det tredje köpprogrammet för säkerställda obligationer och om programmet för köp av värdepapper med bakomliggande tillgångar. Dessa program ska underlätta kreditförsörjningen i ekonomin i euroområdet, generera positiva följeffekter för andra marknader och därmed leda till lättnader i ECB:s penningpolitiska hållning.

Inom de två programmen kan ECB och de nationella centralbankerna både på förstahands- och andrahandsmarknaden köpa säkerställda obligationer i euro utgivna i euroområdet samt seniora och garanterade mezzanintrancher av värdepapper med bakomliggande tillgångar som säkerhet som är denominerade i euro och emitterade av enheter hemmahörande i euroområdet.

Programmet för köp av offentliga värdepapper

Den 22 januari 2015 beslutade ECB-rådet att utöka programmet för köp av värdepapper till att också omfatta köp på andrahandsmarknaden av värdepapper utgivna av den offentliga sektorn. Programmet för köp av offentliga värdepapper syftar till att ytterligare underlätta de monetära och finansiella villkoren och därigenom förbättra tillgången till finansiering för företagen och hushållen i euroområdet. Detta stimulerar den samlade konsumtionen och investeringar i euroområdet och bidrar i slutändan till att inflationstakten stiger tillbaka till en nivå i linje med målet, dvs. till nära, men under, 2 % på medellång sikt. Enligt programmet kan ECB och de nationella centralbankerna på andrahandsmarknaden köpa värdepapper i euro utgivna av stater, statsbundna institutioner i euroområdet samt av gemensamma europeiska institutioner.

Värdepappersköpen inom det tredje köpprogrammet för säkerställda obligationer, programmet för köp av värdepapper med bakomliggande tillgångar och programmet för köp av offentliga värdepapper kommer att uppgå till ett sammanlagt värde av ca 60 miljarder euro per månad. Köpen ska fortsätta åtminstone fram till mars 2017.

Värdepapper som förvärvats inom alla sex programmen värderas till upplupet anskaffningsvärde efter avdrag för eventuell nedskrivning (se "Värderings- och periodiseringsprinciper för värdepapper" under redovisningsprinciperna). Årliga nedskrivningsprövningar genomförs baserat på beräknade återvinningssvården vid årets slut.

Marknadsvärdet av dessa värdepapper redovisas varken i balansräkningen eller i resultaträkningen, men de ges nedan som jämförelse:

Värdepapper som innehas i penningpolitiska syften

	31.12.2015		31.12.2014		Förändring	
	Balans- värde	Marknads- värde	Balans- värde	Marknads- värde	Balans- värde	Marknads- värde
Första köpprogrammet för säkerställda obligationer	74,2	75,8	253,9	259,0	-179,7	-183,2
Andra köpprogrammet för säkerställda obligationer	185,8	196,2	264,1	278,1	-78,3	-82,0
Tredje köpprogrammet för säkerställda obligationer	2 537,9	2 534,5	685,0	692,2	1 852,9	1 842,3
Programmet för värdepappersmarknaderna	1 972,8	2 203,0	2 365,4	2 621,5	-392,6	-418,5
Programmet för köp av offentliga värdepapper	7 303,5	7 270,3	–	–	7 303,5	7 270,3
Programmet för köp av värdepapper med bakomliggande tillgångar	–	–	–	–	–	–
Summa	12 074,1	12 279,7	3 568,5	3 850,8	8 505,7	8 428,8

ECB-rådet bedömer regelbundet de finansiella riskerna som är knutna till de värdepapper som förvärvats inom ramen för köpprogrammen.

Eurosystemets nationella centralbankers innehav av värdepapper som förvärvats inom ramen för programmet för värdepappersmarknaderna uppgår till totalt 114 080,0 miljoner euro. Av beloppet redovisas 1 972,8 miljoner euro över Finlands Banks balansräkning.

Eurosystemets nationella centralbankers innehav av värdepapper som förvärvats inom ramen för det tredje köpprogrammet för säkerställda obligationer uppgår till totalt 131 882,8 miljoner euro. Av beloppet redovisas 2 537,9 miljoner euro över Finlands Banks balansräkning. Inom dessa två program fördelas enligt artikel 32.4 i stadgan för ECBS och ECB de risker som härrör från värdepapper i innehavet, om de realiserar, på de nationella centralbankerna i Eurosystemet till fullt belopp och i förhållande till centralbankernas andel av fördelningsnyckeln för ECB:s kapital.

Utifrån nedskrivningsprövningen av värdepapper som innehas i penningpolitiska syften (enligt ställningen 31.12.2015) beslutade ECB-rådet att värdepapperen torde generera alla förväntade framtida kassaflöden.

7.2 Övriga värdepapper

Posten innehåller räntebärande värdepapper och diskonteringsinstrument utgivna i euroområdet.

Övriga värdepapper i euro utgivna av hemmabörande i euroområdet

	31.12.2015 Mn euro	31.12.2014 Mn euro	Förändring Mn euro
Räntebärande värdepapper	6 128,1	7 505,7	-1 377,7
Diskonteringsinstrument	1 328,1	231,9	1 096,2
Aktiefonder	132,2	10,1	122,1
Summa	7 588,3	7 747,7	-159,4

Återstående löptid för övriga värdepapper i euro utgivna av hemmabörande i euroområdet

	31.12.2015		31.12.2014	
Löptid	Mn euro	%	Mn euro	%
Upp till 1 år	3 291,2	44,1	2 050,6	26,5
Över 1 år	4 164,9	55,9	5 686,9	73,5
Summa	7 456,1	100,0	7 737,5	100,0

8. Fordringar inom Eurosystemet

8.1 Andel av ECB:s kapital

Enligt artikel 28 i stadgan för ECBS och ECB ska ECB:s kapital endast tecknas av de nationella centralbankerna i ECBS. Teckningsandelarna fastställs enligt artikel 29.3 i stadgan och justeras vart femte år.

Varje nationell centralbank i Eurosystemet har en andel av ECB:s kapital som bestäms enligt en s.k. fördelningsnyckel. Kapitalfördelningsnyckeln baseras på antalet invånare och bruttonationalprodukten i respektive land. Fördelningsnyckeln justeras med fem års mellanrum och när nya medlemmar ansluter sig till EU. Finlands procentuella andel av ECB:s kapital har sedan den 1 januari 2015 varit 1,2564 %.

8.2 Fordringar motsvarande överförda valutareserver

Posten "Fordringar motsvarande överförda valutareserver" består av den del av valutareserven som Finlands Bank har överfört till ECB, 728,1 miljoner euro (2014: 728,1 mn euro). Överföringen skedde i samband med övergången till Eurosystemet. Fordran är i euro och värdet lika med dess värde vid tidpunkten för överföringen. På fordran betalas en ränta som baserar sig på den senaste tillgängliga marginalräntan för Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner, fränsett guld, på vilket ingen ränta betalas.

8.3 Nettofordran för tilldelade eurosedlar inom Eurosystemet

Nettofordringarna för tilldelade eurosedlar inom Eurosystemet består av en CSM-post (Capital Share Mechanism) enligt fördelningsnyckeln för kapital minskat med posten "ECB issue". Med CSM-talet korrigeras beloppet utelöpande sedlar i centralbankens balansräkning i enlighet med fördelningsnyckeln. "ECB issue" uttrycker ECB:s andel (8 %) av de utelöpande sedlarna. Motposterna för bägge posterna redovisas i balansräkningen i skuldposten "Utelöpande sedlar".⁶

Under räkenskapsåret uppgick posten till 4 102,8 miljoner euro (2014: 3 962,3 mn euro). Ökningen berodde på att Finlands Banks sedelutgivning ökade med 6,7 % och den totala volymen av utelöpande eurosedlar ökade med 5,9 % jämfört med 2014. På fordran betalas en ränta som baserar sig på den senaste tillgängliga marginalräntan för Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner.

⁶ Enligt redovisningspraxis för utgivning av eurosedlar i Eurosystemet fördelas 8 % av det totala värdet av utelöpande eurosedlar månatligen på ECB. Den återstående andelen på 92 % fördelas på de nationella centralbankerna också månatligen så att respektive centralbank i sin balansräkning upptar en andel av de utelöpande eurosedlar som motsvarar bankens inbetalda andel av ECB:s kapital. Differensen mellan värdet på eurosedlar som fördelats enligt denna praxis och värdet på utelöpande eurosedlar bokförs i posten "Interna fordringar/skulder för tilldelade eurosedlar inom Eurosystemet".

De nationella centralbankernas andelar av ECB:s tecknade och inbetalda kapital

	<i>Tecknat kapital fr.o.m. 1.1.2015</i>	<i>Inbetalt kapital fr.o.m. 1.1.2015</i>
Nationale Bank van België/ Banque Nationale de Belgique	268 222 025	268 222 025
Deutsche Bundesbank	1 948 208 997	1 948 208 997
Eesti Pank	20 870 614	20 870 614
Central Bank of Ireland	125 645 857	125 645 857
Bank of Greece	220 094 044	220 094 044
Banco de España	957 028 050	957 028 050
Banque de France	1 534 899 402	1 534 899 402
Banca d'Italia	1 332 644 970	1 332 644 970
Central Bank of Cyprus	16 378 236	16 378 236
Latvijas Banka	30 537 345	30 537 345
Lietuvos bankas	44 728 929	44 728 929
Banque centrale du Luxembourg	21 974 764	21 974 764
Central Bank of Malta	7 014 605	7 014 605
De Nederlandsche Bank	433 379 158	433 379 158
Oesterreichische Nationalbank	212 505 714	212 505 714
Banco de Portugal	188 723 173	188 723 173
Banka Slovenije	37 400 399	37 400 399
Národná banka Slovenska	83 623 180	83 623 180
Finlands Bank	136 005 389	136 005 389
De nationella centralbankerna i euroområdet totalt*	7 619 884 851	7 619 884 851
Българска народна банка (Bulgarian National Bank)	92 986 811	3 487 005
Česká národní banka	174 011 989	6 525 450
Danmarks nationalbank	161 000 330	6 037 512
Hrvatska narodna banka	65 199 018	2 444 963
Magyar Nemzeti Bank	149 363 448	5 601 129
Narodowy Bank Polski	554 565 112	20 796 192
Banca Națională a României	281 709 984	10 564 124
Sveriges riksbank	246 041 586	9 226 559
Bank of England	1 480 243 942	55 509 148
De nationella centralbankerna i EU-länderna utanför euroområdet totalt*	3 249 851 147	120 192 083
Totalt*	10 825 007 070	7 740 076 934

*På grund av avrundning stämmer inte alltid mellan- och slutsummorna.

8.4 Övriga fordringar inom Eurosystemet (netto) eller skuldposten övriga skulder inom Eurosystemet (netto)

Övriga fordringar/skulder inom Eurosystemet (netto)

	31.12.2015 Mn euro	31.12.2014 Mn euro	Förändring Mn euro
Skulder/fordringar gentemot ECB härrörande från TARGET2-konton (inkl. saldon på korrespondentbankskonton inom Eurosystemet)	20 144,3	19 732,5	411,8
Nettoandel av monetära inkomster	-38,2	1,3	-39,5
Fordringar på ECB relaterade till interimistisk vinstutdelning	14,5	15,1	-0,6
Övriga fordringar/skulder inom Eurosystemet (netto)	-	-	-
Summa övriga fordringar/skulder inom Eurosystemet (netto)	20 120,6	19 748,9	371,7

Den 31 december 2015 uppgick posten till 20 120,6 miljoner euro och bestod av följande tre komponenter: 1) Finlands Banks fordringar på ECB härrörande från ECB:s och de nationella centralbankernas betalningar som förmedlats och mottagits via TARGET2 och saldon på korrespondentbankskonton i centralbankerna inom Eurosystemet, 2) fordringar/skulder gentemot ECB härrörande från monetära inkomster som ska läggas samman och återfördas inom Eurosystemet och 3) Finlands Banks fordringar på ECB härrörande från intäkter för utelöpande euronsedlar enligt andelen i ECB och från värdepapper som ECB förvärvat inom ramen för programmet för värdepappersmarknaderna och eventuella andra fordringar eller belopp som ska återbetalas.

Vid utgången av året uppgick nettofordran på nettobetalningar förmedlade via TARGET2 till 20 144,3 miljoner euro. På posten betalas en ränta som beräknas dagligen på den senaste tillgängliga marginalräntan för Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner.

Den årliga sammanläggningen och återfördelningen av monetära inkomster mellan de nationella centralbankerna i Eurosystemet gav vid utgången av året upphov till en skuld på -38,2 miljoner euro till ECB (se "Nettoandel av monetära inkomster" i noterna till resultaträkningen).

ECB-rådet beslutade att 2015 dela ut 812 miljoner euro av intäkterna på utelöpande sedlar härrörande från ECB:s andel, intäkterna av värdepapper som ECB förvärvat inom ramen för programmet för värdepappersmarknaderna, intäkterna av programmet för köp av värdepapper med bakomliggande tillgångar, intäkterna av det tredje köpprogrammet för säkerställda obligationer och intäkterna av programmet för köp av offentliga värdepapper (se "Interimistisk vinstutdelning" under redovisningsprinciperna). Finlands Banks andel av det utdelade beloppet var 14,5 miljoner euro.

9. Övriga tillgångar

I posten ingår euromynt, anläggningstillgångar (byggnader, maskiner och inventarier) och investeringstillgångar (aktier och andelar). Vidare ingår pensionsfondens tillgångar och placeringar, poster som hänför sig till värderingen av poster utanför balansräkningen samt förutbetalda kostnader och upplupna intäkter och övriga tillgångar.

Materiella anläggningstillgångar

	31.12.2015 Mn euro	31.12.2014 Mn euro	Förändring Mn euro
<i>Bokföringsvärde</i>			
Markområden	8,5	8,5	–
Byggnader	107,2	112,9	–5,7
Maskiner och inventarier	8,6	8,0	0,6
Konst och numismatisk samling	0,5	0,5	0,0
<i>Summa</i>	<i>124,9</i>	<i>129,9</i>	<i>–5,0</i>

Immateriella anläggningstillgångar

	31.12.2015 Mn euro	31.12.2014 Mn euro	Förändring Mn euro
<i>Bokföringsvärde</i>			
IT-system	13,3	13,2	0,1
<i>Summa</i>	<i>13,3</i>	<i>13,2</i>	<i>0,1</i>

Övriga tillgångar

	31.12.2015 Mn euro	31.12.2014 Mn euro	Förändring Mn euro
Euroområdet mynt	31,8	28,8	3,0
Aktier och andelar	24,9	24,9	–
Pensionsfondens placeringar	631,8	673,0	–41,2
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	258,5	205,4	53,1
Övriga tillgångar	2,9	7,1	–4,2
<i>Summa</i>	<i>949,9</i>	<i>939,2</i>	<i>10,7</i>

Skulder

1. Utelöpande sedlar

Posten består av Finlands Banks andel av totalvärdet av utelöpande eurosedlar tilldelad enligt kapitalfördelningsnyckeln och justerad för ECB:s andel.

År 2015 ökade totalvärdet av utelöpande eurosedlar med 5,9 %. Vid utgången av 2015 uppgick värdet av Finlands Banks andel av utelöpande eurosedlar enligt fördelningsnyckeln till 17 789,9 miljoner euro (vid utgången av 2014: 16 793,2 mn euro). År 2015 ökade totalvärdet av Finlands Banks utelöpande eurosedlar med 6,7 % till 13 687,1 miljoner euro (2014: 12 830,9 mn euro). Detta var mindre än totalvärdet enligt kapitalfördelningsnyckeln och differensen, 4 102,8 miljoner euro (2014: 3 962,3 mn euro) har redovisats på tillgångssidan i delposten ”Nettofordringar för tilldelade eurosedlar inom Eurosystemet”.

<i>Utelöpande sedlar</i>	<i>31.12.2015 Mn euro</i>	<i>31.12.2014 Mn euro</i>
5 euro	89,8	93,1
10 euro	-40,4	-26,8
20 euro	2 810,3	2 665,1
50 euro	8 454,9	7 641,3
100 euro	-689,1	-605,2
200 euro	426,5	407,5
500 euro	2 635,2	2 655,9
<i>Summa eurosedlar</i>	<i>13 687,1</i>	<i>12 830,9</i>
<i>ECB issue</i>	<i>-1 547,0</i>	<i>-1 460,1</i>
<i>CSM</i>	<i>5 649,8</i>	<i>5 422,3</i>
<i>Utelöpande sedlar enligt kapitalfördelningsnyckeln</i>	<i>17 789,9</i>	<i>16 793,2</i>

2. Skulder i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterade till penningpolitiska transaktioner

Posten består av räntebärande förpliktelser mot kreditinstituten, saldona på kreditinstitutens kassakravskonton och kreditinstitutens inlåning över natten och inlåning med fast löptid. Denna post uppstår till följd av den monetära politik som Finlands Bank genomför som en del av Eurosystemet. Syftet med kassakravssystemet är att jämna ut penningmarknadsräntorna och öka behovet av strukturell centralbanksfinansiering. De dagliga saldona på kreditinstitutens kassakravskonton under uppfyllandeperioden ska i genomsnitt vara minst lika stora som deras kassakrav.

2.1 Löpande räkningar (inkl. kassakravsinslåning)

Löpande räkningar innehåller fordringar hänförliga till kassakravsinslåningen i kassakravspåliggande kreditinstitut. Från och med den 1 januari 1999 har på kassakravsinslåningen betalats ränta enligt gällande marginalränta för Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner. Från och med juni 2014 har på bankernas inlåningssaldona kassakravsmedel som överstiger kassakravet betalats antingen nollränta eller räntan på inlåningsfaciliteten, beroende på villkoren som är lägre.

2.2 Inlåningsfacilitet

Inlåningsfaciliteten är en likviditetsindragande stående facilitet i Eurosystemet som bankerna kan använda för insättningar över natten till en på förhand bestämd ränta.

2.3 Inlåning med fast löptid

Tidsbunden inlåning i form av likviditetsindragande finjusterande transaktioner.

2.4 Finjusterande reverserade transaktioner

Finjusterande reverserade transaktioner genomförs för att hantera stora likviditetsfluktuationer.

2.5 Inlåning avseende marginalsäkerheter

Posten avser motparter inlåning i ett läge där marknadsvärdet av de säkerheter som motparten ställt underskrider det fastställda gränsvärdet.

Skulder i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterade till penningpolitiska transaktioner

	31.12.2015 Mn euro	31.12.2014 Mn euro	Förändring Mn euro
Löpande räkningar (inkl. kassakravsinlåning)	25 888,6	20 232,6	5 656,0
Inlåningsfacilitet	1 670,0	75,0	1 595,0
Inlåning med fast löptid	–	–	–
Finjusterande reverserade transaktioner	–	–	–
Inlåning avseende marginalsäkerheter	–	–	–
Summa	27 558,6	20 307,6	7 251,0

3. Skulder i euro till övriga hemmahörande i euroområdet

I posten ingår skulder i euro till den offentliga sektorn och andra än kassakravspiktiga kreditinstitut.

4. Skulder i euro till hemmahörande utanför euroområdet

Här upptas saldona på konton i Finlands Bank som innehåller av internationella organisationer och banker utanför euroområdet och repor med motparter utanför euroområdet.

5. Skulder i utländsk valuta till hemmahörande i euroområdet

Den 31 december 2015 hade Finlands Bank inga skulder i utländsk valuta till hemmahörande i euroområdet.

6. Skulder i utländsk valuta till hemmahörande utanför euroområdet

Repor för förvaltning av valutareserven redovisas här.

7. Motpost till särskilda dragningsrätter som tilldelats av IMF

I denna post redovisas Finlands Banks skuld motsvarande de särskilda dragningsrätterna (jfr motsvarande post under tillgångar). Till en början var de särskilda dragningsrätterna och deras motpost lika stora. Till följd av SDR-handel var fordringarna relaterade till särskilda dragningsrätter vid utgången av 2015 mindre än motposten på skuldsidan. Motposten på skuldsidan uppgår till 1 189,5 miljoner SDR. I balansräkningen redovisas posten i euro och värderad till kursen på årets sista dag (1 514,0 miljoner euro).

8. Skulder inom Eurosystemet

Här ingår nettosalda på andra centralbankskonton och ECB-kontot i TARGET2-systemet om Finlands Bank på balansdagen har en skuld till Eurosystemet. Skulder och fordringar inom Eurosystemet specificeras i noten till posten "Fordringar inom Eurosystemet" på tillgångssidan i balansräkningen. Vid slutet av 2015 redovisade Finlands Bank inga skulder inom Eurosystemet.

9. Övriga skulder

<i>Övriga skulder</i>	<i>31.12.2015 Mn euro</i>	<i>31.12.2014 Mn euro</i>	<i>Förändring Mn euro</i>
<i>Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter</i>	13,6	14,7	-1,1
<i>Leverantörsskulder</i>	-	0,2	-0,2
<i>Övriga skulder</i>	-2,0	7,0	-9,0
<i>Summa</i>	11,6	22,0	-10,3

10. Värderingskonton

Här redovisas orealiserade värderingsvinster på grund av marknadsvärdering av valutaposter och värdepapper. I posten ingår också uppskrivningar av markområden och byggnader samt värderingsdifferenser beroende på ändrad redovisningspraxis 1999.

<i>Värderingskonton</i>	<i>31.12.2015 Mn euro</i>	<i>31.12.2014 Mn euro</i>	<i>Förändring Mn euro</i>
<i>Guld</i>	1 145,3	1 168,2	-22,9
<i>Valuta:</i>			
<i>USD</i>	1 081,9	622,3	459,6
<i>GBP</i>	188,3	137,0	51,3
<i>JPY</i>	83,3	38,2	45,1
<i>SDR</i>	2,4	2,8	-0,4
<i>Andra valutor</i>	0,2	0,2	-0,1
<i>Värdepapper</i>	76,6	145,0	-68,2
<i>Aktier</i>	1,3	0,1	1,2
<i>Övriga uppskrivningar</i>	182,6	190,1	-7,6
<i>Summa</i>	2 762,0	2 303,9	458,0

11. Avsättningar

Enligt 20 § i lagen om Finlands Bank kan avsättningar göras i bokslutet, om detta är nödvändigt för att trygga realvärdet av bankens fonder eller för att utjämna sådana variationer i resultatet som orsakas av förändringar i valutakurserna eller marknadspriserna på värdepapper. Avsättningarna uppgick vid utgången av 2015 till 4 317 miljoner euro. Avsättningarna består av generell avsättning, avsättning för realvärde, pensionsavsättning och avsättning för kurs- och prisdifferenser.

Pensionsavsättningen har gjorts för täckning av pensionsåtagandet. Finlands Banks pensionsåtagande uppgår sammanlagt till 576,1 miljoner euro, varav 106,8 % eller 615,3 miljoner euro är täckt. Förändringen av pensionsavsättningen under räkenskapsåret utgörs av upplösning av uppskrivningsfonden, -0,4 miljoner euro.

<i>Avsättningar (mn euro)</i>	<i>Summa avsättningar 31.12.2013</i>	<i>Förändring av avsättningar 2014</i>	<i>Summa avsättningar 31.12.2014</i>	<i>Förändring av avsättningar 2015</i>	<i>Summa avsättningar 31.12.2015</i>
<i>Avsättning för kurs- och prisdifferenser</i>	678	50	728	54	782
<i>Generell avsättning</i>	1 545	50	1 595	50	1 645
<i>Avsättning för realvärde</i>	1 100	125	1 225	50	1 275
<i>Pensionsavsättning</i>	616	-0	616	-0	615
<i>Summa</i>	3 939	224	4 163	154	4 317

12. Eget kapital

Här ingår bankens grundfond och reservfond. Om bankens bokslut uppvisar förlust ska denna enligt 21 § i lagen om Finlands Bank täckas med medel ur reservfonden. Till den del reservfonden inte räcker för ändamålet kan förlusten tills vidare lämnas utan täckning. De följande årens vinst ska i första hand användas till att täcka förluster som lämnats utan täckning.

<i>Eget kapital (mn euro)</i>	<i>31.12.2015</i>	<i>31.12.2014</i>	<i>Förändring</i>
<i>Grundfond</i>	840,9	840,9	-
<i>Reservfond</i>	1 672,9	1 660,3	12,7
<i>Summa eget kapital</i>	2 513,9	2 501,2	12,7

13. Årets vinst

Vinsten för räkenskapsåret 2015 var 146,1 miljoner euro.

<i>Årets resultat (mn euro)</i>	<i>2015</i>	<i>2014</i>
<i>Utdelning till staten</i>	98,0	137,5
<i>Finlands Banks andel av vinsten (överförs till reservfonden)</i>	48,1	12,7
<i>Summa</i>	146,1	150,2

Noter till resultaträkningen

1. Ränteintäkter

Ränteintäkterna från hemmahörande utanför och i euroområdet uppgick till totalt 313,2 miljoner euro, och av dem utgjorde 60,2 miljoner euro ränteintäkter i utländsk valuta och 253,0 miljoner euro ränteintäkter i euro.

Ränteintäkterna från ECBS-poster, 14,6 miljoner euro, bestod av följande poster: 0,3 miljoner euro utgjorde ränteintäkter från fordringar på ECB motsvarande överförda valutareserver. Räntan på skulden och fordran för ECB:s sedelandel, tilldelningen enligt kapitalfördelningsnyckeln och den åtföljande justeringen nettoredovisades till ett belopp av 2,0 miljoner euro. Ränteintäkterna på TARGET2-saldon uppgick till 12,2 miljoner euro.

Räntan på inlåningsfaciliteten har hela året varit negativ, dvs. ränta har tagits ut på inlåning i centralbanken. Denna s.k. minusränta inflöt utöver på inlåning över natten också på inestående kassakravsmedel till den del som de överstiger kassakravet.

Ränteintäkter från hemmahörande utanför euroområdet (mn euro)	2015			2014		
	Euro	Utländsk valuta	Summa	Euro	Utländsk valuta	Summa
Ränteintäkter från gulddepositioner	–	–	–	–	0,4	0,4
Ränteintäkter från räntebärande värdepapper	9,6	51,2	60,8	13,4	43,4	56,7
Ränteintäkter från diskonteringsinstrument	–	0,2	0,2	0,0	0,1	0,1
Ränteintäkter från banktillgodbavanden	0,2	1,4	1,6	0,3	0,6	0,9
Övriga ränteintäkter	–	1,0	1,0	–	1,4	1,4
Summa	9,8	53,8	63,6	13,6	45,9	59,5

Ränteintäkter från hemmahörande i euroområdet (mn euro)	2015			2014		
	Euro	Utländsk valuta	Summa	Euro	Utländsk valuta	Summa
Ränteintäkter från räntebärande värdepapper	35,0	4,9	39,9	59,4	5,0	64,4
Ränteintäkter från diskonteringsinstrument	–1,0	0,0	–1	1,4	–	1,4
Ränteintäkter från banktillgodbavanden	0,0	0,1	0,1	0,0	0,2	0,2
Utdelningar från investeringar i euro	1,0	–	1,0	–	–	–
Ränteintäkter från ECBS-poster	14,6	–	14,6	34,6	–	34,6
Ränteintäkter från penningpolitiska poster	140,3	–	140,3	158,9	–	158,9
Ränteintäkter härrörande från negativa räntor	53,1	–	53,1	9,5	–	9,5
Övriga ränteintäkter	0,3	1,4	1,7	–0,1	0,1	0,0
Summa	243,2	6,4	249,6	263,8	5,2	269,0

Summa ränteintäkter (mn euro)	2015			2014		
	Euro	Utländsk valuta	Summa	Euro	Utländsk valuta	Summa
Ränteintäkter från hemmahörande utanför euroområdet	9,8	53,8	63,6	13,6	45,9	59,5
Ränteintäkter från hemmahörande i euroområdet	243,2	6,4	249,6	263,8	5,2	269,0
Summa	253,0	60,2	313,2	277,4	51,1	328,6

2. Räntekostnader

	2015			2014		
<i>Räntekostnader till hemmahörande utanför euroområdet (mn euro)</i>	<i>Euro</i>	<i>Utländsk valuta</i>	<i>Summa</i>	<i>Euro</i>	<i>Utländsk valuta</i>	<i>Summa</i>
<i>Räntekostnader för inlåning från hemmahörande utanför euroområdet</i>	-0,2	-0,3	-0,5	-0,1	-0,2	-0,3
<i>Övriga räntor till hemmahörande utanför euroområdet</i>	-	-0,8	-0,8	-	-1,2	-1,2
<i>Summa</i>	-0,2	-1,1	-1,3	-0,1	-1,3	-1,4

	2015			2014		
<i>Räntekostnader till hemmahörande i euroområdet (mn euro)</i>	<i>Euro</i>	<i>Utländsk valuta</i>	<i>Summa</i>	<i>Euro</i>	<i>Utländsk valuta</i>	<i>Summa</i>
<i>Räntekostnader för ECBS-poster</i>	-	-	-	0,0	-	0,0
<i>Räntekostnader för penningpolitiska poster</i>	-1,1	-	-1,1	-9,7	-	-9,7
<i>Övriga räntor till hemmahörande i euroområdet</i>	-0,1	-0,6	-0,7	-0,0	-0,3	-0,3
<i>Summa</i>	-1,2	-0,6	-1,8	-9,8	-0,3	-10,0

	2015			2014		
<i>Summa räntekostnader (mn euro)</i>	<i>Euro</i>	<i>Utländsk valuta</i>	<i>Summa</i>	<i>Euro</i>	<i>Utländsk valuta</i>	<i>Summa</i>
<i>Räntekostnader till hemmahörande utanför euroområdet</i>	-0,2	-1,1	-1,3	-0,1	-1,3	-1,4
<i>Räntekostnader till hemmahörande i euroområdet</i>	-1,2	-0,6	-1,8	-9,8	-0,2	-10,0
<i>Summa räntekostnader</i>	-1,4	-1,7	-3,1	-9,9	-1,6	-11,5

3. Räntenetto

<i>Räntenetto</i>	<i>31.12.2015 (Mn euro)</i>	<i>31.12.2014 (Mn euro)</i>
<i>Ränteintäkter</i>		
<i>Ränteintäkter från finansiella tillgångar</i>	105,2	125,7
<i>Ränteintäkter från penningpolitiska poster</i>	140,3	158,9
<i>Negativa räntor som tagits ut på penningpolitiska poster</i>	53,1	9,5
<i>Ränteintäkter från fordringar på ECBS</i>	14,6	34,6
<i>Summa</i>	313,2	328,7
<i>Räntekostnader</i>		
<i>Räntekostnader för finansiella tillgångar</i>	-2,0	-1,7
<i>Räntekostnader för penningpolitiska poster</i>	-1,1	-9,7
<i>Räntekostnader för skulder till ECBS</i>	-	0,0
<i>Summa</i>	-3,1	-11,5
RÄNTENETTO	310,0	317,2

4. Valutakursdifferenser

Posten innehåller realiserade valutakursvinster och valutakursförluster samt värderingsförluster från försäljning av poster i utländsk valuta. År 2015 uppstod vinster från valutakursdifferenser för 25,9 miljoner euro.

5. Prisdifferenser på värdepapper

Här ingår realiserade vinster och förluster samt värderingsförluster från försäljning av värdepapper. Varje värdepappersslag värderas separat i bokföringen. Till följd av prisdifferenserna på värdepapper realiserades 2015 en vinst på 28,1 miljoner euro.

6. Förändring av avsättningar för valutakurs- och prISRISKER

Realiserade vinster till följd av valutakursdifferenser och prisdifferenser, sammanlagt 54,0 miljoner euro, avsattes enligt redovisningsprinciperna. Avsättningarna har specificerats i noterna till skulderna.

7. Avgifts- och provisionsnetto

I posten ingår avgifter och provisioner som hänför sig till investeringsverksamheten.

8. Nettoandel av monetära inkomster

<i>Monetära inkomster</i>	<i>31.12.2015 Mn euro</i>	<i>31.12.2014 Mn euro</i>
<i>Finlands Banks inbetalda monetära inkomster till poolen</i>	198,3	189,3
<i>Finlands Banks andel av monetära inkomster enligt kapitalfördelningsnyckeln</i>	160,3	178,6
<i>Nettoandel av monetära inkomster enligt kapitalfördelningsnyckeln</i>	-38,0	-10,7
<i>Justeringar av monetära inkomster tilldelade under tidigare år</i>	-0,2	12,1

De monetära inkomsterna för varje nationell centralbank har beräknats på centralbankens faktiska avkastning från reserverade tillgångar som den håller som motvärden till skuldbasen. Skuldbasen består huvudsakligen av följande poster: utelöpande sedlar, skulder i euro till kreditinstitut relaterade till penningpolitiska transaktioner, skulder för de nationella centralbankerna inom Eurosystemet relaterade till emittering av ECB:s skuldebrev, nettoskuld inom Eurosystemet på grund av TARGET2-transaktioner och nettoskuld inom Eurosystemet för tilldelade eurosedlar. Ränta som utbetalats på skulder som ingår i skuldbasen avräknas från de monetära inkomsterna före sammanräkning med motsvarande inkomster för de övriga nationella centralbankerna.

De reserverade tillgångarna består huvudsakligen av följande poster: fordringar i euro på kreditinstitut i euroområdet relaterade till penningpolitiska transaktioner, värdepapper som innehas i penningpolitiska syften, fordringar på ECB motsvarande överförda valutareserver, nettofordran på grund av TARGET2-transaktioner, nettofordringar för tilldelade eurosedlar inom Eurosystemet och en med kapitalfördelningsnyckeln beräknad andel av den nationella centralbankens guld.

Ingen avkastning beräknas på guld. Enligt ECB:s beslut av den 2 juli 2009 om genomförandet av programmet för köp av säkerställda obligationer (ECB/2009/16), ECB:s beslut av den 3 november 2011 om genomförandet av det andra programmet för köp av säkerställda obligationer (ECB/2011/17) och ECB:s beslut av den 4 mars 2015 om ett program för köp av den offentliga sektorns tillgångar på andrahandsmarknaderna (ECB/2015/10) beräknas avkastningen på värdepapper som innehas i penningpolitiska syften på den senaste tillgängliga

marginalräntan för Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner. Om den nationella centralbankens reserverade tillgångar överstiger eller understiger värdet av bankens skuldbas, kompenseras skillnaden med den senaste tillgängliga marginalräntan för Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner.

Eurosystemets sammanräknade monetära inkomster fördelas på de nationella centralbankerna enligt kapitalfördelningsnyckeln. Finlands Banks faktiska nettoandel är lika med de monetära inkomster som banken betalat in till poolen (198,3 miljoner euro) minus Finlands Banks andel av de monetära inkomsterna enligt fördelningsnyckeln (160,3 miljoner euro).

9. Andel av ECB:s vinst

ECB delade ut en vinst för räkenskapsåret 2014 på 148 miljoner euro. Finlands Banks redovisade andel 2015 uppgick till 2,7 miljoner euro.

10. Övriga intäkter från centralbanksverksamheten

Här ingår monetära inkomster som ECB fördelat i form av interimistisk vinstutdelning för räkenskapsåret 2015 och avkastning på värdepappersportföljen enligt programmet för värdepappersmarknaderna (SMP-portföljen), det tredje köpprogrammet för säkerställda obligationer (CBPP3), programmet för köp av värdepapper med bakomliggande tillgångar (ABSPP) och programmet för köp av offentliga värdepapper (PSPP), sammanlagt 14,5 miljoner euro. Vidare ingår utdelningar från BIS-aktier för 3,0 miljoner euro.

11. Övriga intäkter

I posten ingår 24,7 miljoner euro i Finansinspektionens tillsyns- och åtgärdsavgifter och 4,5 miljoner euro i fastighetsintäkter samt expeditonsavgifter och provisioner.

12. Personalkostnader

<i>Personalkostnader</i>	<i>31.12.2015 Mn euro</i>	<i>31.12.2014 Mn euro</i>
<i>Löner och arvoden</i>	39,3	40,0
<i>Arbetsgivarersättning till pensionsfonden</i>	7,5	7,7
<i>Övriga lönebikostnader</i>	2,5	2,7
<i>Summa</i>	<i>49,4</i>	<i>50,4</i>

<i>Medeltal anställda</i>	<i>2015 Anställda</i>	<i>2014 Anställda</i>
<i>Finlands Bank</i>	379	389
<i>Finansinspektionen</i>	189	193
<i>Summa</i>	<i>568</i>	<i>582</i>

<i>Direktionsmedlemmarnas grundlöner</i>	<i>2015 Euro</i>
<i>Erkki Liikanen</i>	260 571
<i>Pentti Hakkarainen</i>	235 184
<i>Seppo Honkapohja</i>	191 780
<i>Summa</i>	<i>687 535</i>

Till direktionsmedlemmarna utbetalades totalt 42 607 euro i naturaförmåner (lunchförmån, telefonförmån och bilförmån).

Alltsedan 2005 bestäms direktionsmedlemmarnas pensionsförmåner enligt Finlands Banks pensionsstadga, utan specialvillkor och enligt samma förutsättningar och villkor som för den övriga personalen. Finlands Banks pensionsstadga följer lagen om statens pensioner (StaPL) i tillämpliga delar. En direktionsmedlem kan efter avslutad mandatperiod få ersättning för inkomstbortfall, om personen till följd av karensbestämmelsen inte kan ta emot annat arbete eller pensionen från Finlands Bank är lägre än ersättningen för inkomstbortfall. Den fulla ersättningen för inkomstbortfall är 60 % av lönen och den betalas i ett år, efter samordning med pensionen från Finlands Bank, så att dessa tillsammans begränsas till högst 60 % av lönen.

13. Återbäring av pensionsfondsavgift

Under 2015 betalade Finlands Banks pensionsfond tillbaka 16,5 miljoner euro i pensionsfondsavgift till Finlands Bank.

14. Administrationskostnader

<i>Administrationskostnader</i>	<i>31.12.2015 Mn euro</i>	<i>31.12.2014 Mn euro</i>
<i>Materielkostnader</i>	0,7	0,6
<i>Kostnader för maskiner och inventarier</i>	3,4	2,9
<i>Kostnader för fastigheter</i>	8,8	9,3
<i>Personalrelaterade kostnader</i>	3,7	3,8
<i>Kostnader för köpta tjänster</i>	11,1	11,8
<i>Övriga administrationskostnader</i>	1,7	2,1
<i>Summa</i>	29,5	30,5

Här redovisas hyror, möteskostnader, PR-kostnader, kostnader för köpta tjänster och kontorsartiklar. Som administrationskostnader redovisas också kostnaderna för utbildning, tjänsteresor och rekrytering.

15. Avskrivningar av anläggningstillgångar

<i>Avskrivningar av anläggningstillgångar</i>	<i>31.12.2015 Mn euro</i>	<i>31.12.2014 Mn euro</i>
<i>Markområden</i>	–	–
<i>Byggnader</i>	2,5	2,5
<i>Maskiner och inventarier</i>	2,5	2,5
<i>Konst och numismatisk samling</i>	–	–
<i>Summa</i>	5,1	5,0

<i>Avskrivningar av immateriella anläggningstillgångar</i>	<i>31.12.2015 Mn euro</i>	<i>31.12.2014 Mn euro</i>
<i>IT-system</i>	4,2	2,9
<i>Summa</i>	4,2	2,9

I avskrivningarna ingår inte avskrivningar av uppskrivningar på markområden och byggnader.

16. Sedelproduktionskostnader

Kostnaderna för anskaffning av sedlar var 4,2 miljoner euro.

17. Övriga kostnader

Största delen av övriga kostnader hänför sig till drift och underhåll av fastigheter.

18. Pensionsfondens intäkter

I posten ingår 34,9 miljoner euro i intäkter från Finlands Banks pensionsfonds placeringsverksamhet. Posten innehåller också Finlands Banks och Finansinspektionens arbetsgivarandelar och arbetstagarnas andel av premieinkomsten, 10,2 miljoner euro.

19. Pensionsfondens kostnader

I posten ingår 0,5 miljoner euro i kostnader för Finlands Banks pensionsfonds placeringsverksamhet, 27,0 miljoner euro i utbetalda pensioner, förvaltningskostnader och avskrivningar av fondens anläggningstillgångar.

20. Förändring av avsättningar

I posten redovisas 50 miljoner euro i nya avsättningar för att trygga realvärdet av eget kapital och 50 miljoner euro i nya generella avsättningar. Avsättningarna har specificerats i noterna till skulderna.

21. Årets resultat

Vinsten för räkenskapsåret 2015 blev 146,1 miljoner euro. Direktionen föreslår bankfullmäktige att 98 miljoner euro av vinsten reserveras för statens behov.

Åtaganden utanför balansräkningen

I denna post ingår Finlands Banks derivatinstrument. De utgör huvudsakligen säkring mot valutakursrisker.

<i>Derivatinstrument</i>	<i>31.12.2015 Mn euro</i>	<i>31.12.2014 Mn euro</i>
<i>Det nominella värdet av futurkontrakt i utländsk valuta</i>		
<i>Köpekontrakt</i>	245,6	–
<i>Säljkontrakt</i>	–273,4	–
<i>Marknadsvärde av FX-swappar</i>	3,3	7,9
<i>Marknadsvärde av IRS-kontrakt</i>	–	–
<i>Marknadsvärde av FX-forward-kontrakt</i>	0,0	–
<i>Summa</i>	–24,5	7,9

Bokslutsbilagor

<i>Mn euro</i>	<i>31.12.2015</i>	<i>31.12.2014</i>
<i>Aktier och andelar, nominellt värde</i>		
<i>Internationella regleringsbanken (BIS)¹</i>	<i>22,4 (1,96 %)</i>	<i>22,4 (1,96 %)</i>
<i>Bostadsaktier</i>	<i>2,5</i>	<i>2,5</i>
<i>Övriga aktier och andelar</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
<i>Summa</i>	<i>24,9</i>	<i>24,9</i>
 <i>Kalkylmässig andel av värdepapperscentralens fond</i>	 <i>0,3</i>	 <i>0,3</i>
<i>Pensionsåtaganden</i>		
<i>Finlands Banks pensionsåtaganden²</i>	<i>576,1</i>	<i>581,2</i>
<i>– därav täckt genom avsättningar</i>	<i>615,3</i>	<i>615,7</i>
<i>Finlands Banks intressekontor</i>		
<i>Inlåning</i>	<i>24,5</i>	<i>24,9</i>
<i>Utlåning</i>	<i>3,4</i>	<i>3,8</i>

¹ Inom parentes Finlands Banks relativa ägarandel av utelöpande BIS-aktier.

² Siffran för 2015 inkl. indexhöjningen av pensioner och fribrev som träder i kraft 1.1.2016.

Finlands Banks fastigheter

<i>Fastighet</i>	<i>Adress</i>	<i>Byggnadsår</i>	<i>Volym ca m³</i>
<i>Helsingfors</i>	<i>Fredsgatan 16</i>	<i>1883/1961/2006</i>	<i>52 100</i>
	<i>Fredsgatan 19</i>	<i>1954/1981</i>	<i>40 500</i>
	<i>Snellmansgatan 6¹</i>	<i>1857/1892/2001</i>	<i>24 600</i>
	<i>Snellmansgatan 2¹</i>	<i>1901/2003</i>	<i>3 400</i>
	<i>Ramsöuddsvägen 34</i>	<i>1920/1983/1998</i>	<i>4 800</i>
<i>Uleåborg</i>	<i>Kajaaninkatu 8</i>	<i>1973</i>	<i>17 200</i>
<i>Vanda</i>	<i>Säkerhetsdalsvägen 1</i>	<i>1979</i>	<i>324 500</i>
<i>Enare</i>	<i>Saariseläntie 9</i>	<i>1968/1976/1998</i>	<i>6 100</i>

¹ Överfört till Finlands Banks pensionsfond 1.1.2002.

